

UWARUNKOWANIA

ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

SPIS TREŚCI

I. WPROWADZENIE

1. PODSTAWA OPRACOWANIA
2. CEL, PRZEDMIOT I ZAKRES OPRACOWANIA
3. PROCEDURA FORMALNO – PRAWNA
4. FORMA OPRACOWANIA

II. UWARUNKOWANIA - CZĘŚĆ OGÓLNA

1. UWARUNKOWANIA PONADLOKALNE
  - 1.1 Uwarunkowania międzynarodowe
  - 1.2. Uwarunkowania o znaczeniu krajowym
  - 1.3. Uwarunkowania regionalne
2. UWARUNKOWANIA ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO
  - 2.1. Położenie geograficzne, geologia i ukształtowanie terenu
  - 2.2. Wody podziemne
  - 2.3. Wody powierzchniowe
  - 2.4. Klimat
  - 2.5. Roślinność, tereny zieleni, świat zwierzęcy
  - 2.6. Gleby i rolnicza przestrzeń produkcyjna
  - 2.7. Stan środowiska
3. DZIEDZICTWO KULTUROWE I DOBRA KULTURY WSPÓŁCZESNEJ
  - 3.1. Zarys historii miasta –najważniejsze daty, wydarzenia
  - 3.2. Zabytki
  - 3.3. Dobra kultury współczesnej
4. DOTYCHCZASOWE PRZEZNACZENIE TERENÓW
  - 4.1. Struktura użytkowania i przeznaczenia terenów
  - 4.2. Własność gruntów
  - 4.3. Ruch budowlany
  - 4.4. Stan prawny w zakresie planowania przestrzennego
5. ŁAD PRZESTRZENNY I WYMOGI JEGO OCHRONY
  - 5.1. Ogólna charakterystyka zabudowy miasta
  - 5.2. Istniejące bariery funkcjonalno-przestrzenne
  - 5.3. Podstawowe parametry zabudowy
  - 5.4. Wartość estetyczna struktur przestrzennych
  - 5.5. Trwałość struktur przestrzennych
  - 5.6. Fizjonomia miasta
6. DEMOGRAFIA
7. WARUNKI I JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW
  - 7.1. Mieszkalnictwo
  - 7.2. Działalność gospodarcza

- 7.3. Rynek pracy
- 7.4. Usługi oświaty
- 7.5. Ochrona zdrowia i opieka społeczna
- 7.6. Kultura, sport
- 7.7. Zagrożenia bezpieczeństwa ludności i jej mienia
- 8. SYSTEM KOMUNIKACJI I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ
  - 8.1. Transport, drogi, motoryzacja, parkowanie
  - 8.2. Zaopatrzenie w wodę, oczyszczalnie ścieków i gospodarka odpadami
  - 8.3. Zaopatrzenie w gaz
  - 8.4. Zaopatrzenie w ciepło
  - 8.5. Elektroenergetyka
  - 8.6. Telekomunikacja
  - 8.7. Cmentarze

III. UWARUNKOWANIA - CZĘŚĆ SZCZEGÓŁOWA - UWARUNKOWANIA DLA STREF

- 1. PODZIAŁ MIASTA NA STREFY
- 2. STREFA A - KALISKIE PRZEDMIEŚCIE I ULICA BOGUMIŁA
  - 2.1 Lokalizacja
  - 2.2 Charakterystyka strefy
    - 2.2.1 Środowisko przyrodnicze
    - 2.2.2 Ochrona dziedzictwa narodowego
    - 2.2.3 Funkcja terenu i charakter zabudowy
    - 2.2.4 Potencjał strefy
- 3. STREFA B – DOLINA WARTY I STARE MIASTO
  - 3.1 Lokalizacja
  - 3.2 Charakterystyka strefy
    - 3.2.1 Środowisko przyrodnicze
    - 3.2.2 Ochrona dziedzictwa narodowego
    - 3.2.3 Funkcja terenu i charakter zabudowy
    - 3.2.4 Potencjał strefy
- 4. STREFA C – CENTRUM MIASTA
  - 4.1 Lokalizacja
  - 4.2 Charakterystyka strefy
    - 4.2.1 Środowisko przyrodnicze
    - 4.2.2 Ochrona dziedzictwa narodowego
    - 4.2.3 Funkcja terenu i charakter zabudowy
    - 4.2.4 Potencjał strefy

5. STREFA D – „PŁASZCZYZNA” I OKOLICE

5.1 Lokalizacja

5.2 Charakterystyka strefy

5.2.1 Środowisko przyrodnicze

5.2.2 Ochrona dziedzictwa narodowego

5.2.3 Funkcja terenu i charakter zabudowy

5.2.4 Potencjał strefy

6. STREFA E – „NAGÓRNA” I OKOLICE

6.1 Lokalizacja

6.2 Charakterystyka strefy

6.2.1 Środowisko przyrodnicze

6.2.2 Ochrona dziedzictwa narodowego

6.2.3 Funkcja terenu i charakter zabudowy

6.2.4 Potencjał strefy

7. STREFA F – STREFA PRZEMYSŁOWA

7.1 Lokalizacja

7.2 Charakterystyka strefy

7.2.1 Środowisko przyrodnicze

7.2.2 Ochrona dziedzictwa narodowego

7.2.3 Funkcja terenu i charakter zabudowy

7.2.4 Potencjał strefy

IV. BIBLIOGRAFIA

V. ZAŁĄCZNIK GRAFICZNY DO UCHWAŁY – RYSUNEK „STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO MIASTA KOŁA – UWARUNKOWANIA” SKALA 1:10 000

I. WPROWADZENIE

1. PODSTAWA OPRACOWANIA

Podstawę opracowania stanowią:

- Ustawa z dnia 27 marca 2003r o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. Nr 80 poz. 717 z późn. zmianami),
- Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Koła uchwalone uchwałą nr XVI/100/99 Rady Miejskiej w Kole z dnia 22 grudnia 1999r.,
- Uchwała Nr XXIII/161/2008 Rady Miejskiej w Kole, z dnia 26 marca 2008r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Koła.

2. CEL, PRZEDMIOT I ZAKRES OPRACOWANIA

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta jest:

- spełnieniem zadania, jako obowiązku wynikającego z systemu planowania społeczno – gospodarczego kraju i związanego z tym systemu prawnego,
- wyrazem świadomości społecznej, ekologicznej oraz kulturowej samorządu miasta odpowiedzialnego za racjonalne gospodarowanie i korzystanie z zasobów środowiska przyrodniczego,
- wykładnią kształtowania polityki przestrzennej państwa z uwzględnieniem zadań mogących służyć realizacji celów publicznych o znaczeniu ponadlokalnym,
- podstawą dla racjonalnego dysponowania przestrzenią w celu zapewnienia zrównoważonego rozwoju społeczno – gospodarczego miasta przy zachowaniu cennych wartości środowiska przyrodniczego i kulturowego.

Od uchwalenia studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania miasta Koła do podjęcia uchwały o jego zmianie minęło ponad 8 lat. Zadaniem zmiany obowiązującego studium jest:

- rozpoznanie wartości środowiska przyrodniczego, kulturowego oraz społeczno – gospodarczego jako wartości niematerialnej i materialnej, aktualizacja danych, ocena obecnego stanu tych wartości,
- dostosowanie obowiązującego studium do aktualnego stanu prawnego w tym w szczególności do obowiązującej ustawy z dnia 27 marca 2003r o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. Nr 80 poz. 717 z późn. zmianami), która nakłada obowiązek zgodności rozwiązań planu miejscowego z ustaleniami studium, do planu zagospodarowania województwa wielkopolskiego (w pierwszej fazie sporządzania niniejszego studium) uchwalonego uchwałą Sejmiku Województwa Wielkopolskiego nr XLII/628/2001z dnia 26 listopada 2001r., zmienionego uchwałą Sejmiku Województwa Wielkopolskiego nr XLVI/690/10 z dnia 26 kwietnia 2010r., do aktualnie obowiązujących przepisów szczególnych w tym: w zakresie ochrony środowiska, gospodarki nieruchomościami i innych,
- dostosowanie obowiązującego studium do przyjętego uchwałą Nr XXXVIII/269/2005 Rady Miejskiej w Kole z dnia 28 czerwca 2005r Planu Rozwoju Lokalnego Miasta Koła obejmującego lata 2005-2006 oraz 2007-2013, także do Programu Ochrony Środowiska dla miasta Koła na lata 2004-2007 z perspektywą na lata 2008-2011,
- na podstawie aktualizacji uwarunkowań, określenie warunków dalszego funkcjonowania oraz wyznaczenie kierunków rozwoju jakościowego i przestrzennego miasta,
- wykazanie szans rozwoju przestrzennego w granicach jednostki administracyjnej oraz na wyznaczonych obszarach o znaczeniu ofertowym.

Sporządzenie zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego stwarza szansę poznania aktualnego stanu ładu przestrzennego. Pozwoli na ukierunkowanie działań planistycznych poprzez wyznaczenie obszarów, dla których obowiązkowe jest sporządzenie planów zagospodarowania przestrzennego i dla których miasto zamierza takie plany sporządzić. Rozpoznanie stanu środowiska naturalnego z uwzględnieniem aktualnie obowiązujących wymogów prawnych dla

jego ochrony określi warunki dotyczące ochrony przyrody i krajobrazu, wskaże tereny wyłączone spod zabudowy, obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi, oraz wskazane do zalesienia. Studium uwzględni także aktualny stan systemów komunikacji i infrastruktury technicznej i dostosuje rozwój tych systemów do możliwości miasta. Studium wskaże tereny wymagające przekształceń i rehabilitacji.

Przedmiotem opracowania jest studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Koła, które obejmuje obszar miasta w granicach administracyjnych. Gmina miejska w granicach administracyjnych zajmuje 1.385 ha. Ludność miasta w dniu 31.12.2007r wyniosła 23.503.

Koło pełni funkcję regionalnego ośrodka obsługi powiatu kolskiego liczącego 89.545 mieszkańców (dane GUS na 30.06.2006r), z czego 33.900 mieszka w miastach, 55.556 jest mieszkańcami wsi. W skład powiatu kolskiego wchodzi 11 gmin, w tym 3 gminy miejsko-wiejskie: Dąbie, Kłodawa i Przedecz oraz 7 wiejskich: Babiak, Chodów, Grzegorzew, Kościelec, Koło, Osiek Mały i Olszówka. Obszar powiatu to 101.103 ha z czego 80,2% stanowią użytki rolne.

Granice administracyjne miasta wyznaczają:

- od strony północnej tory kolejowe linii CE-20 relacji Berlin - Poznań – Warszawa- Moskwa.
- od pozostałych stron – granice sztuczne, wyznaczone obrębami geodezyjnymi.

Miasto graniczy z gminami wiejskimi Koło, Kościelec i Osiek Mały.

Koło położone jest przy drodze krajowej Nr 2 (międzynarodowa trasa E-30 relacji Berlin - Moskwa) w odległości 130 km na wschód od Poznania, 180 km na zachód od Warszawy. W odległości 5 km na południe od granic miasta znajduje się węzeł na przebiegającej tu autostradzie A2. Miasto znajduje się 90 km na północ od Łodzi, 70 km na południe od Włocławka.

Miasto położone jest nad rzeką Wartą (ok. 438 km, Warta - 808,2 km). W Kole Warta zmienia kierunek swego biegu, skręca na zachód i wpływa w Pradolinę Warszawsko-Berlińską i tym samym kończy swój górny bieg.

3. PROCEDURA FORMALNO-PRAWNA

Burmistrz Miasta Koła zobligowany Uchwałą Nr XXIII/161/2008 Rady Miejskiej w Kole, z dnia 26 marca 2008r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Koła do wykonania jej postanowień podjął czynności formalno – prawne.

Dnia 22 kwietnia 2008r. ogłosił w prasie miejscowej – „Przeglądzie Kolskim”, a także w sposób zwyczajowo przyjęty w mieście – poprzez obwieszczenia, o podjęciu uchwały o przystąpieniu do sporządzenia zmiany studium, określając formę, miejsce i termin składania wniosków dotyczących zmiany studium. Ogłoszenie i obwieszczenie sporządzono wg wzoru z Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004r w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego.

Pismem z dnia 22 kwietnia 2008r. zawiadomił instytucje i organy właściwe do uzgadniania i opiniowania projektu studium w tym Wojewodę Wielkopolskiego i Zarząd Województwa Wielkopolskiego o przystąpieniu do zmiany studium miasta Koła.

Do Urzędu Miejskiego w Kole wpłynęły odpowiedzi na wysłane zawiadomienia. Łącznie od organów administracji, instytucji oraz jednostek organizacyjnych wpłynęło 12 postulatów, uwag, wniosków i pism. Wpłynęło także 5 wniosków od osób fizycznych. W dniu 05.08.2008r Burmistrz opierając się na opracowanych uwarunkowaniach rozwoju przestrzennego miasta rozpatrzył wnioski i przystąpił do precyzowania kierunków rozwoju sporządzanego studium.

Projekt Studium został przygotowany do opiniowania i uzgadniania.

Projekt zmiany studium w dniu 29 września 2008r uzyskał pozytywną opinię gminnej komisji urbanistyczno-architektonicznej.

Projekt został uzgodniony z Zarządem Województwa Wielkopolskiego w zakresie jego zgodności z ustaleniami planu zagospodarowania przestrzennego województwa, oraz z Wojewodą Wielkopolskim w zakresie zgodności z programami służącymi realizacji inwestycji celu publicznego o znaczeniu krajowym.

Po uzyskaniu opinii i dokonaniu uzgodnień wprowadzono wynikające z nich zmiany.

Ze względu na wejście w życie ustawy z dnia 3 października 2008r o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U Nr 199, poz.1227 z późn. zmianami), niezbędne było przeprowadzenie procedury strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, zebranie wniosków w tej procedurze, wykonanie prognozy oddziaływania na środowisko, oraz ponowienie części opiniowania i uzgadniania studium. Po pozytywnym zaopiniowaniu i uzgodnieniu zmiany studium przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu oraz Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Poznaniu, Burmistrz Miasta ogłosił w dniu 23.10.2009r przez obwieszczenie, w prasie miejscowej oraz w sposób zwyczajowy, o wyłożeniu projektu zmiany studium do publicznego wglądu na okres od 17.11.2009r do 18.11.2009r, oraz zorganizował dyskusję publiczną nad przyjętymi w projekcie rozwiązaniami. W ogłoszeniu powyższym wyznaczył termin, w którym osoby prawne oraz fizyczne oraz jednostki nie posiadające osobowości prawnej mogą wносить uwagi dotyczące projektu studium. Po rozpatrzeniu uwag Burmistrz wprowadził zmiany i ponowił w niezbędnym zakresie czynności opiniowania i uzgodnień oraz ponownie wyłożył projekt do publicznego wglądu.

W dniu .....przedstawił Radzie Miejskiej do uchwalenia projekt zmiany studium z listą nieuwzględnionych uwag. Uchwałą Rady Miejskiej w Kole uchwalona została „Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Koła, rozstrzygnięto jednocześnie o sposobie rozpatrzenia uwag.

4. FORMA OPRACOWANIA

Na elaborat zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego składają się następujące części opracowania :

CZĘŚĆ I – UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO MIASTA KOŁA

1. Elaborat opisowy „Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego”
2. Załącznik graficzny nr 1 do uchwały - rysunek pt.: „Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Koła – uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego” w skali 1 : 10 000

CZĘŚĆ II – KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO MIASTA KOŁA

1. Elaborat opisowy „Kierunki zagospodarowania przestrzennego”
2. Załącznik graficzny nr 2 do uchwały - rysunek pt.: „Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Koła – kierunki zagospodarowania przestrzennego” w skali 1 : 10 000

II.UWARUNKOWANIA - CZĘŚĆ OGÓLNA

1.UWARUNKOWANIA PONADLOKALNE

1.1 Uwarunkowania międzynarodowe

Po wejściu Polski do Unii Europejskiej - dla gospodarczego i przestrzennego rozwoju kraju szczególnego znaczenia nabiera dokument określający główne cele polityki przestrzennej na rzecz trwałego i zrównoważonego rozwoju obszaru Unii Europejskiej, przyjęta w Poczdamie w 1999 roku Europejska Perspektywa Rozwoju Przestrzennego (ESDP). Dla zrównoważenia rozwoju przestrzennego przyjęto w niej następujące główne cele rozwoju:

- rozwój policentrycznego i zrównoważonego systemu urbanizacji i wzmocnienia związków między terenami miejskimi i wiejskimi,
- promocja zintegrowanych koncepcji transportu i łączności, które umożliwiają policentryczny rozwój na obszarze UE i które są ważnymi uwarunkowaniami procesu integracji europejskiej miast i regionów,
- kształtowanie i ochrona środowiska przyrodniczego i dziedzictwa kulturowego poprzez właściwe zarządzanie – przyczyniając się do zachowania jak i wzmocnienia tożsamości regionów i miast.

W związku z powyższym dla gospodarczego rozwoju Koła znaczenia nabiera położenie miasta na trasie europejskiego korytarza transportowego i obowiązujące międzynarodowe umowy transportowe:

- europejski korytarz transportowy nr II: Berlin – Warszawa – Mińsk – Moskwa, w tym: objęty umową AGR o głównych drogach ruchu międzynarodowego szlak E-30 z autostradą A-2 i drogą krajową nr 92;
- objęte umową AGC (umowa międzynarodowa o liniach kolejowych, Genewa 31.05.1985) o głównych międzynarodowych liniach kolejowych i umową AGCT (umowa o ważnych międzynarodowych liniach transportu kombinowanego i obiektach towarzyszących – Genewa 01.02.1991r.) modernizowana trasa na szlaku CE-20, oraz położenie w pobliżu ważnego węzła kolejowego na skrzyżowaniu tras kolejowych CE-65 i CE-20 pod Kołem, w Barłogach.

Europejskiego znaczenia nabrała dolina rzeki Warty, główna oś układu przyrodniczego Wielkopolski, stanowiąca korytarz ekologiczny o randze krajowej, a jednocześnie jeden z elementów europejskiej sieci ekologicznej zaliczony do Obszarów Specjalnej Ochrony, obszar Natura 2000 – Dolina Środkowej Warty (kod obszaru – PLB300002).

1.2 Uwarunkowania o znaczeniu krajowym

Podstawowym dokumentem planowania strategicznego na szczeblu krajowym, określającym cele i priorytety rozwoju społeczno – gospodarczego kraju, w tym wspierane cele rozwoju regionalnego oraz sposoby ich osiągnięcia jest Strategia Rozwoju Kraju. Stanowi ona odniesienie dla innych strategii i programów rządowych, oraz samorządowych, w tym przede wszystkim dla Narodowej Strategii Spójności 2007–2013 (wcześniej Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia). SRK stanowi podstawę dla efektywnego wykorzystywania środków finansowych, zarówno krajowych jak i unijnych, przeznaczonych na rozwój.

Głównym celem Strategii Rozwoju Kraju jest „podniesienie poziomu i jakości życia mieszkańców Polski”, rozumiane jako:

- wzrost dochodów gospodarstw domowych,
- ułatwienie dostępu do edukacji, a co za tym idzie wzrost poziomu wykształcenia społeczeństwa i kwalifikacji,
- wzrost zatrudnienia i wydajności pracy,
- poprawa zdrowotności mieszkańców,
- wzrost poczucia bezpieczeństwa,
- możliwość korzystania z funkcjonalnej i łatwo dostępnej infrastruktury technicznej i społecznej,
- życie w czystym, zdrowym i sprzyjającym środowisku przyrodniczym,
- uczestnictwo w życiu demokratycznym,
- uczestnictwo w kulturze i turystyce,
- przynależność do zintegrowanej, pomocnej wspólnoty lokalnej, umożliwiającej lepszą harmonizację życia rodzinnego i zawodowego,
- aktywność w ramach społeczeństwa obywatelskiego.

Strategia podkreśla, że cel główny może być osiągnięty tylko przy zachowaniu zasad zrównoważonego rozwoju, a także pielęgnowaniu i zachowaniu dziedzictwa kulturowego Polski, przy jednoczesnym przeciwdziałaniu znacznemu zróżnicowaniu poziomu rozwoju regionów i marginalizacji obszarów wiejskich. Ponadto podkreśla się konieczność poszanowania ładu przestrzennego. Na tej podstawie sformułowano priorytety, których realizacja pozwoli na osiągnięcie głównego celu SRK.

Jedynym obowiązującym obecnie dokumentem poziomu krajowego, który określa uwarunkowania rozwoju polskiej przestrzeni, strategiczne cele rozwoju i przestrzennego zagospodarowania kraju oraz główne kierunki polityki przestrzennego zagospodarowania kraju jest Koncepcja Polityki Przestrzennego Zagospodarowania Kraju została przyjęta przez Sejm RP 17.11.2000r. (Monitor Polski Nr 26, poz. 432 z dnia 16 sierpnia 2001 r.).

Przyjęto, że podstawę kształtowania otwartego na Europę systemu przestrzennego dynamizującego rozwój społeczno – gospodarczy kraju tworzą:

- metropolia stołeczna,
- sieć równomiernie rozmieszczonych w przestrzeni kraju biegunów (ośrodków) o znaczeniu europejskim (europoli),
- sieć ośrodków o znaczeniu krajowym, ponadregionalnym i regionalnym,
- pasma najsilniej dynamizujące aktywność gospodarczą kraju,

- strefy rekreacyjne o najwyższych walorach przyrodniczych i krajoznawczych.
Polityka kształtowania pasm przyspieszonego rozwoju zakłada, że decydujące znaczenie dla dynamizacji rozwoju kraju będą miały pasma wzdłuż autostrad A-1, A-2 i A-4, które kształtują kręgosłup transportowy Polski, współzależny z procesem integracji ekonomicznej kraju z Unią Europejską.

1.3. Uwarunkowania regionalne

Uwarunkowania regionalne dla Koła określone zostały w planie zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego, uchwalonym przez Sejmik Województwa Wielkopolskiego uchwałą Nr XLII/628/2001 z 26 listopada 2001 r., ogłoszoną w Dzienniku Urzędowym Województwa Wielkopolskiego Nr 35, poz. 1052 z 2002 r.

Biorąc pod uwagę wielkość miast, ich wyposażenie, potencjał gospodarczy i strefy wpływu plan zagospodarowania województwa określał układ sieci osadniczej składający się z:

- ośrodka wojewódzkiego - metropolii o znaczeniu krajowym i europejskim, miasta Poznań,
- ośrodków subregionalnych o znaczeniu ponadregionalnym i wojewódzkim – Kalisza i Ostrowa Wlkp., Gniezna, Konina, Leszna i Piły,
- ośrodków powiatowych określonych jako centra aktywizacji o znaczeniu subregionalnym, do których zaliczono 24 miasta w tym miasto Koło,
- ośrodków gminnych o znaczeniu lokalnym w liczbie 184, w tym 78 miejskich i 106 wiejskich.

W zmianie planu zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego, przyjętej uchwałą nr XLVI/690/10 z dnia 26 kwietnia 2010r., biorąc pod uwagę wielkość miast, ich wyposażenie, potencjał gospodarczy i strefy wpływu plan zagospodarowania województwa określono układ sieci osadniczej składający się z:

- miasta o znaczeniu europejskim i krajowym - miasta Poznań,
- ośrodków o znaczeniu ponadregionalnym Kalisza i Ostrów Wlkp,
- miast o znaczeniu regionalnym (Piła, Leszno, Gniezno, Konin),
- miast o znaczeniu ponadlokalnym – do który zaliczono między innymi miasto Koło,
- miast o znaczeniu lokalnym jak Kłodawa, Dąbie, Przedecz,
- wiejskich ośrodków gminnych.

Miasto Koło zostało zaliczone do miast przemysłowo - usługowych, w których ok. 50-60% pracujących zatrudnionych jest w przemyśle i budownictwie.

Powiat kolski wg planu województwa położony jest w strefie wielofunkcyjnego rozwoju terenów otwartych, w strefie Konińskiego Obszaru Przemysłowego, w strefie wschodniego obszaru problemowego - obszarze minimalizacji wpływu eksploatacji odkrywkowej węgla brunatnego na pozostałe funkcje, w strefie obszarów chronionych i powiązań przyrodniczych oraz w strefie dynamicznego rozwoju społeczno-gospodarczego wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych, obszarach pozamiejskich o najwyższym potencjale rozwoju.

Strefa wielofunkcyjnego rozwoju terenów otwartych obejmuje tereny o warunkach niesprzyjających intensywnej produkcji rolnej, nie kwalifikujące się dla rekreacji o ponadlokalnym znaczeniu, położone na uboczu głównych tras komunikacyjnych i tym samym o ograniczonych szansach na rozwój działalności gospodarczej. Bez wsparcia z zewnątrz gminy położone w tych strefach, nie są w stanie przełamać bariery opóźnienia cywilizacyjnego, gospodarczego i technicznego. Oprócz rolnictwa – obecnie głównej gałęzi gospodarki, konieczne jest wspieranie pozarolniczej działalności produkcyjnej i usługowej, aktywizacji lokalnego potencjału, kulturowego i społecznego, w tym z wykorzystaniem lokalnych zasobów środowiska przyrodniczego. Wielofunkcyjność tych stref, wynikająca z istniejącego zagospodarowania, jak i potencjalnych możliwości rozwoju przestrzennego stanowi podstawę dla dalszego ich rozwoju. Rejony charakteryzujące się mniejszą przydatnością dla produkcji rolniczej powinny stanowić potencjalne obszary prowadzenia polityki zwiększania lesistości. Jedną z możliwości rozwoju w tej strefie jest zwiększenie produkcji energii ze źródeł odnawialnych. Rozwój tego rodzaju działalności musi uwzględniać istniejące uwarunkowania dotyczące ochrony przyrody, kultury i krajobrazu. Dotyczy to w szczególności lokalizacji elektrowni wiatrowych.

Wschodni Obszar Problemowy

W obszarze tym występują konflikty pomiędzy powierzchnią eksploatacją węgla brunatnego i produkcją energii elektrycznej, a wysokimi walorami rekreacyjnymi tego terenu. Obszar ten obejmuje powiat koniński oraz gminy powiatów: tureckiego (Turek, Brudzew, Przykona, Władysławów), kolskiego (Koło, Kościelec, Kłodawa, Osiek Mały, Babiak) i słupeckiego (gmina wiejska Słupca, Ostrowite, Powidz). Teren górniczy w ujęciu perspektywy eksploatacyjnej obejmuje około 150 tys. ha. Znaczące przeobrażenia środowiska związane z obecną eksploatacją węgla widoczne są nie tylko w morfologii terenu (pojawienie się pagórków o wysokości kilkudziesięciu metrów i zagłębień do 75 m), ale przede wszystkim w zmianie stosunków wodnych. Zmiany te mają charakter wieloprzestrzenny i pociągają ze sobą przeobrażenia w pozostałych komponentach środowiska przyrodniczego, w tym m.in. powodują powstanie rozległych lejów depresyjnych w piętrze czwarto- i trzeciorzędowym, których widocznym skutkiem jest:

- zanikanie wody w studniach,
- zmniejszenie wydajności czynnych ujęć wód podziemnych lub konieczność ich likwidacji,
- zmiana naturalnej sieci hydrograficznej i reżimu hydrologicznego istniejących cieków i zbiorników powierzchniowych (osuszenie obszarów podmokłych, małych jezior i stawów, wahania stanów wód w jeziorach oraz trwałe obniżenie poziomu zwierciadła w niektórych z nich),
- zmiana w ilościach, rozmiarach bądź zanik szaty roślinnej (np. zmiana niektórych siedlisk leśnych, szczególnie w borach świeżych),
- przesuszenie niektórych rodzajów gleb pod wpływem obniżenia wód gruntowych, a tym samym zmniejszenie plonów.

Przemysł wydobywczy i energetyczny intensywnie wpływa na jakość środowiska przyrodniczego. O walorach Wschodniego Obszaru Problemowego świadczy duży udział terenów objętych ochroną prawną. Występuje tu 7 rezerwatów, 2 parki krajobrazowe, 4 obszary chronionego krajobrazu oraz 6 obszarów Natura 2000. Jednak prawidłowo przeprowadzona rekultywacja terenu, przekształconego przez eksploatację węgla może spowodować, że obszar ten stanie się bardzo atrakcyjny dla rekreacji. Istotne będzie zaplanowanie działań dla opracowania i wdrożenia strategii rozwoju rekreacji na tym obszarze. Wykorzystanie istniejącej infrastruktury przemysłowej oraz pokładów soli w Kłodawie stanowić powinno podstawę dla rozwoju bazy turystycznej, rekreacyjnej i uzdrowiskowej obszaru.

Wyczerpanie się złóż surowca będzie wymagać w perspektywie 40 lat przygotowania tego regionu do przestawienia gospodarki opartej na energetyce i górnictwie na wielofunkcyjne kierunki rozwoju i określenia jego przyszłości w oparciu o sektor usługowy. Ważne też będzie stworzenie nowych podstaw dla podtrzymania funkcjonowania istniejącego przemysłu energetycznego i oparciu go na innych nośnikach energii, zarówno istniejących w regionie jak i zewnętrznych. Dla realizacji tego celu ważne jest wdrożenie strategii wykorzystania istniejącej infrastruktury technicznej i społecznej Wschodniego Obszaru Problemowego. Należą do nich w szczególności istniejące sieci przesyłowe wraz z urządzeniami technicznymi, infrastruktura komunalna dostosowana do charakteru regionu, wysoko wykwalifikowana kadra techniczna i zarządzająca, specjalistyczne szkolnictwo zawodowe oraz zawodowe szkoły wyższe. Przywrócenie terenom pokopalnianym wartości użytkowej, a przede wszystkim równowagi w środowisku przyrodniczym, polegać powinno na ich rekultywacji i rewitalizacji. Rekompensatą strat poniesionych przez środowisko przyrodnicze tego rejonu jest przyjęcie odpowiedniego kierunku rekultywacji, uwzględniającej relacje ze środowiskiem przyrodniczym i planowanym wykorzystaniem terenu. Rewitalizacji technicznej powinna towarzyszyć rewitalizacja funkcjonalna. Określenie nowego sposobu zagospodarowania powinno w maksymalnym stopniu wykorzystywać lokalny potencjał oraz możliwości swobodnego kształtowania rzeźby terenu.

Miasto Koło położone jest - w strefie w strefie dynamicznego rozwoju społeczno-gospodarczego wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych, paśmie wzdłuż najważniejszych dróg przechodzących przez województwo. Czynnikiem decydującym o atrakcyjności terenów jest dostępność komunikacyjna.

Koło znajduje się także w strefie związanej z rzekami Wartą i Notecią. Obejmuje ona doliny dwóch najważniejszych rzek na całym ich przebiegu przez obszar województwa. W strefach tych zachodzi potrzeba: prowadzenia działań zmierzających do ograniczenia zagrożenia powodzią, dostosowania koryt rzecznych do żeglugi (Warta tylko od Konina), odbudowy i rozbudowy urządzeń portowych, realizacji przystani (sportowych, turystycznych), rekreacyjnego zagospodarowania dolin z uwzględnieniem walorów przyrodniczych i kulturowych tego obszaru a przede wszystkim ochrony środowiska przyrodniczego, szczególnie w ramach terenów już objętych prawną ochroną jak i proponowanych do objęcia ochroną.

Plan zagospodarowania województwa wielkopolskiego ustalił generalne zasady, przestrzeganie których wpłynie na poprawę ładu w przestrzeni regionu.

Wśród najważniejszych zadań w kreatywnym kształtowaniu przestrzeni kulturowej to:

- Wyodrębnienie w województwie obszarów kulturotwórczych (do których nie zaliczono miasta Koła),
- Rewaloryzacja ośrodków o dużym znaczeniu kulturowym i historycznym – tu znajduje się rewaloryzacja miasta Koła,
- Ochrona i zagospodarowanie pod kątem turystycznego wykorzystania miejsc dokumentujących sztukę romańską (Piastowska Droga Romańska w Wielkopolsce) oraz działalność kulturalno-gospodarczą zakonu cystersów (Szlak Cysterski), miasto Koło znajduje się na wskazanej w planie Piastowskiej Drodze Romańskiej.

Zasady kształtowania przestrzeni miejskiej:

- ochrona dziedzictwa kulturowego, tożsamości i tradycyjnych elementów środowiska miejskiego, takich jak: zabytkowe dzielnice, budynki, dominanty przestrzenne, panoramy, tereny zielone i tereny otwarte; respektowanie zaleceń wynikających z przepisów ochronnych i poszerzanie zakresu ochrony prawnej;
- zabezpieczenie na obszarze śródmieść terenów pod inwestycje publiczne;
- planistyczne przygotowanie oferty terenów dla mieszkańców o różnym stopniu zamożności (dotyczy to zarówno terenów mieszkaniowych jak i przeznaczonych pod usługi i działalność gospodarczą);
- zapewnienie sprawnego transportu publicznego oraz wprowadzenie ułatwień w ruchu pieszym i rowerowym, optymalizowanie sieci ulic (realizacja nowych ulic, segregacja ruchu);
- w układach komunikacyjnych narzucenie bezkolizyjności tylko autostradzie i drogom ekspresowym;
- harmonijne rozwijanie przestrzeni publicznych ulic i placów; uwzględnianie takich elementów jak: skwery, parki, aleje, ogrody; wyznaczenie miejsc pod parkingi strategiczne;
- utrzymywanie terenów biologicznie czynnych w formie korytarzy zieleni penetrujących miasto oraz poprzez narzucanie odpowiednich standardów wykorzystania terenu pod inwestycje,
- wykorzystanie atutów wynikających z ukształtowania terenu, osi widokowych, dominant przestrzennych, panoram;
- w zapisach miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego podnoszenie wymogów architektonicznych w stosunku do obiektów realizowanych na obszarach śródmieścia oraz w pobliżu terenów o najwyższych walorach kulturowych i przyrodniczych;
- podejmowanie opracowań dotyczących rewaloryzowania zabytkowych dzielnic, rehabilitowania „blokowisk”;
- włączenie problematyki społecznej i gospodarczej do procesów planistycznych; ukierunkowanie sektora prywatnego na udział w inwestycjach publicznych;
- współdziałanie różnych podmiotów w tym służb planowania przestrzennego w tworzeniu programów likwidowania enklaw patologii społecznych;
- uwzględnianie problematyki związanej z bezpieczeństwem poprzez zapobieganie skutkom katastrof naturalnych i stosowanie zabezpieczeń na wypadek konfliktów społecznych, działań zorganizowanych grup przestępczych, akcji militarnych;
- stymulowanie zaangażowania mieszkańców w sprawy miasta i wyrażania opinii na temat lokalnego środowiska;

Zasady kształtowania obszarów podmiejskich:

- odejście od praktyki nadmiernego wydłużania ciągów zabudowy wzdłuż głównych tras komunikacyjnych;
- proponowanie układów urbanistycznych odznaczających się zwartością i różnorodnością z poszanowaniem istniejących układów ruralistycznych;
- harmonizowanie na obszarach podmiejskich przyjętego na obszarze miasta systemu ochrony terenów otwartych, parków i terenów rekreacyjnych;
- rezerwowanie niezbędnego wymiaru terenu pod inwestycje publiczne;
- wprowadzanie zróżnicowanych form przestrzeni publicznych, aleje, miejsca spotkań, skwery, place zabaw itp.;

- propagowanie zasadności podejmowania współpracy pomiędzy samorządami sąsiadującymi gmin, zwłaszcza w zakresie wspólnych inwestycji infrastrukturalnych, komunikacyjnych, sanacyjnych i ochronnych;
- wypracowanie zasad nie kolizyjnej egzystencji dominujących form zagospodarowania: zabudowy mieszkaniowej i działalności gospodarczej;
- wprowadzanie wymogów mających na celu humanizowanie terenów przemysłowych: narzucenie stosownych standardów w zakresie architektury i zagospodarowania terenu. Zabezpieczanie odpowiedniego do sytuacji wymiaru powierzchni biologicznie czynnej.

Zasady kształtowania pasm przyspieszonego rozwoju wzdłuż głównych tras komunikacyjnych:

- nie „obudowywanie” głównych tras komunikacyjnych, a koncentrowanie zainwestowania w istniejących jednostkach osadniczych położonych przy tych trasach lub w ich pobliżu;
- zabezpieczenie dróg serwisowych umożliwiających sprawne włączenie ruchu lokalnego do głównej trasy;
- proponowanie struktur odznaczających się zwartością i rozwijających w harmonijny sposób lokalne układy urbanistyczne miejskie lub ruralistyczne wiejskie;
- szczególna dbałość o estetykę obszarów położonych w zasięgu widoczności z głównej trasy;
- stosowanie ekranów akustycznych w miejscach o największej uciążliwości ruchu dla zabudowy istniejącej.

Zasady kształtowania przestrzeni wokół miejsc cennych dla kultury:

- dostosowanie zagospodarowania do masowego ruchu turystycznego i pielgrzymkowego (hotele, campingi, gastronomia, parkingi itp.);
- ograniczenie działalności gospodarczej do nie kolidującej z wiodącą funkcją miejsca, a wspieranie działalności związanej z obsługą turystów, pielgrzymów;
- izolowanie tych miejsc od bezpośredniego styku z współczesnym zainwestowaniem, zachowanie niezbędnej otwartej przestrzeni dla lepszego ich wyeksponowania.

Barierami i ograniczeniami w swobodnym zagospodarowaniu przestrzeni, których nie powinno się przekraczać, są:

- 1) rezerваты przyrody, w ramach których dopuszczalną działalność określają ustawa o ochronie przyrody i plany ochrony;
- 2) parki narodowe, w których działalność powinna być ograniczona do dopuszczanej w planach ochrony;
- 3) parki krajobrazowe, w których nie powinno się lokalizować obiektów zaliczonych do szczególnie szkodliwych dla środowiska i zdrowia ludzi, obiektów mogących pogorszyć stan środowiska oraz obiektów kolidujących z krajobrazem (wielkością zajmowanego terenu, charakterem zabudowy i gabarytami), a także nie powinno się prowadzić powierzchniowej eksploatacji surowców na skalę przemysłową;
- 4) tereny zagrożone występowaniem wód powodziowych, które należy pozostawić w dotychczasowym użytkowaniu, bez intensyfikowania zabudowy, z wyjątkiem obszarów najbardziej zagrożonych, na których wymagana jest likwidacja zainwestowania;
- 5) zbiorniki wód podziemnych, w obrębie których gospodarowanie powinno być uzależnione od lokalnych warunków hydrogeologicznych, z wykluczeniem obiektów szczególnie uciążliwych dla środowiska (przeróbka odpadów radioaktywnych, elektrownie na paliwa stałe, magazyny substancji niebezpiecznych, uciążliwy przemysł, składowiska odpadów przemysłowych itp.);
- 6) strefy ochrony wód podziemnych dla wszystkich ujęć komunalnych oraz zaopatrujących przemysł spożywczy i farmaceutyczny, w których zagospodarowanie winno być zgodne z ustaleniami zawartymi w opracowaniach ustanawiających te strefy;
- 7) obszary o wysokim stopniu wykorzystania zasobów wód podziemnych, w których należy zachować reżim w zakresie gospodarowania wodą w granicach dostępnych zasobów dyspozycyjnych poprzez racjonalne kształtowanie jej poboru i nie lokalizować w ich obrębie obiektów wodochłonnych;
- 8) doliny rzek, które powinny być chronione przed intensywnym zagospodarowaniem i w maksymalnym stopniu renaturalizowane, co pozwoli na ich funkcjonowanie jako korytarzy ekologicznych o szczególnym znaczeniu dla środowiska przyrodniczego;

- 9) obszary leśne, których powierzchnia nie powinna być umniejszana, szczególnie na obszarach o niskim wskaźniku lesistości;
- 10) gleby wysokich klas bonitacyjnych (I i III) występujące w większych kompleksach, w ramach których można lokalizować obiekty i urządzenia związane z gospodarką rolną, natomiast inwestycje z zakresu mieszkalnictwa, usług i pozarolniczej działalności gospodarczej wyłącznie w istniejących jednostkach osadniczych miejskich i wiejskich;
- 11) obszary chronionego krajobrazu, w ramach których nie powinno się lokalizować obiektów i urządzeń zakłócających w drastyczny sposób walory krajobrazowe;
- 12) obiekty cenne kulturowo, wymagające bezwzględnego zachowania dla przyszłych pokoleń oraz ich bezpośrednie otoczenie, w którym nie powinny być lokalizowane obiekty niedostosowane architektonicznie i funkcjonalnie;
- 13) strefy ochrony konserwatorskiej, zagospodarowanie których winno odbywać się na warunkach określonych przez służby konserwatorskie;
- 14) strefy ochrony widokowej, które powinny być wyznaczone poprzez stosowne zapisy w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego oraz studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin (osie widokowe, ciłgi widokowe, dominanty przestrzenne, panoramy).

Zasady w zakresie ochrony i kształtowania środowiska przyrodniczego z których dla miasta Koła najważniejsze to:

- objęcie zespołów przyrodniczo krajobrazowych miejscowymi planami zagospodarowania, które pozwolą na skonkretyzowanie istniejących konfliktów i wskażą sposoby ich zminimalizowania;
- ochrona ilości wód podziemnych powinna być realizowana poprzez racjonalne kształtowanie poboru wody, melioracji, regulacji odpływu itp., z czego największe znaczenie ma kształtowanie poboru wód, uwzględniające ochronę zasobów najcenniejszych, słabo odnawialnych zbiorników wodonośnych (uporządkowanie tego problemu wymaga wprowadzenia waloryzacji zasobów wód podziemnych i wymuszenia za pomocą środków ekonomicznych i administracyjnych ochrony zbiorników szczególnie cennych); zasoby wód podziemnych powinny być wykorzystywane dla potrzeb ludności jako woda do picia i jako surowiec dla przemysłu spożywczego oraz innych specjalnych działów produkcji, natomiast dla potrzeb rolnictwa, pozostałego przemysłu, energetyki, rekreacji powinny być wykorzystywane wody powierzchniowe;
- ochrona i poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych powinna obejmować szereg działań eliminujących lub ograniczających źródła zanieczyszczenia tych wód związane z różnymi formami działalności gospodarczej oraz bytowania człowieka w środowisku: prawnie administracyjnych, technicznych, ekonomicznych, edukacyjnych. Istotnym elementem warunkującym ochronę wód jest monitoring ich jakości. Ochronę należy koncentrować szczególnie w strefach ochronnych ujęć wód podziemnych oraz na obszarach ochronnych głównych zbiorników tych wód. Do najważniejszych działań minimalizujących degradację jakości wód w skali regionalnej należy zaliczyć:
  - kanalizowanie terenów osadnictwa,
  - budowę oczyszczalni ścieków,
  - racjonalizację zużycia nawozów i środków ochrony roślin w rolnictwie,
  - objęcie ochroną zlewni rzek wykorzystywanych dla zasilania infiltracyjnych ujęć komunalnych;
  - prowadzenie wodochronnej gospodarki w dorzeczach;
  - pozostawienie nieuregulowanych rzek i odcinków rzek, których funkcje przyrodnicze nie uległy przeobrażeniom z uwzględnieniem wymogów racjonalnej gospodarki wodnej i ochrony przeciwpowodziowej,
  - ochrona istniejących oraz kształtowanie nowych enklaw ekologicznych stanowiących bariery biogeochemiczne w sąsiedztwie cieków i zbiorników wód śródlądowych,
  - zwiększenie potencjału retencyjnego ekosystemów na obszarach gospodarki rolnej i leśnej,
  - ochrona ekosystemów podmokłych i wilgotnych,
  - prowadzenie melioracji nawadniająco -odwadniających;
- poprawa jakości powietrza i zminimalizowanie uciążliwego hałasu głównie poprzez:
  - modernizację dużych instalacji energetycznych,
  - zabiegi termorenowacyjne (likwidacja lokalnych kotłowni przez podłączenie odbiorców do miejskich sieci ciepłych),
  - upowszechnianie paliw niskoemisyjnych (przejsięcie na gaz ziemny lub olej opałowy lekki), wykorzystanie wód geotermalnych,

- wyprowadzenie ruchu tranzytowego z obszarów o gęstej zabudowie, egzekwowanie reżimów emisji spalin przez pojazdy, budowa ekranów akustycznych;
- zwiększenie lesistości województwa do wskaźnika ca 30 %;

Zasady w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego:

Podstawową zasadą pozwalającą na zachowanie dóbr kultury dla przyszłych pokoleń jest bezwzględne przestrzeganie obowiązującego w tym zakresie prawa. Ochrona krajobrazu kulturowego może być realizowana poprzez właściwe zapisy w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego oraz w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin. Pośród najważniejszych zadań wymienionych w planie województwa znajduje się między innymi rewaloryzacja ośrodków miejskich i wiejskich o dużym znaczeniu kulturowym i historycznym, gdzie pośród innych ważnych ośrodków wymieniono miasto Koło.

Spśród zasad w zakresie komunikacji drogowej i kolejowej dla miasta Koła istotne są zapisy:

- konieczność zwiększenia przepustowości dróg wojewódzkich na odcinkach dojazdowych do węzłów autostradowych, zgodnie z potrzebami wzrastającego ruchu drogowego;
- zapewnienie pozostałym drogom wojewódzkim standardów dróg klasy głównej lub zbiorczej;
- dostosowanie do klasy drogi głównej ruchu przyspieszonego (GP) dróg krajowych w tym drogi nr 2 Świecko – Pniewy – Poznań – Września – Konin - Koło – Warszawa;
- modernizacja do prędkości eksploatacyjnej pociągów 160 km/h (docelowo 250 km/h) podstawowych linii, mających zasadnicze znaczenie dla powiązań międzynarodowych, w tym linii C-E20 Kunowice - Poznań – Warszawa – Terespol.

2. UWARUNKOWANIA ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO

2.1 Położenie geograficzne, geologia i ukształtowanie terenu

Północna i południowa część Ziemi Kolskiej różnią się znacznie między sobą. Północną część gmin Przedecz i Babiak obejmuje Pojezierze Kujawskie. Jest to teren objęty podczas ostatniego zlodowacenia („bałtyckiego”) zasięgiem lądolodu z wyraźnymi śladami jego działalności. Taki młodoglacjalny krajobraz cechuje obszary położone na północ od linii Konin - Kramsk - Brdów - Przedecz. Najbardziej typowymi cechami tego obszaru są: występowanie jezior polodowcowych oraz pagórkowaty krajobraz. Część Ziemi Kolskiej położona na południe i wschód od pradoliny Warty (Wysoczyzna Kłódawska, Wysoczyzna Turecka) ukształtowana została znacznie wcześniej podczas przedostatniego zlodowacenia (tzw. stadia „środkowopolski”). Obszar ten, poddawany długotrwałemu oddziaływaniu czynników erozyjnych, ma charakter dość monotonnej równiny pozbawionej naturalnych zbiorników wodnych, a sieć hydrograficzna jest stosunkowo słabo wykształcona. Jedynym urozmaiceniem terenu są tzw. Pagórki Dąbrowieckie, będące jednocześnie najwyższym wzniesieniem regionu (150 m n.p.m.).

Topniejące wody lodowca spływały do naturalnych zagłębień terenu na przedpolu lądolodu. Wynikiem tego procesu jest Pradolina Warszawsko-Berlińska, w której obręb Warta wkracza w okolicach Koła, jednocześnie raptownie zmieniając swój kierunek z południkowego (północ-południe) na równoleżnikowy (wschód-zachód). Na wysokości Dobrowa, 5 km od miasta Koła znajduje się ujście Neru - drugiej co do wielkości rzeki regionu. Okoliczny krajobraz (Kotlina Kolska) kształtowany przez wody obu rzek przybrał formę rozległych i płaskich tarasów nadrzecznych o mało wyraźnych granicach. Cechą charakterystyczną są liczne starorzecza, okresowo zalewane łąki nadrzeczne oraz piaszczyste wydmy.

Miasto Koło położone jest w centralnej części synklinorium łódzko-mogileńskiego. Głębokie podłoże tworzą tu utwory permu, triasu, jury oraz kredy. Powierzchnię mezozoiczną budują utwory kredy górnej, wykształcone w postaci margli i wapieni oraz lokalnie piaskowców wapienistych. Strop utworów kredowych jest silnie urzeźbiony, na co wpływ ma głównie tektonika uskokuwa i erozja (w okresie trzecio i czwartorzęd). W obrębie zagłębień o charakterze tektonicznym (np. rejon dworca PKP i Starego Miasta) strop utworów mezozoicznych zalega około 20-40 m n.p.m., w rejonach lokalnych kulminacji osiąga rzędne 60 -75 m n.p.m. Przykrywający wcześniejsze formacje geologiczne trzeciorzęd występuje jedynie w formie szczątkowej, przy czym są to wyłącznie mioceńskie iły, mułki i piaski (o miąższości do kilkunastu metrów), wypełniające lokalne obniżenia podłoża mezozoicznego.

Czwartorzęd to głównie plejstoceńskie utwory lodowcowe i wodno-lodowcowe oraz ostgłacialne (plejstoceńskie i holoceniowe) osady rzeczne.

Osady lodowcowe, budujące rozległe powierzchnie wysoczyznowe usytuowane na północ i wschód od miasta, wykształcone są w postaci lodowcowych glin i piasków gliniastych, lokalnie przykrytych cienką warstwą fluwiogłacialnych piasków i żwirów oraz rozdzielone seriami osadów międzymorenowych. Łączna miąższość osadów glacialnych zlodowacenia południowopolskiego i środkowo-polskiego (oraz sporadycznie bałtyckiego) sięga 40-70 m. W obniżeniu związanym ze wspomnianą wyżej strefą uskokową (i przypuszczalnie na dużej części teras nadzalewowych zalegają osady piaszczysto-żwirowe z okresu interglacjału mazowieckiego i interglacjału emskiego, przykryte grubą warstwą holoceniowych piasków. Utwory holoceniowe to głównie aluwia terasy zalewowej Warty, wykształcone w postaci drobnych i średnich piasków (o kilku – do kilkunastometrowej miąższości) oraz lokalnie występujących namułó i torfów a ponadto nasypy terenów zurbanizowanych.

Warunki gruntowe omawianego terenu są dosyć zróżnicowane. W północnej i wschodniej części miasta (w podłożu obszarów wysoczyznowych) przeważają utwory bezpośredniej akumulacji lodowca - gliny, gliny piaszczyste i piaski gliniaste, najczęściej o konsystencji twaroplastycznej i półzwartej (ale często z około 1-2 metrową warstwą gruntów plastycznych i miękkoplastycznych, w strefie występowania wody gruntowej). U podnóża wysoczyzny, dominują w podłożu piaski i żwiry akumulacji wodnolodowcowej, najczęściej średnio-zagęszczone. Obie te strefy charakteryzują się zatem gruntami o dobrych warunkach geotechnicznych, wystarczających dla większości obiektów budowlanych.

Ograniczeniem dla zabudowy są jedynie rozległe połacie gruntów nasypowych, formowanych w sposób przypadkowy, obecnych na terenach zurbanizowanych (są to generalnie grunty nieprzydatne do bezpośredniego posadowienia, dlatego ich ewentualna zabudowa wymaga dokładnego udokumentowania warunków gruntowo-wodnych). W obrębie pradoliny warunki gruntowe podłoża są zróżnicowane. Obok mineralnych piasków akumulacji rzecznej i wodnolodowcowej występują bowiem lotne piaski eoliczne. Nadto, większość lokalnych obniżeń terenu, na dodatek charakteryzujących się wysokim poziomem wód gruntowych, wypełniają grunty organiczne i próchniczne (torfy, namuły, muły i piaski próchniczne).

Z kompleksami piaskowcowymi jury dolnej i kredy dolnej związane są dwa główne piętra hydrogeotermalne w rejonie Koła. Wody złożowe, zawierające m.in. jod i brom, są niezwykle cenione w balneologii a ich temperatura sięga 95°C. Potencjalna wydajność pojedynczego otworu obliczana jest na 240 m³/h, przy depresji rzędu 30-40 m. Energia geotermalna jest praktycznie niewyczerpalna a w warunkach m. Koła wydaje się być optymalnym źródłem energii odnawialnej.

Nie wiadomo jaki wpływ na zasoby wód i wody geotermalne Koła będzie mieć wydobycie węgla brunatnego na północny-zachód od miasta (w gminie Kramsk i Osiek Mały). Odkrywka „Drzewce” (wyznaczona decyzją koncesyjną MOŚZNiL nr 22/98 z 4 grudnia 1998) jest czynna od sierpnia 2005r.

Rzeźba terenu jest dość urozmaicona. Różnice wysokości pomiędzy lokalną kulminacją wysoczyzny - 121.5 m n.p.m. w granicach administracyjnych miasta a korytem Warty - około 90.5 m n.p.m. przekraczają 30 m.

Największe deniwelacje występują w strefie krawędziowej pradoliny (zboczowej wysoczyzny).

Na krajobraz otoczenia Koła składają się zatem:

1) formy plejstoceńskie związane z akumulacyjną działalnością lądolodu:

- wysoczyzna morenowa płaska, o spadkach 0-3%, leżąca na przedpolu moren czołowych, wyniesiona ca 109-132 m n.p.m.,
- długie zbocza wysoczyzny, o zróżnicowanych spadkach rzędu 3-10% i wysokości względnej 10-16m;

2) formy plejstoceńskie związane z erozyjno-akumulacyjną działalnością wód rzecznych:

- terasa wysoka Warty, wyniesiona około 99-103 m n.p.m., tj. ca 9-12 m ponad średni poziom wody w rzece,
- terasa środkowa Warty, wyniesiona ca 92.5-98 m n.p.m. (około 3-6 m), w znacznej części zajęta przez zabudowę miejską,
- niska terasa Warty, w obrębie zalewów katastrofalnych, wyniesiona ca 90.5-93 m n.p.m. (około 2-4 m), zwydmiona i częściowo zabudowana,
- terasa zalewowa Warty, wyniesiona około 89.5-92 m n.p.m. (około 0-2 m ponad średni poziom wody w rzece), stanowiąca dno pradoliny,
- starorzecza Warty (ślady dawnego przepływu), częściowo wypełnione wodą lub podmokłe,

- wały przykorytowe (odsypowe), o wysokości 1-2 m;
- 3) inne formy postglacjalne, związane z panowaniem klimatu wilgotnego:
- płytkie doliny erozyjno-denudacyjne (poboczne pradoliny Warty) i krótkie, głębokie
  - rozcięcia erozyjne strefy krawędziowej pradoliny (zboczowej wysoczyzny),
  - stożki napływowe, dosyć powszechnie występujące u wylotu ww. dolin w północnej części terenu;
- 4) formy postglacjalne związane z panowaniem klimatu suchego:
- wydmy watawe i paraboliczne o wysokości ca 1.5-14 m oraz spadkach dochodzących do 25%.

2.2 Wody podziemne

Wody podziemne występują w kilku poziomach: czwartorzędowym - w różnowiekowych piaskach i żwirach, kredowym - w spękanych wapieniach i marglach kredy górnej oraz sporadycznie w trzeciorzędowym w piaskach i piaskowcach miocenu. Te ostatnie nie tworzą na obszarze miasta odrębnego poziomu, łącząc się z wodami czwartorzędu, bądź kredy.

Głównym zbiornikiem wód czwartorzędowych, objętym reżimem wysokiej ochrony (OWO) jest w rejonie Koła pradolina warszawsko-berlińska (GZWP nr 150). Z poziomu tego czerpią jednak wodę tylko nieliczne ujęcia, głównie usytuowane na obszarze Starego Miasta (m.in. ujęcie nieistniejącej już Fabryki Maszyn Budowlanych „Zremb”), oraz na dość odległych peryferiach Koła.

Podstawą zaopatrzenia miasta w wodę są wody kredowe, występujące do głębokości około 150 m p.p.t., przy czym najwyższą wydajność jednostkową (ca $q = 50-350$ m³/h na 1 m depresji) uzyskuje się w pasie o szerokości około 1.3-1.8 km przebiegającym przez obszar ujęcia komunalnego. Poza tą strefą wydajność jednostkowa obniża się do około 1-20 m³/h/m.

Koło położone jest na skraju GZWP nr 151 - górnokredowego zbiornika szczelinowo-porowego Turek - Konin - Koło, w którym użytkowy poziom wodonośny zalega na głębokości około 20-100 m p.p.t. Wydajność studni jest różna. Zasoby eksploatacyjne 10 studni ujęcia miejskiego wynoszą 1100 m³/h, natomiast łączne zasoby eksploatacyjne rejonu m. Koła (kilkakrotnie przewyższające istniejące zapotrzebowanie) ustalono na 1800 m³/h. Specyficzne warunki hydrogeologiczne terenu (strop podłoża kredowego pod 10-30 m warstwą przepuszczalnych osadów piaszczysto-żwirowych), kontakt pomiędzy zdegradowanymi wodami rzeki Warty oraz nie mniej zanieczyszczonymi wodami gruntowymi I-ego poziomu a głównym poziomem użytkowym ujęcia miejskiego jest wyjątkowo ułatwiony. Wody gruntowe swym charakterem i głębokością występowania, odzwierciedlają cechy konfiguracyjne terenu oraz jego budowę geologiczną. Dla ochrony ujęć wód podziemnych decyzją Wojewody Konińskiego z dnia 01.06.1993r nr OS-6210a-9/93 r. ustanowiono strefę ochronną dla komunalnego ujęcia wody podziemnej dla miasta Koła. Decyzja była zmieniana dwukrotnie: decyzją Wojewody Wielkopolskiego znak OS.Ko-II-6811-2/01 z dnia 20.02.2001r oraz decyzją Wojewody Wielkopolskiego dnia 03.03.2005r. Aktualnie obowiązuje w tym względzie rozporządzenie Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Poznaniu z dnia 25 maja 2009r w sprawie ustanowienia strefy ochronnej ujęcia wody dla miasta Koła (Dziennik Urzędowy Województwa Wielkopolskiego Nr 124 poz.2019), które zniósło strefę ochronną ustanowioną decyzją Wojewody Wielkopolskiego z dnia 20 lutego 2001r, znak: OS.Ko-II-6811-2/01. Decyzja ta ustanawia strefę ochronną, która dzieli się na tereny ochrony bezpośredniej oraz pośredniej. Na terenie ochrony pośredniej ujęcia wody zabronione jest:

- 1) składowanie i przechowywanie odpadów promieniotwórczych;
- 2) lokalizowanie instalacji w rozumieniu ustawy z dnia 27 kwietnia 2001r- Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2008r Nr 25. poz. 150, z póź. zm), których funkcjonowanie ze względu na rodzaj i skalę prowadzonej w nich działalności, może powodować znaczne zanieczyszczenie poszczególnych elementów albo środowiska jako całości;
- 3) lokalizowanie składowisk odpadów komunalnych, niebezpiecznych, innych niż niebezpieczne i obojętne oraz obojętnych;
- 4) lokalizowanie oczyszczalni ścieków;
- 5) wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi;
- 6) lokalizowanie cmentarzy oraz grzebanie zwłok zwierząt;
- 7) budowa autostrad i dróg publicznych;
- 8) lokalizowanie nowych ujęć wody, poza służącymi zwykłemu korzystaniu z wód;

9) lokalizowanie ferm i hodowli zwierząt.

Na terenie ochrony pośredniej ujęcia wody wprowadza się następujące ograniczenia:

- 1) lokalizowania magazynów, baz i stacji paliw płynnych oraz magazynów substancji niebezpiecznych dla wód podziemnych w rozumieniu ustawy z dnia 27 kwietnia 2001r.- prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2008r Nr 25, poz. 150, z póź. zm.);
- 2) lokalizowania budownictwa mieszkaniowego oraz turystycznego bez wcześniejszego skanalizowania terenu lub bez zgody włączenia ich w istniejącą sieć kanalizacyjną;
- 3) lokalizowania innych inwestycji bez opracowania oceny ich wpływu na ujmowane wody podziemne;
- 4) wydobywania kopalin bez zasięgnięcia opinii właściciela ujęcia.

Północno-wschodnie obrzeża miasta to obszary pozadolinne o nieciągłym zwierciadle wody, leżące na wysoczyźnie. Woda gruntowa występuje tu w podglinowych utworach piaszczysto-żwirowych, bądź śródglinowych soczewach piasków i żwirów, na różnych głębokościach. Zwierciadło ma charakter napięty a niekiedy obserwuje się jedynie ślady wody w postaci sączy. Okresowo po intensywnych opadach oraz w czasie wiosennych roztopów bardzo prawdopodobne jest utrzymywanie się wody (a w strefie zboczowej jej przemieszczanie) na stopie słabo przepuszczalnego podłoża, w skrajnych przypadkach nawet na powierzchni terenu. Odmienne stosunki wodne mają powierzchnie terasowe w dolinie Warty. Pradolina jest strefą koncentracji wód powierzchniowych i podziemnych. Wody gruntowe zasilane są tu głównie przez opady atmosferyczne oraz spływ z terenów wyżej położonych. Generalnie, na obszarze wyższych poziomów terasowych po prawej stronie Warty woda gruntowa występuje głębiej niż 2 m p.p.t., natomiast na obszarach lewobrzeżnej terasy niskiej oraz części terasy zalewowej, chronionych wałami przeciwpowodziowymi, z reguły 1-2 m p.p.t. W dnie doliny woda gruntowa występuje na głębokości - około 0-1 m p.p.t. Pionowe wahania zwierciadła uzależnione są od stanów wody w rzece.

2.3 Wody powierzchniowe

Koło położone jest w całości, w dorzeczu rzeki Warty. W rejonie Koła rzeka zmienia swój kierunek z południkowego na równoleżnikowy i kieruje się na zachód. Nieco powyżej miasta przyjmuje swój prawobrzeżny dopływ - Rgilewkę a poniżej miasta lewobrzeżną Teleszynę. Inne cieki są krótkie i na ogół okresowe (zwłaszcza te spływające z wysoczyzny). Warta w rejonie Koła jest rzeką silnie meandrującą - liczne są ślady dawnego przepływu w postaci wypełnionych wodą lub podmokłych starorzeczy. Podobnie, jak większość rzek na obszarze kraju, również Wartę charakteryzuje śnieżno-deszczowy ustrój zasilania z dwoma wysokimi stanami wody w roku. Rzeka wykazuje duże wahania poziomu wody i najczęściej po wiosennych roztopach występuje z brzegów zalewając obszar dna ograniczony wałami przeciwpowodziowymi. Kulminacje stanów występują na ogół pomiędzy lutym i kwietniem, po czym stany wody i przepływy wyraźnie się zmniejszają. Drugi okres wezbraniowy, przypadający na przełom czerwca i lipca, uzależniony jest od występowania w tym okresie ulewnych deszczów.

Zestawienie wybranych stanów wody Warty na wodowskaziu w Kole (Pz=88,093 m n.p.m. Kr)

SW - 254 cm, tj. 90.633 m n.p.m.

SWW - 387 cm, tj. 91.963 m n.p.m.

Abs. Max. - 490 cm, tj. 92.993 m n.p.m. (z 21.03.1947)

Stan wód w roku 1979 osiągnął 460cm, w roku 1997 - 442cm, aktualnie w roku 2010 – 469cm.

Po wybudowaniu Zbiornika Jeziorsko zmienił się reżim wód Warty, w rocznym przebiegu stanów wody z powodu gromadzenia nadmiaru wody w celach rekreacyjnych w dorzeczu Warty zaznacza się dominacja stanów niskich, prowadząca do wielu negatywnych zjawisk - wysychania starorzeczy, zarastania torfianek, stopniowej zagłady zróżnicowanych zbiorowisk roślinnych oraz zmniejszania się łągowisk awifauny. Zbiornik Jeziorsko, przez gromadzenie nadmiaru wody w celach rekreacyjnych nie zabezpieczył też dorzecza Warty przed powodzią – w roku bieżącym miasto Koło walczy z zagrażającą miastu falą powodziową i utrzymującym się bardzo długo stanem wody znacznie przekraczającym stan alarmowy.

Rejon Koła pozbawiony jest większych, naturalnych zbiorników wodnych. Sieć wód stojących tworzą głównie liczne starorzecza Warty. Największym akwenem jest wielozadaniowy zbiornik retencyjny - Zalew Ruskowski.

Usytuowanie miasta sprawia, że stan czystości rzeki Warty przepływającej przez Koło uzależniony jest w dużym stopniu od źródeł zanieczyszczeń znajdujących się poza granicami miasta. Największym "dostawcą ścieków" jest w dalszym ciągu rzeka Ner, niosąca ścieki z Łódzkiej Aglomeracji Miejskiej. Warta na całym odcinku wielkopolskim ma wody niezadawalającej jakości (klasa IV) głównie ze względu na poziom substancji biogenych oraz stan sanitarny. Największy ładunek zanieczyszczeń wprowadzają do Warty: Ner, Proсна oraz Wełna. Rgilewka uchodząca do Warty nieco powyżej miasta i Teleszyna uchodząca poniżej miasta prowadzą do Warty wody V klasy – niezadawalającej jakości, głównie ze względu na poziom zanieczyszczenia azotem azotynowym, przewodność elektrolityczną właściwą oraz stan sanitarny. Inne ciekі oraz drobne zbiorniki wodne na terenie miasta nie były objęte badaniami, ale i tu zaobserwować można ślady zanieczyszczeń ściekami gospodarczo - bytowymi (np. rów równoległy do ul. Wiejskiej).

2.4 Klimat

Klimat okolic Koła związany jest z ogólną cyrkulacją mas powietrza napływającego głównie z południowego Atlantyku i basenu Morza Śródziemnego. Według regionalizacji klimatycznej miasto położone jest na pograniczu regionu środkowopolskiego i subregionu kujawskiego, reprezentujących obszar słabnących wpływów Atlantyku i Bałtyku. Amplitudy temperatur są tutaj nieco mniejsze od przeciętnych w Polsce, zima jest dosyć chłodna (średnia temperatura stycznia - 2.4°C), ale niezbyt długa (około 85 dni), z nietrwałą szatą śnieżną. Dłuższe (około 98 dni) i ciepłe jest lato (+18.0°C w lipcu). Charakterystyczna dla tej części Polski jest niezbyt duża liczba dni pochmurnych (ok. 120). Długość trwania okresu wegetacyjnego wynosi niespełna 220 dni. Roczna suma opadów sięga 500-550mm. I podobnie jak na większości terytorium kraju, również w rejonie Koła przeważają wiatry zachodnie, stanowiące blisko połowę ogółu wiatrów wiejących w ciągu roku. Wiosną i jesienią wzrasta udział wiatrów wschodnich. Nadto, stacja IMGW w Kole odnotowuje dużą (7.3%) ilość cisz. Średnia ważona wiatrów (bez rozbicia na kierunki) sięga 4.2 m/s a wiatry wiejące z prędkością 3-7 m/s stanowią prawie 60% ogólnego udziału wiatrów w ciągu roku. Na mniej zurbanizowanych terenach takie prędkości wiatrów stwarzają dosyć dogodne warunki dla lokalizacji elektrowni wiatrowych. Warunki klimatu lokalnego, chociaż zbliżone do przedstawionej wyżej specyfiki makroklimatu, są jednak dosyć zróżnicowane. Największy, modyfikujący wpływ na klimat lokalny ma obecność szerokiej doliny Warty z dużymi powierzchniami wilgotnych i podmokłych łąk oraz urozmaiconą rzeźbą terenów zainwestowanych. Dobrymi warunkami termicznymi, równomiernym nasłonecznieniem, małą wilgotnością powietrza i dobrym przewietrzaniem charakteryzują się powierzchnie wysoczyznowe. Zmiennymi warunkami klimatu lokalnego, wynikającymi głównie z położenia i wyniesienia terenu oraz różnic w sposobie użytkowania i zagospodarowania charakteryzują się powierzchnie terasowe prawobrzeżnej części miasta. Specyficzne warunki klimatu lokalnego mają lokalnie występujące tereny leśne, najczęściej porastające fragmenty teras nadzalewowych i pola wydmore. Lasy te charakteryzują się z reguły nieco gorszym nasłonecznieniem (zacienienie), ale dużą zacisznością i dobrymi warunkami termiczno-wilgotnościowymi o zmniejszonych wahaniami dobowych. Są to tereny o wzbogaconym składzie fizyko-chemicznym powietrza w tlen, ozon, olejki eteryczne (fitoncydy) oraz inne substancje śladowe podnoszące komfort bioklimatyczny. Tereny położone na ich obrzeżach przez dużą część roku znajdują się w zasięgu szerokofrontowego napływu czystego powietrza z kompleksów leśnych. Mało korzystnymi lub nawet niekorzystnymi warunkami termiczno-wilgotnościowymi, częstym występowaniem mgieł, zastoisk chłodnego powietrza i inwersji temperatur oraz zdecydowanie ukierunkowanym przewietrzaniem wyróżniają się nisko położone powierzchnie terasowe w pradolinie Warty. Duże znaczenie, w warunkach klimatu lokalnego, mają doliny drobnych cieków, stanowiące kierunki grawitacyjnego spływu wychłodzonego powietrza z wysoczyzny.

2.5 Roślinność, tereny zieleni, świat zwierzęcy

Unikatowymi walorami przyrodniczo – krajobrazowymi charakteryzuje się przede wszystkim dolina Warty. Charakterystyczny reżim jej wód z cyklicznymi zalewami dużych połaci dna doliny wymusza

dotychczasowe formy gospodarowania (dominacja ekstensywnej gospodarki łąkowo – pastwiskowej) i skutecznie opierał się postępującej urbanizacji. Do znacznego przekształcenia i zubożenia biologicznego doliny przyczyniła się dopiero budowa Zbiornika Jeziorsko. Mimo niekorzystnych zmian w środowisku, dolina Warty nadal wyróżnia się niezwykłą mozaiką ekosystemów łąkowo leśnych i wodnych. Jest zatem według wszystkich znaczących waloryzacji przyrodniczo ekologicznych, jednym z głównych obszarów węzłowych (o znaczeniu międzynarodowym) lub korytarzy ekologicznych i zasadniczym czynnikiem integrującym oraz środowiskotwórczym Koła. Dolina Warty jest m.in. miejscem występowania coraz rzadszych łągów wierzbowo topolowych i jesionowo olszowych, często jeszcze o cechach zbliżonych do naturalnych. Podobny charakter mają olsy zajmujące zabagnione obniżenia terenu. Na niekorzyść po wybudowaniu Zbiornika Jeziorsko zmienił się charakter wielu torfowisk, przy czym zmiany dotyczą zarówno torfu, jak i występującej szaty roślinnej. Na corocznie zalewanych i podtapianych fragmentach dna doliny sprzyjające warunki siedliskowe znajdują natomiast łąki wyczyńcowe, śmiałkowe i kaczeńcowe. Upajają zapachem zbiorowiska roślin ziółodajnych. Mimo wspomnianej dominacji (w cyklu rocznym) niskich stanów wody w rzece, gęsta jest sieć malowniczych starorzeczy z efektownymi zbiorowiskami trzcin i szuwarów, grzybienia białego, grążela żółtego, jaskra wodnego, osoki aloesowatej itp. Dolina rzeki Warty zapewnia powiązania miasta z systemem obszarów chronionych województwa i kraju i jest:

- ważnym obszarem węzłowym (o znaczeniu międzynarodowym) w sieci ECONET-PL,
- osią systemu obszarów chronionych w koncepcji ochrony krajobrazu byłego województwa konińskiego, według IKŚ - Warszawa 18,
- doliną zajmującą szczególną pozycję w przyjętym przez Unię Europejską systemie ochrony wybranych elementów przyrody Natura 2000, wspomagającym wspomniane wyżej systemy krajowe, z ostojami rzadkich (ginących) ptaków (ostoja nr 66 – Dolina Środkowej Warty).

Pomimo postępującej urbanizacji sprawny jest system zasilania i wymiany wartości ekologicznych doliny, chociaż niepokój budzi znacząca bariera ekologiczna w postaci poprowadzonej na nasypie obwodnicy drogowej miasta.

Roślinność rzeczywista terenów pozadolinnych odznacza się na ogół małym stopniem naturalności. Większe zespoły leśne są nieliczne i dość odległe od miasta. Drobne zalesienia i zadrzewienia mają często charakter zieleni ochronnej lub izolacyjnej. Dużo jest natomiast terenów zieleni urządzonej (m.in. parków, zieleńców i zadrzewionych cmentarzy) oraz predestynowanej do zagospodarowania na potrzeby wypoczynku codziennego mieszkańców miasta i objęcia fachową pielęgnacją. Wszystkie te zadrzewienia powinny być pieczołowicie chronione, są bowiem niezwykle ważne dla zachowania równowagi ekologicznej i różnorodności biologicznej terenu, poprawy cyrkulacji powietrza.

Aktualnie (styczeń 2008r) na terenie Gminy Miejskiej Koło zieleń łącznie z lasami, uprawami rolnymi, pastwiskami i ogrodami działkowymi zajmuje 746 ha, co stanowi 53,8% jej powierzchni. Zieleń miejską łącznie 376ha z wyłączeniem powierzchni upraw rolnych (tj. 370 ha) stanowią:

- tereny rekreacji na obszarach zurbanizowanych – 19 ha,
- lasy i użytki leśne, zakrzewienia i zadrzewienia – 73 ha,
- pastwiska trwałe –186ha,
- łąki trwałe – 87 ha,
- sady – 3ha,
- rowy – 8ha.

Wg danych GUS za 2006 rok:

TERENY ZIELENI	
Tereny zieleni wg lokalizacji	
parki spacerowo - wypoczynkowe	
obiekty	
ogółem (w miastach i na wsi)	ob. 3
powierzchnia	
ogółem (w miastach i na wsi)	ha 16,0
zieleńce	
obiekty	
ogółem (w miastach i na wsi)	ob. 10
powierzchnia	
ogółem (w miastach i na wsi)	ha 9,2
zieleń uliczna	

powierzchnia		
ogółem (w miastach i na wsi)	ha	4,9
tereny zieleni osiedlowej		
powierzchnia		
ogółem (w miastach i na wsi)	ha	98,8
parki, zieleńce i tereny zieleni osiedlowej		
powierzchnia		
ogółem (w miastach i na wsi)	ha	124,0
cmentarze		
obiekty		
ogółem (w miastach i na wsi)	ob.	1
powierzchnia		
ogółem (w miastach i na wsi)	ha	0,9
lasy gminne		
powierzchnia		
ogółem (w miastach i na wsi)	ha	20,0
Tereny zieleni w gestii samorządów miast		
parki spacerowo - wypoczynkowe		
obiekty	ob.	3
powierzchnia	ha	16,0
zieleńce		
obiekty	ob.	10
powierzchnia	ha	9,2
tereny zieleni osiedlowej		
powierzchnia	ha	0
Żywopłaty wg lokalizacji		
ogółem (w miastach i na wsi)	m	7158
Nasadzenia i ubytki wg lokalizacji		
nasadzenia		
drzewa		
ogółem (w miastach i na wsi)	szt	868
krzewy		
ogółem (w miastach i na wsi)	szt	700
ubytki		
drzewa		
ogółem (w miastach i na wsi)	szt	362
krzewy		
ogółem (w miastach i na wsi)	szt	0

Ogrody działkowe na terenie miasta i w bezpośrednim jego sąsiedztwie mają charakter rekreacyjno - wypoczynkowy i uprawowy. Na terenie miasta zlokalizowany jest pracowniczy ogród działkowy o powierzchni 8,77 ha przy ulicy Jana Pawła II oraz niewielkie obszarowo ogrody zlokalizowane za drogą A2. Tuż za granicami miasta znajdują się jeszcze dwa ogrody działkowe: POD przy ulicy Bogumiła, na terenie gminy Kościelec, oraz przy ulicy Włocławskiej na terenie gminy wiejskiej Koło. Jedną z form ochrony indywidualnej są pomniki przyrody. Są to głównie pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupienia o szczególnej wartości naukowej, kulturowej, krajobrazowej lub historyczno – pamiątkowej, a zwłaszcza okazałych rozmiarów drzewa i krzewy, źródła, głązy narzutowe. Uznanie za pomnik przyrody następuje w drodze rozporządzenia wojewody lub uchwały rady gminy. Na terenie miasta zlokalizowanych jest obecnie 7 drzew pomnikowych:

- dąb szypułkowy, o obwodzie 286 cm i wysokości około 30 m, rosnący na skraju Parku Moniuszki (przy ul. 3 Maja);
- dąb szypułkowy, o obwodzie 324 cm i wysokości ok. 40 m, w Parku im. St. Moniuszki;
- dąb szypułkowy, o obwodzie 360 cm i wysokości ok. 40 m, rosnący przy rogu ulic Dąbrowskiego i Harcerskiej;

- dąb szypułkowy, o obwodzie 340 cm i wysokości ok. 30 m, rosnący przy rogu ulic Dąbrowskiego i Harcerskiej;
  - wiąz syberyjski, o obwodzie 320 cm i wysokości około 40 m, przy ul. Freudenreicha;
  - platan klonolistny, o obwodzie 320 cm i wysokości ok. 25m, rosnący przy ul. M. Kajki;
  - klon polny, o obwodzie 137 cm i wysokości około 20 m, przy ul. Toruńskiej.
- Ponadto na terenie miasta położone są parki i cmentarze objęte ochroną konserwatorską:
- Park 600-lecia Miasta Koła – park krajobrazowy, z fragmentem starorzecza Warty i urozmaiconym drzewostanem nadrzecznych łęgów;
  - Park im. J. Słowackiego – położony nad starorzeczem Warty, zadbane, o urozmaiconym drzewostanie;
  - Park im St. Moniuszki – położony w centrum prawobrzeżnej części miasta, wyróżniający się okazałym i urozmaiconym drzewostanem;
  - Park Leśny (Las komunalny) – porastający zwymioną terasę nadzalewową na lewym brzegu Warty, m.in. z efektownymi okazami starych sosen;
  - Cmentarz wojenny przy ulicy Poległych – wielowyznaniowy z pocz. XIX w., z kwaterą żołnierzy radzieckich poległych w styczniu 1945 r. (nieczynny)
  - Cmentarz ewangelicko-augsburski – dziewiętnastowieczny, usytuowany przy ulicy Poniatowskiego (czynny)
  - Cmentarz parafialny, rzymsko-katolicki – z około 1800 roku, ze zbiorową mogiłą Polaków zabitych we wrześniu 1939 r. oraz zróżnicowanym, starym drzewostanem (czynny)
  - Cmentarz żydowski – a właściwie tylko jego ślad obok Domu Kultury przy ul. J. Słowackiego.

Parki miejskie i drzewa pomnikowe objęte są ochroną na podstawie uchwał Rady Miejskiej Koła: nr XXII/132/2000, z 26.05.2000 r., o parkach miejskich oraz nr XXXVIII/265/2001, z 27.12.2001r., w sprawie uznania niektórych drzew na terenie m. Koła za pomniki przyrody.

Świat zwierzęcy miasta Koła jest typowy dla nizinnych obszarów kraju, większość występujących tu zwierząt związana jest jednak z otwartymi wilgotnymi terenami doliny Warty. Ze względu na niewielkie zalesienie, rzadko spotkać można dziki czy jelenie. Nietrudno jednak zaobserwować sarny, wśród których wykształcił się w ostatnich latach ekotyp sarny polnej. Z drapieżników występują m.in. lisy, kuny i łasice. Coraz częściej spotyka się wydry oraz introdukowane w dorzeczu Warty bobry, pozostawiające liczne ślady swej obecności w postaci ściętych i objedzonych z kory drzew. Spośród innych ssaków najczęściej spotykane to: zając, dziki królik, jeż, ryjówka i kret. Teren miasta jest miejscem żerowania praktycznie wszystkich gatunków nietoperzy występujących w Polsce. Do najpospolitszych należą gacek brunatny, mroczek późny i borowiec wielki. Najlepiej poznane najbardziej widoczne są ptaki, jedyna gromada świata zwierzęcego niemal w całości podlegająca w Polsce ochronie gatunkowej. Szczególnie dogodne warunki dla żerowania i gniazdowania ptaków wodno – błotnych i drapieżnych stwarzają urozmaicone ekosystemy łąkowo – leśne i wodne doliny Warty. Dzięki temu zyskała ona rangę ostoi ptactwa o znaczeniu międzynarodowym. W kilku fragmentach Doliny Środkowej Warty przewiduje się utworzenie rezerwatów ornitologicznych. W ostatnim stuleciu liczebność ptaków gwałtownie spadła, głównie na skutek zmiany reżimu wód Warty spowodowanej przez budowę Zbiornika Jeziorsko, obwałowania koryta rzeki, wycinania odnawiającej się roślinności łęgowej, procederu wiosennego wypalania traw i trzcinowisk oraz całego zespołu czynników antropogenicznych, m.in. postępu technicznego w rolnictwie oraz używania pestycydów. Mimo to doskonałe warunki do gniazdowania i żerowania znalazły tu niektóre gatunki siewek i rybitw, bezpośrednio związanych z korytem rzeki. Na obszarach licznych starorzeczy oraz sąsiadujących z korytem łąkach gnieźdzą się rzadkie gatunki kaczek (płaskonos, krakwa i sporadycznie różeniec) oraz należące do siewek: czajka, rycyk, brodziec, kszyc, dubelt, kulik wielki i okazjonalnie batalion. Brzegi stwarzają również dogodne warunki bytowania dla: zimorodka, remiza, podróżniczka, dziwonii, kwiczola i innych.

Dolina Warty jest miejscem odpoczynku dla wielu ptaków przelotnych. Łącznie stwierdzono występowanie 214 gatunków ptaków, z tego 154 to ptaki lęgowe.

Zdecydowanie mniej liczne są gady, reprezentowane przez jaszczurkę zwinkę, padalca, zaskrońca i rzadko spotykane – jaszczurkę żyworodną, żmiję zygzakowatą oraz żółwia błotnego. Wilgotne i podmokłe łąki doliny Warty z gęstą siecią starorzeczy, stwarzają doskonałe warunki żerowania wielu płazów. Dość powszechnie występują żaby: jeziorkowa, wodna, moczarowa, trawna i śmieszka oraz ropuchy: szara i zielona. Coraz rzadziej spotkać można kumaka nizinnego, rzekotkę drzewną czy ropuchę paskówkę. Pomimo wielu zbiorników wodnych wyjątkowo nieliczne są traszki. W czystych

wodach szeregu zbiorników wodnych i cieków żyją raki, w tym coraz częstszy rak amerykański – gatunek introdukowany, obcy naszej faunie.

Fauna ryb ogranicza się do gatunków pospolitych i w dużej mierze utraciła właściwe jej cechy. W wielu zbiornikach wodnych fauna ryb kształtowana jest przez działalność człowieka. W rzekach, duży wpływ na ilość i jakość ryb ma zły stan czystości ich wód. W efekcie, w połowie lat osiemdziesiątych ustąpił z rzek łoś, nie odbywa już tarła troć, pstrąg potokowy, znikł jesiotr zachodni.

Największym bogactwem gatunków charakteryzują się bezkręgowce. Szczególnie licznie reprezentowane są przez owady i pajęczaki. Użytkowanie rolnicze, postępująca urbanizacja, presja turystyki i rekreacji spowodowały pewne zubożenie flory i fauny okolic Koła. Na wielu fragmentach miasta egzystują przede wszystkim gatunki pospolite, najlepiej przystosowane do miejscowych warunków życia.

2.6 Gleby i rolnicza przestrzeń produkcyjna

Warunki glebowe m. Koła są przeciętne. Blisko 70 % ogólnej powierzchni gruntów ornych zajmują słabe gleby napiaskowe, kl. V i VI. Przy tym dotychczasowy rozwój miasta doprowadził do częściowej degradacji a niekiedy nawet całkowitego zniszczenia warstwy glebowej. Mając na uwadze powyższe użytki rolne stanowią mniej niż połowę ogólnej powierzchni miasta - 677 ha (48,9%) – w tym 280 ha to łąki i pastwiska w dolinie Warty. W ich granicach mieści się jednak zaledwie niewielki fragment wysoczyzny. A są to obszary zbudowane z gliny morenowej, na podłożu której wykształciły się bardzo dobre i dobre gleby bielcowe, kl. IIIa – IVb, zaliczane głównie do kompleksów żytnich: bardzo dobrego i dobrego, zdecydowanie rzadziej pszennego dobrego.

W obrębie wyższych poziomów terasowych Warty dominują gleby brunatne wylugowane lub kwaśne klasy V i VI. Zazwyczaj są to gleby kompleksów żytnich: słabego i bardzo słabego, lokalnie zbożowo pastewnego słabego. Podobny charakter, chociaż z dużym udziałem mady rzecznych, mają gleby niskich teras pradolinnych. Mady rzeczne, piaszczyste i pylaste są też podłożem użytków zielonych w dnie doliny. Jedynie w obrębie niektórych starorzeczy o bardzo utrudnionej wymianie wody (lub jej braku) występują gleby wytworzone na podłożu organicznych namulów i torfów, chronione przed zmianą użytkowania. Na większości terenu gleby mają zmienioną strukturę i stosunki wilgotnościowe, bądź są zdegradowane (również wskutek akumulacji zanieczyszczeń z powietrza).

2.7 Stan środowiska

Stan zanieczyszczenia powietrza (wg programu ochrony środowiska miasta) na terenie miasta Koła jest badany przez WSSE w Poznaniu Oddział Zamiejscowy w Koninie wraz z PSSE w Kole w punkcie zlokalizowanym w budynku PSSE w Kole przy ul. Toruńskiej. Wyniki pomiarów stężeń imisyjnych podstawowych zanieczyszczeń prowadzone na terenie miasta Koła pokazują, że w przypadku dwutlenku siarki obserwuje się spadek wartości stężeń średniorocznych. Maksymalne stężenia 24-godzinne w sezonie grzewczym są niższe od dopuszczalnego poziomu ze względu na ochronę zdrowia ludzi. Również w przypadku stężeń dwutlenku azotu obserwowano w okresie przed sporządzeniem programu ochrony środowiska, spadek wartości stężenia średniorocznego. Są to wartości niższe od dopuszczalnego poziomu zwiększonego o margines tolerancji ze względu na ochronę zdrowia ludzi. Natomiast w przypadku pyłu zawieszzonego stężenia średnioroczne rosną nie przekraczając jednak dopuszczalnego poziomu ze względu na ochronę zdrowia ludzi. Jednocześnie dla stężeń 24-godzinnych stwierdza się w okresie grzewczym pojedyncze przekroczenia dopuszczalnego poziomu zwiększonego o margines tolerancji ze względu na ochronę zdrowia ludzi.

Podstawowym źródłem zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego na obszarze miasta są kotłownie zakładowe i tzw. emisja niska, pochodząca z palenisk indywidualnych. Stosowanie paliwa stałego powoduje wprowadzanie do atmosfery znacznych ilości dwutlenku siarki, tlenku węgla oraz azotu w postaci dwutlenku azotu i innych związków. Ponadto podczas spalania paliwa stałego emitowane są do atmosfery pyły. Występuje również tzw. pylenie niezorganizowane związane z transportem i magazynowaniem paliw oraz odpadów ze spalania (popiół, żużel).

Według uzyskanych informacji z Powiatowej Stacji Sanitarnej i Epidemiologicznej w Kole i Koninie badania jakości powietrza na terenie miasta Koła zostały zakończone w 2003 r. Od 2006 r. wykonuje się badania jakości powietrza metodą pasywną ale tylko pod kątem zawartości dwutlenku siarki i dwutlenku azotu. Zgodnie z uzyskanymi danymi z Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska

w Poznaniu Delegatura w Koninie wartości dwutlenku siarki i dwutlenku azotu za lata 2007 i 2008 na terenie miasta Koła wynoszą odpowiednio:

	SO ₂ [µg/m ³]	NO ₂ [µg/m ³]
2007 r.	9,7	9,8
2008 r.	7,41	14,63

Jak wynika z rocznej ocena jakości powietrza w Wielkopolsce za rok 2008 teren powiatu kolskiego zaliczono do klasy „A” w klasyfikacji stref dla poszczególnych zanieczyszczeń z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych zarówno w celu ochrony zdrowia ludzi jak i w celu ochrony roślin, tzn. nie wymaga on sporządzenia programu naprawczego.

Drugim źródłem pod względem rozmiaru zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego, mającym znaczący wpływ na stan czystości powietrza atmosferycznego jest emisja ze źródeł mobilnych (tzw. emisja komunikacyjna). Dla miasta Koła brak badań dotyczących udziału tych zanieczyszczeń w ogólnym bilansie zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego. Opierając się na wynikach większych miast w Europie oraz Polsce, w których zanieczyszczenia powietrza związane z ruchem pojazdów wynoszą od 30% do 90% (w Warszawie 60%), oraz uwzględniając układ komunikacyjny miasta Koła, gdzie całość ruchu samochodów ciężarowych i osobowych do przemysłu odbywa wąskimi ulicami przez miasto, udział ten można ocenić nawet do 40%. Zanieczyszczenia powietrza pochodzące ze spalin są jednym z najpoważniejszych współczesnych zagrożeń dla środowiska. Spaliny, efekt utleniania różnego rodzaju paliw, takich jak olej napędowy, benzyna, węgiel, gaz ziemny, zawierają wiele trujących związków i metali. Głównymi składnikami spalin samochodowych są: tlenek węgla, tlenki azotu, węglowodory (nasycone, nienasycone, aromatyczne), dwutlenek siarki (w małych ilościach), sadza, a także związki metali ciężkich, takich jak ołów, kadm, nikiel, miedź, oraz fluorowców (fluoru oraz chloru). Spaliny zawierają także niewielkie ilości innych toksycznych substancji. Wszystkie składniki, zwłaszcza węglowodory oraz tlenek węgla, są wynikiem niecałkowitego spalania paliwa. Do całkowitego spalania niezbędna jest odpowiednia ilość tlenu. Stosunek ilości tlenu niezbędnego do całkowitego spalania paliwa do zawartości tlenu w mieszance paliwowej wyraża się przez współczynnik I. Im współczynnik ten jest bliższy jedności, tym czystsze spaliny możemy uzyskać. Największa emisja gazów odbywa się podczas zmian prędkości. Poniższa tabela ilustruje zawartość poszczególnych składników w zależności od typu jazdy dla typowego silnika benzynowego:

Składnik spalin	Rozruch	Przyspieszanie	Jazda	Hamowanie
CO [%]	4 - 9	500 - 1000	10 - 50	1 - 4
CnHm [ppm]	50 - 800	1000 - 4000	1 - 3	50 - 300
NOx [ppm]	500 - 3000	2 - 9	3000 - 10000	5 - 50

Oprócz składników takich jak tlenek węgla, tlenki wodoru oraz węglowodory, spaliny samochodowe zawierają także pewne ilości wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych. Związki te są bardzo toksyczne i mają silne działanie mutagenne i rakotwórcze. Podczas spalania 1 kg oleju napędowego, wydalone jest ze spalinami około 10 mg WWA. Węglowodory aromatyczne są także w smole, którą stosuje się do produkcji opon samochodowych. W wyniku ścierania takich opon zostaje na każdy kilometr uwolnione 5 mg niezwykle toksycznego związku, benzo - (a) - pirenu. Stosowanie okładzin hamulcowych, pokrytych azbestem chryzotylowym, powoduje, iż ta groźna substancja, powodująca raka płuc, zostaje uwalniana. Na wdychanie azbestu narażeni są szczególnie mieszkańcy miast.

Zanieczyszczenie powodowane przez wzrastający ruch samochodowy powinno być ograniczone przez wyeliminowanie transportu do przemysłu poprzez skierowanie go na proponowaną w studium nową, północną obwodnicę miasta.

Zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego powodowane przez obiekty produkcyjne to przede wszystkim zanieczyszczenia powodowane przez miejską ciepłownię - Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej w Kole oraz:

- Saint - Gobain Abrasives Sp. z o.o.

- Zakłady Mięsne Kwiatek
- Andre Abrasive Articles
- Zespół Opieki Zdrowotnej
- Sanitec Koło Sp. z o.o
- Wood-Mizer Industries Sp z o.o.
- Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska S. A.
- Sokół S.A. Oddział Zakłady Mięsne w Kole
- Przedsiębiorstwo Robót Drogowych

Aktualnym problemem dla mieszkańców miasta jest emisja naftalenu przez fabrykę Saint - Gobain Abrasives. Na uporczywe zapachy skarżą się mieszkańcy terenów przy zakładzie. Aktualnie brak jest ustawowo określonej normy emisji naftalenu. Może to rozwiązać dopiero planowana „ustawa odorowa”. Naftalen wykorzystywany jest jako spoiwo w produkcji tarcz ściernych. Wyeliminowanie go jest problemem finansowym. Z naftalenu już dawno zrezygnował drugi w Kole producent ściernic – firma Andre Abrasive Articles.

Klimat akustyczny środowiska kształtują następujące podstawowe typy źródeł hałasu:

- komunikacyjne (drogowe, kolejowe, lotnicze),
- przemysłowe,
- komunalne.

Badania hałasu wskazują na poszerzanie obszarów o niekorzystnym klimacie akustycznym, co w konsekwencji prowadzi do objęcia szkodliwym wpływem hałasu coraz większej liczby ludzi. Dane dostępne w literaturze mówią o tym, że około 1/3 mieszkańców Polski narażona jest na ponadnormatywny hałas.

Zagadnienia dotyczące hałasów przemysłowych są dobrze rozpoznane, istniejące konflikty mają zwykle charakter lokalny, a obowiązujące regulacje prawne oraz dostępne technologie i metody zmniejszania hałasu, umożliwiają skuteczną eliminację istniejących zagrożeń. Starostwo powiatowe w Kole nie wydawało pozwoleń na emisję hałasu dla firm w Kole. Nie stanowią one znaczących źródeł hałasu, nie przekraczają obowiązujących norm.

Koło jest ważnym węzłem komunikacji kolejowej i drogowej, stąd hałas komunikacyjny stanowi uciążliwość dla mieszkańców miasta. Pomiary hałasu drogowego wykonano wzdłuż głównych tras komunikacyjnych i ulic. Uzyskane wartości poziomu równoważnego hałasu mieszczą się w przedziale 62,5 – 84,5 dB. Globalny wskaźnik hałasu miasta wynosi 71,7 dB. Dopuszczalna wartość poziomu równoważnego hałasu w porze dziennej wynosi dla Koła 55 – 60 dB. Wartości są przekroczone we wszystkich punktach pomiarowych zlokalizowanych bezpośrednio przy trasach komunikacyjnych. Dominują poziomy hałasu w przedziale 70,0 – 75,0 dB (44,4 % długości przebadanych ulic). Najwyższe równoważne poziomy dźwięku – powyżej 80,0 dB – stwierdzono przy drodze krajowej nr 2 (Berlin – Warszawa), przy natężeniu ruchu pojazdów w granicach 700 – 900 pojazdów na godzinę i udziale pojazdów ciężkich 28 – 39 %. W sąsiedztwie obwodnicy zlokalizowane są tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, usytuowanej jednak w znacznej odległości od trasy. Wysokie wartości ekwiwalentnego hałasu (przedział wartości 70 – 75 dB, a na niewielkim odcinku również 75 – 80 dB) stwierdzono także przy ulicach: Bogumiła, Mickiewicza, Nowowarszawskiej, Sienkiewicza, Toruńskiej, Dąbskiej, Kolejowej i Blizna.

W latach 2004 – 2006 na terenie powiatu kolskiego prowadzone były jedynie pomiary hałasu w Kole, przy ul. Dąbskiej przy drodze wojewódzkiej nr 473 oraz na drodze krajowej nr 2. Pomiary wykonane były na zlecenie Wielkopolskiego Zarządu Dróg Wojewódzkich w Poznaniu. Zarządca drogi był zobowiązany do wykonania takich pomiarów zgodnie z Prawem ochrony środowiska. Pełne wyniki tych pomiarów prezentowane są w Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska Powiatu Kolskiego.

W zmierzonych wartościach poziomu równoważnego różnica pomiędzy hałasem zmierzonym a poziomem dopuszczalnym w porze dnia wynosi 8,5dB, w porze nocnej 16,5dB.

Program ochrony środowiska dla powiatu kolskiego wśród celów ekologicznych do 2011 roku wymienia: Ograniczenie hałasu na terenie Koła oraz poza Kołem wokół głównych dróg i źródeł przemysłowych. Opisuje strategię realizacji celów i zakładane kierunki działań: „Zgodnie z Prawem ochrony środowiska ochrona przed hałasem polega na: utrzymaniu poziomu hałasu poniżej dopuszczalnego lub co najmniej na tym poziomie oraz zmniejszeniu poziomu hałasu co najmniej do dopuszczalnego, gdy nie jest on dotrzymany. Prawo ochrony środowiska przewiduje również obowiązkowo wykonaniu obowiązkowej oceny stanu akustycznego dla aglomeracji powyżej 100 tys. mieszkańców oraz terenów poza aglomeracjami, na których eksploatacja obiektów (drogi, linii kolejowej, lotniska) może powodować przekroczenie dopuszczalnego poziomu hałasu. W przypadku miasta Koła, które liczy około 24 tys. mieszkańców, badania wykazały znaczne przekroczenia hałasu.

Zaleca się opracowanie planu akustycznego miasta i programu zmniejszenia uciążliwości hałasu komunikacyjnego. Mapa taka powinna uwzględniać mapy akustyczne sporządzone przez zarządzających obiektami mogącymi powodować przekroczenia dopuszczalnego poziomu hałasu obejmujących otoczenie tych obiektów. Istniejące plany akustyczne miast służyły przede wszystkim do diagnozy stanu klimatu akustycznego i nie skutkowały dalszymi działaniami. Zgodnie z PoS zapewnienie właściwego kształtowania klimatu akustycznego w otoczeniu obiektów przemysłowych i warsztatów rzemieślniczych jest obowiązkiem ich właściciela. Na mocy art. 141 i 144 działalność zakładów nie może powodować przekraczania standardów emisyjnych, jeśli zostały ustalone, ani też powodować przekraczania standardów jakości środowiska poza terenem, do którego zarządzający ma tytuł prawny, a w przypadku utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania, poza tym obszarem. Jeżeli w otoczeniu zakładu hałas w środowisku przekracza obowiązujące wartości dopuszczalne, wymagane jest uzyskanie pozwolenia na emitowanie hałasu. Prawo ochrony środowiska wymaga m.in., aby mapy akustyczne określały tzw. tereny zagrożone hałasem. Za tereny takie uznaje się obszary o szczególnie drastycznym stopniu degradacji klimatu akustycznego, na których poziom hałasu nie tylko przekracza wartości dopuszczalne, ale również wyższe od nich poziomy progowe, co kwalifikuje teren do podjęcia środków ochronnych w pierwszej kolejności." Zakładane kierunki działań to: identyfikacja i monitorowanie źródeł hałasu, działania inwestycyjne na rzecz ograniczania uciążliwości hałasu komunikacyjnego oraz działania inwestycyjne na rzecz ograniczania uciążliwości hałasu przemysłowego.

Podstawą zaopatrzenia miasta w wodę są wody kredowe, występujące w uszczelnionych marglach zalegających pod warstwą przepuszczalnych, czwartorzędowych osadów piaszczysto -żwirowych. Kontakt pomiędzy zdegradowanymi wodami rzeki Warty oraz nie mniej zanieczyszczonymi wodami gruntowymi I-ego poziomu a głównym poziomem użytkowym ujęcia miejskiego stanowi poważne zagrożenie dla jakości wód podziemnych. Znaczna część miasta znajduje się w strefie ochrony pośredniej komunalnego ujęcia wody. Stany wód Warty oraz jakość wód podziemnych obserwowana jest przez rozbudowaną sieć monitoringu. Ogólna ocena jakości wód podziemnych badanych w sieci regionalnej w roku 2005 i 2006 wg „Stanu środowiska w Wielkopolsce w roku 2006” opracowanego przez WIOŚ w Poznaniu wykazała pogarszanie się stanu wód. Aktualnie są to które wody niskiej jakości (kl.IV), głównie ze względu na ponadnormatywne lub wysokie stężenia: azotu amonowego, manganu, potasu, sodu, rtęci, wodorowęglanów oraz mętność.

Miasto wyposażone jest w kanalizację sanitarną powiązaną z mechaniczno-biologiczno-chemiczną oczyszczalnią ścieków. W jednostkach gospodarczych nie planuje się znaczących inwestycji z zakresem ochrony wód z racji posiadania wymaganych urządzeń. Zmiany restrukturyzacyjne w kolskim przemyśle spowodowały wyraźne zmniejszenie ilości przerabianych ścieków przemysłowych na korzyść ścieków komunalnych. Obecnie ścieki komunalne stanowią już ponad połowę dopływających do oczyszczalni ścieków (w nieodległej przeszłości stosunek ścieków komunalnych do przemysłowych wynosił około 40:60).

Miasto korzystało dotąd ze składowiska odpadów w Maciejewie, gm. Osiek Mały, wyposażonego w system zabezpieczeń technicznych, chroniących środowisko gruntowo-wodne przed zanieczyszczeniem. Wdrożony został system segregacji odpadów. Składowisko nie posiada pozwolenia zintegrowanego. Aktualnie miasto nie korzysta już ze składowiska w Maciejewie.

Możliwości poprawy stanu środowiska i zahamowania niekorzystnych procesów poszukiwać należy w likwidacji istniejących zagrożeń, znalezieniu sposobu na zagospodarowanie nieczynnych obiektów przemysłowych, większej efektywności prac rekultywacyjnych, zwiększaniu gęstości zadrzewień, pełniących m.in. rolę bariery biogeochemicznej (ograniczającej dopływ ścieków z pól uprawnych, terenów osadniczych, rekreacyjnych i komunikacyjnych) i wiatrochronnej oraz ogólnej poprawie jakości wód w tym właściwej gospodarce wodami opadowymi.

Zjawiskiem budzącym niepokój jest nadmierne przycinanie drzew w ramach pielęgnacji zieleni. Istnieje też konieczność zwiększenia kontroli nad terenami zieleni nieurządzonej, terenami doliny Warty, sąsiadującymi z osiedlami mieszkaniowymi. Tereny te są w wielu miejscach niszczone, niwelowane, wycinane są na nich drzewa i krzewy w celu składowania materiałów budowlanych, wraków samochodów, śmieci, lokalizowane są tam blaszane garaże, budynki gospodarcze.

3. OCHRONA DZIEDZICTWA KULTUROWEGO

3.1 Zarys historii miasta - najważniejsze daty, wydarzenia

Pierwsze ślady osadnictwa w okolicach dzisiejszego miasta Koła pochodzą z epoki kamienia, z mezolitu i neolitu, rozwój następuje w epoce brązu i we wczesnej epoce żelaza, przede wszystkim w czasach kultury przeworskiej i kultury łużyckiej. W I i II wieku z przeprawy przez Wartę korzystali kupcy rzymscy udający nad Bałtyk. Osadnictwo na terenie dzisiejszej kolskiej starówki rozpoczęło się w czasach wczesnego średniowiecza. W późniejszych latach wieś straciła na znaczeniu na rzecz pobliskiego Kościelca w którym w XII wieku wybudowano romański kościół. W XIII wieku w okolicach dzisiejszego miasta znajdowała się droga handlowa z Konina do Łęczycy. W 1252r. dla określenie nazwy wsi na warciańskiej wyspie po raz pierwszy pojawił się zapis „Colo”. Nazwa Koła wywodzi się prawdopodobnie od położenia w zakolu Warty, która w tym miejscu zmienia kierunek z północnego na zachodni i tworząc szeroki łuk oblewa dwiema odnogami przestrzeń, gdzie usadowiła się wieś królewska. Miłośnicy tradycji przypisują jednak powstanie tej nazwy raczej czynnikom historycznym niż geograficznym, utrzymując, że jest to etymologiczną pozostałością wieców starszyny rodowej, tzw. kół. Z fundacji króla Kazimierza III Wielkiego przed 1362 powstał na lewym brzegu Warty warowny zamek. Być może na jego miejscu stała wcześniej inna budowla obronna, do której dostawiono zamek kazimierzowski. Obiekt stanowił samodzielny punkt oporu nie powiązany z lokowanym w zbliżonym czasie miastem. 18 lipca 1362 roku w Dobczycach Kazimierz Wielki zezwolił wójtowi Henrykowi na wyspie rzecznej, na miejscu wsi Koło lokować na prawie magdeburskim miasto. Położone w miejscu z natury obronnym, na wyspie między ramionami Warty tworzącej tu zakole, w pobliżu zamku królewskiego strzegącego przeprawy przez Wartę, nie posiadało murów obronnych, a jedynie dwie bramy miejskie. Było miastem królewskim, siedzibą starostwa niegrodowego.

W 1390 r. w Kole oddano do użytku wzniesiony w stylu gotyckim gmach ratusza miejskiego. W 1405 r. zakończono, a w 1409 r. poświęcono kolską farę pod wezwaniem Podwyższenia Świętego Krzyża oraz Świętej Doroty i Świętej Katarzyny. W 1410 roku w Kole zebrało się rycerstwo wielkopolskie, wyruszające na wojnę z Krzyżakami. Po bitwie pod Grunwaldem na zamku podejmowano ważne decyzje o dalszym prowadzeniu wojny. W 1419 r. arcybiskup Mikołaj Trąba erygował i ufundował kościółek Świętego Ducha, znajdujący się przy wylocie drogi w kierunku Torunia. W 1451 r. w kościele farnym konsekrowano na biskupa kujawsko-pomorskiego Jana Gruszczyńskiego (ur. 1405 zm. 1473, arcybiskup gnieźnieński i prymas Polski w latach 1463 - 1472, biskup krakowski i kujawski, kanclerz wielki koronny). Na XV wiek przypada okres rozkwitu kolskiego zamku. W 1452 roku na zamku w Kole Kazimierz Jagiellończyk przyjmował przedstawicieli szlachty i miast zjednoczonych w Związku Pruskim. 10 czerwca 1454 r. Kazimierz Jagiellończyk uwolnił mieszkańców Koła od opłat celnych i targowych. Od początku XV wieku Koło było miejscem obrad Sejmików Generalnych dla prowincji wielkopolskiej (ostatni odbył się w 1716 r.). 24 czerwca 1464 r. zwołano w Kole sejm prowincjonalny, po którym to wyruszono na wojnę pruską. W 1476 roku po inkorporacji do Korony ziemi sochaczewskiej kolski zamek otrzymała księżna mazowiecka Anna.

W 1502 r. król Aleksander Jagiellończyk nadał miastu trzy jarmarki w roku i targi w każdy wtorek. Miasto rozwijało się jako ośrodek rzemiosła (zwłaszcza metalowego i sukiennictwa) oraz handlu. W 1518 r. w Kole wybuchł pożar, który strawił znaczną część miasta. Na prawym brzegu Warty powstała osada Zduny, skupiająca głównie garncarzy. Od 1555 r. mogli osadzać się w Kole Żydzi. W 1557r miasto uzyskało prawo pobierania cła mostowego. W 1559r. Zduny otrzymały od Zygmunta Augusta prawo wyboru własnego samorządu. W 1564r została zrównana w prawach społeczność żydowska, otrzymała przywilej Zygmunta Augusta. W 1579 r. w mieście było 122 rzemieślników i kupców, 22 kmieci. Miasto szybko się rozwijało, w r.1616 liczba rzemieślników i kupców wzrosła do 311. W 1629 r. miasto zamieszkiwało już 2500 osób.

17 sierpnia 1655 r. król szwedzki Karol X Gustaw stanął z 34-tysięcznym wojskiem pod Kołem. Karol Gustaw przyjął tu polskiego posła Krzysztofa Przyjemskiego. Krzysztof Przyjemski sławny przedstawiciel wielkopolskiego rodu rycerskiego wywodzącego się z wsi Przyjma pod Koninami, starosta koniński, pułkownik JKM, kasztelan Chełmiński, kustosz wiślicki przeszedł do historii między innymi jako autor słynnej mowy dyplomatycznej (Oratio generosi Dn. Christophori Priemski), którą wygłosił w obozie wojsk szwedzkich w Powierciu pod Kołem, przed obliczem króla Karola Gustawa. Epitafium Krzysztofa Przyjemskiego znajduje się w konińskiej farze p.w. Św. Bartłomieja. Pertraktacje z okupantem zakończyły się pełnym fiaskiem i wkrótce potop szwedzki rozlał się na całą Rzeczpospolitą. Zniszczono wówczas niemal całkowicie osadę Zduny. Podczas wycofywania się armii szwedzkiej z miasta zniszczeniu uległa też kolska twierdza. W okresie 1696-1763 zamek był

własnością bernardynów, którzy najpierw urządzili tutaj klasztor, a gdy nadwerężone mury zaczęły się sypać, częściowo je rozebrali. U schyłku XVIII stulecia gmach był już otwartą ruiną. Z dawnego zamczyska pozostały zaledwie niewielkie fragmenty murów, które zabezpieczono po II wojnie światowej.

W 1661r. miasto liczyło tylko 1240 mieszkańców. Po potopie szwedzkim miasto zaczęło się podnosić z upadku dopiero pod koniec XVII wieku.

W 1716 r. odbył się ostatni zjazd szlachty wielkopolskiej w Kole. W 1759 r. w wyniku pożaru zniszczeniu uległ kościół Świętego Ducha. 30 marca 1773 r. poświęcono kamień węgielny pod nowy kościół klasztorny.

Do rozbiorów miasto było w woj. kaliskim. W 1793 roku dostało się pod zabór pruski. W mieście mieszkało wówczas około tysiąca osób, głównie Żydów. Podczas insurekcji kościuszkowskiej 7 września 1794 połączone oddziały Andrzeja Jachowskiego i Jana Sieroszewskiego na krótko zdobyły miasto, później jednak znów wróciło pod jurysdykcję pruską. W latach 1807-15 było w Księstwie Warszawskim. W 1808 r. powołano w Kole szkołę elementarną. 12 lipca 1812 z niewiadomej przyczyny wybuchł w mieście pożar; spłonęły 34 domy mieszkalne i wiele budynków gospodarczych. 8 sierpnia 1814 r. przez Koło przewożono zwłoki księcia Józefa Poniatowskiego, które następnie trafiły do Warszawy. W roku 1815 miasto włączono w skład Królestwa Polskiego (potocznie zwanego kongresówką).

W 1818 r. wspólnota protestancka w Kole skierowała prośbę o zezwolenie na budowę świątyni ewangelickiej. W 1824 r. zniesiono probostwo przy kościele Świętego Ducha, a cały majątek przekazano kolskiej farze. W 1830 r. rozpoczęła się przebudowa ratusza miejskiego w duchu klasycystycznym przez Henryka Marconiego. W XIX wieku nastąpił znaczny rozwój miasta. W latach 1832–1833 w mieście znajdowały się już 22 przędzalnie i 43 warsztaty tkackie. W 1833 r. wybudowano nowy most na rzece Warcie w kierunku Kalisza. W sierpniu 1842 r. poznański kupiec Józef Freudenreich otworzył pierwszą w mieście fabrykę fajansu i majoliki. W 1843 r. utworzono w Kole filię parafii ewangelickiej. W 1846 r. rozebrano kościółek Świętego Ducha. W 1876 r. pracowały w mieście już cztery fabryki ceramiczne. Gwałtownie wzrastała liczba mieszkańców; w 1836 r. mieszkało w Kole ok. 3 200 osób, w 1876 r. już ponad 6 800. Pierwszy kolski hotel został otwarty już w 1852 r. przez Floriana Niewiadomskiego.

W 1862 r. rozpoczęto budowę zabudowań gospodarczych parafii Podwyższenia Świętego Krzyża. W nocy z 6 na 7 lutego 1863 r. oddział powstańców zajął miasto i spalił mosty na rzece. 6 maja tego samego roku ciężką bitwę z wojskami rosyjskimi stoczyły powstańcze oddziały Wielkopolski pod dowództwem pułkownika Edmunda Taczanowskiego. 8 maja 1863 roku w klasztorze Ojców Bernardynów zmarł z ran odniesionych w potyczce pod Kołem Kazimierz Unrug, bliski współpracownik płk. Taczanowskiego. Jego pogrzeb na kolskim cmentarzu stał się wielką manifestacją patriotyczną. W 1867 r. w wyniku reformy administracyjnej w Rosji, utworzony został powiat kolski, wchodzący w skład guberni kaliskiej. W 1872r. powstała w Kole pierwsza ochotnicza straż pożarna. W 1876 r. roku rozpoczęto gruntowny remont kolskiej fary, podczas którego wyremontowano m.in. sklepienia, polichromię, chór i ołtarze. W roku 1879 oficjalnie otwarto 4-klasową Szkołę Realną. 14 maja 1884r. nastąpiło otwarcie nowego gmachu szkoły (istniejący dotąd budynek Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego). W 1883 r. otwarto świątynię ewangelicką. 4 lutego 1883r otwarto bibliotekę i czytelnię publiczną. 10 grudnia 1888 r. otwarto (znajdujący się przy obecnym Nowym Rynku) teatr. 10 czerwca 1902 r. zostało założone Towarzystwo Śpiewacze „Lutnia”. Rok później otwarto pierwszy bank – Kolskie Towarzystwo Pożyczkowo-Oszczędnościowe. 2 listopada 1905 r. w Kole miała miejsce manifestacja patriotyczna. Kilka dni później w Szkole Handlowej rozpoczęto naukę większości przedmiotów w języku polskim. 5 stycznia 1910 r. uruchomiona została linia komunikacji samochodowej z Konina do Kalisza przez Koło. W 1914 r. wojska rosyjskie opuszczając miasto spaliły za sobą most na Warcie i ewakuowały całą administrację na wschód. W końcu października miasto ostatecznie zajęły wojska niemieckie. W 1915 r. w mieście zaczęła funkcjonować elektrownia. W pierwszej połowie listopada 1918 r. wojska niemieckie opuściły miasto.

W nocy z 10 na 11 listopada 1918 r. Polacy przejęli pełną władzę nad miastem i powiatem. Pierwszym starostą został Wacław Kurnatowski. Koło przyłączono do województwa łódzkiego. 15 czerwca 1919 r. odbyły się pierwsze w historii wybory do Rady Miejskiej, w której zasiadło 15 osób wyznania katolickiego i 9 osób wyznania mojżeszowego. Burmistrzem wybrano Władysława Klimaszewskiego. 1września 1919r. otwarto Szkołę Podstawową nr 3 jako placówkę jednoklasową mieszaną. 1 listopada 1921 r. otwarto linię kolejową z Kutna do Strzałkowa przez Koło, miasto uzyskało połączenie kolejowe z Warszawą i Poznaniem. W okresie międzywojennym miasto, było nadal ośrodkiem wyrobu fajansu, znajdowały się tu także fabryki maszyn rolniczych, młyny, tartaki, cegielnia. 1 września 1923 r.

rozpoczęto naukę w nowo wybudowanym budynku Szkoły Podstawowej nr 3 przy ul. Toruńskiej. W 1924 r. obszar miasta Koła powiększył się o wsie: Blizna i Nagórna. Rok później w 1925r oddano do użytku budynek dworca kolejowego, wzniesionego przez firmę budowlaną rodziny Janiaków na podstawie projektu, wg jednych źródeł, budowniczych Rytyńskiego i Gryzika, lub wg innych architekta Romualda Millera pełniącego od 1918 r funkcję naczelnika wydziału budownictwa Warszawskiej Dyrekcji PKP. Romuald Miller założył pierwszą zespołową pracownię architektoniczną. Współorganizował i pełnił funkcję prezesa Stowarzyszenia Architektów RP. R. Miller był też autorem projektu identycznego z kolskim dworcem kolejowym w Koninie (zburzonego). W 1926 r. mieszkańcy po raz drugi wybrali burmistrza. Został nim Władysław Krzycki – ojciec sławnej pisarki Stanisławy Fleszarowej-Muskat. Jesienią tego samego roku ponownie otwarto w Kole 2-letnią Szkołę Handlową. W 1928 r. miała miejsce renowacja kolskiego ratusza. W 1929 r. burmistrzem został Stefan Grabowski. W 1930 r. w mieście pojawiły się pierwsze taksówki. 26 sierpnia 1934 r. odsłonięto pomnik „Bojownikom o Wolność i Niepodległość”, położony nad zalewem rzeki Warty. W 1936 r. burmistrzem wybrano Michała Beksiaka. 1 kwietnia 1938 r. w wyniku reformy administracyjnej Koło wraz z powiatem przyłączono do województwa poznańskiego. 10 grudnia miało miejsce poświęcenie i otwarcie dwóch żelbetonowych mostów na Warcie i na zalewie rzeki. Dzień później odbyła się pierwsza ogólnopolska audycja radiowa z Koła. 29 sierpnia 1939 r. na kilka dni przed wybuchem II wojny światowej w klasztorze bernardynów odbyła się msza święta „w intencji pokoju lub zwycięstwa”.

2 września 1939 r. nad Kołem pojawiły się pierwsze niemieckie bombowce, które zbombardowały stację kolejową. Zginęło wówczas ponad 200 osób, głównie cywilów ewakuowanych pociągiem z Krotoszyna, Leszna i Jarocina w głąb kraju. 5 września miał miejsce drugi nalot lotnictwa niemieckiego. W walce w powietrzu hitlerowcy stracili dwa samoloty. 8 września I Dywizjon Armii Poznań przechodząc przez Koło zdetonował dwa nowe mosty na Warcie, udając się dalej w stronę rzeki Bzury. 18 września miasto zajął Wehrmacht. Dzień później zaczęła urzędować w Kole administracja niemiecka. 20 września hitlerowcy podpalili żydowską synagogę, znajdującą się na Nowym Rynku. Właściciel Fabryki Fajansów Czesław Freudenreich został wraz z córką aresztowany i rozstrzelany w Koninie. 26 października miasto i powiat kolski włączono w skład tzw. ziem wschodnich, wcielonych do Rzeszy. Po przejściu władzy przez Niemców, rozpoczęto gruntowną przebudowę miasta. Wybudowano 25 bloków mieszkalnych dla hitlerowskich żołnierzy przy ul. Garncarskiej. W Kole planowano utworzyć wielki ośrodek przemysłowy i górniczy. Odtąd Koło nazywało się „Warthbrücken”, a powiat – „Kreis Warthbrücken”. W październiku rozpoczęły się pierwsze wysiedlenia Polaków z Koła na Lubelszczyznę i do Małopolski. W kwietniu 1940 r. kolskim bernardynom zabroniono opuszczać klasztor i zezwolono odprawiać tylko jedną mszę świętą w niedzielę. Jesienią 1941 r. miał miejsce pierwszy wywóz kolskich Żydów do obozu zagłady Kulmhof w pobliskim Chełmnie nad Nerem. W kościele farnym Niemcy urządzili magazyn odzieży żydowskiej. Pod koniec wojny miasto liczyło 13 000 mieszkańców, z czego 8000 to Polacy, a 5000 to Niemcy. W nocy z 19 na 20 stycznia 1945 r. miały miejsce zbrojne walki między Armią Czerwoną a niemieckim Wehrmachtem o Koło. Miasta nie udało się zdobyć z marszu. Najcięższe boje stoczyli żołnierze ppłk. Tieretchina w rejonie cegielni. Pierwsi żołnierze wkroczyli do miasta o godzinie 16:30. W bojach o Koło zginęło łącznie 132 żołnierze radzieckich.

24 stycznia 1945 r. decyzją wojennego komendanta powiatu kolskiego pierwszym powojennym starostą został Jan Oliskiewicz. Miasto Koło pozostało w województwie poznańskim. 29 stycznia w kościele klasztornym odbyła się uroczysta msza święta w podziękowaniu za wyzwolenie spod okupacji niemieckiej. Podczas działań wojennych wojska hitlerowskie doszczętnie ograbiły wnętrza kolskich kościołów, a następnie podczas ucieczki podпалиły je. Na szczęście z pomocą mieszkańców obie świątynie uratowano. 1 lutego starosta kolski mianował pierwszym powojennym burmistrzem Teodora Ostrowskiego. 2 lutego wznowiono naukę w Szkole Podstawowej nr 1 w gmachu mieszczącym się przy ul. Nowowiejskiej (dzisiejsza Wojciechowskiego). 4 lutego zawiązał się w Kole Miejski Komitet Polskiej Partii Robotniczej. 26 lutego z gmachu Szkoły Podstawowej nr 3 wyprowadził się radziecki szpital wojskowy. Tydzień później wznowiono zajęcia lekcyjne. 10 marca powołano do życia gimnazjum i liceum „Oświata”. 15 marca odbyły się formalne wybory burmistrza miasta, którym został Piotr Wojciechowski. W marcu 1947 r. Koło nawiedziła wielka powódź; woda zalała m.in. ogrody ojców bernardynów. 17 września otwarto nową placówkę szkolnictwa średniego – Liceum i Gimnazjum Handlowe (dzisiejszy Zespół Szkół Ekonomiczno-Administracyjnych). W 1948 r. powstała Publiczna Średnia Szkoła Zawodowa. 17 września 1949 r. po śmierci Piotra Wojciechowskiego Miejska Rada Narodowa w Kole, nowym burmistrzem wybrała Wiktora Graczyka. 5 grudnia 1953 r. odbyły się pierwsze powszechne wybory do Miejskiej Rady Narodowej, w której w znacznej

większości zasiedli członkowie Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej. W 1956 r. miało miejsce połączenie się dwóch kolskich klubów sportowych – założonej w 1946 r. milicyjnej Gwardii i powstałej w 1920 r. Olimpii – nowy klub nazwano KS Start-Olimpia. 25 maja 1957 r. odbyło się założycielskie zebranie Spółdzielni Mieszkaniowej w Kole. W latach 1960 i 1963-65 sekcja piłkarska Olimpii występowała na boiskach III ligi wielkopolskiej. W 1961 r. rozpoczęto budowę pierwszego osiedla bloków wielorodzinnych przy ul. Broniewskiego. 1 stycznia 1962 r. swoją działalność rozpoczęła Fabryka Materiałów i Wyrobów Ściernych „Korund” (wytwarzająca proszek ścierny elektrokorund), która w latach swojej świetności zatrudniała 3000 pracowników. W 1962 roku uruchomiono też zakład, specjalizujący się w ceramicznych wyrobach sanitarnych, obecnie jest to Spółka zo.o. SANITEC KOŁO.

We wrześniu 1962r władze miejskie zorganizowały huczne obchody 600-lecia nadania praw miejskich. Jesienią rozpoczęto elektryfikację linii kolejowej z Poznania do Warszawy, przez Koło. 1 stycznia 1971 r. otwarto Państwową Szkołę Muzyczną. W 1974 roku uruchomiono zakłady mięsne - jedne z największych w kraju, obejmujące rzeźnię, przetwórnictwo mięsa, wytwórnictwo wędlin i konserw. W 1975 roku oddano do użytku mleczarnię i proszkownię mleka. W styczniu 1975 r. kino „Młoda Gwardia” przeniesiono z Nowego Rynku do nowo wybudowanego gmachu przy ul. Słowackiego. 1 kwietnia weszła w życie ustawa o nowym podziale administracyjnym. Miasto Koło zostało włączone do województwa konińskiego. W lutym 1977 r. oddano do użytku bloki przy ul. Sienkiewicza. 1 września 1979 r. otwarto Liceum Sztuk Plastycznych. 11 czerwca 1980 r. oddano do użytku pierwsze bloki mieszkalne przy ul. Kolejowej. 16 lipca 1981 r. bp wrocławski Jan Zaręba erygował nową parafię pod wezwaniem Matki Boskiej Częstochowskiej. Poświęcono także kościół kształtem przypominający barkę, znajdujący się miejscu istnienia dawnej murowanej kaplicy. W 1985 r. rozpoczęto remont kapitalny ratusza. Planowano przebudować wnętrza pod kątem przystosowania obiektu do potrzeb Muzeum Technik Ceramicznych. Jednak nad ranem 25 maja 1987 r. miała miejsce katastrofa budowlana kolskiego ratusza. Całkowicie zawaliła się gotycka wieża, niszcząc całą północną część budynku.

Rok 1990 przyniósł pierwsze wybory powszechne do rady miejskiej. 20 maja wybrano 28 nowych radnych. Na pierwszej sesji wybrano burmistrza, którym została Czesława Gutkowska. Ten rok był rekordowym pod względem powstających nowych zakładów pracy, założono wówczas Zakład Wyrobów Sanitarnych „Andre Abrasive Articles”, Wood-Mizer oraz fabryka fajansu Janpol. Od wiosny 1989r istnieje w Kole Telewizja Kablowa Spółdzielni Mieszkaniowej. Jest to najstarsza po warszawskiej sieć kablowa w Polsce. W styczniu 1991 r. z połączenia Towarzystwa Śpiewaczo-Muzycznego „Lutnia” z chórem kościelnym parafii Podwyższenia Krzyża Świętego powstało Towarzystwo Śpiewaczo-Muzyczne Lutnia im. Stanisława Moniuszki. 12 czerwca 1991 r. ukazał się pierwszy numer „Gazety Kolskiej”, której wydawcą był Urząd Miejski. Po 1990 r. rozpoczęła się transformacja ustrojowa w Polsce, co spowodowało znaczne przemiany na kolskim rynku pracy. Zbankrutowany nieefektywny system PRL oparty na tzw. planowej gospodarce socjalistycznej, powoli zaczęła zastępować gospodarka rynkowa. Większe firmy założone w latach 60. i 70. stanęły na skraju bankructwa i rozpoczęły zwalnianie swoich pracowników. Bezrobocie wówczas wynosiło 17%. W styczniu 1993 r. fińska firma Sanitec zakupiła 80% udziałów zakładu kolskiej ceramiki sanitarnej. Już wówczas ogólna produkcja zakładu wynosiła 320 000 sztuk, plasując zakład na drugim miejscu w kraju pod względem produkcji wyrobów ceramiki sanitarnej. Na początku roku 2004 po całkowitej likwidacji Zrembu i wchłonięciu kolskich zakładów mięsnych w skład grupy Sokołów, bezrobocie w mieście osiągnęło najwyższy w historii poziom - 26,5%.

19 czerwca 1994 r. wybrano radę miejską II kadencji. W jej skład weszło 28 radnych. Nowym burmistrzem wybrano Józefa Dużyńskiego. 11 grudnia tego samego roku bp Bronisław Dembowski dokonał poświęcenia odnowionej polichromii i rzeźb w kościele klasztornej ojców bernardynów. Na przełomie maja i czerwca 1997 odbywały się uroczyste obchody jubileuszu 635-lecia miasta Koła. W 1998 r. wybrano 28 radnych III kadencji. Kilka dni później rada wybrała na burmistrza Jerzego Przybylskiego. 1 stycznia 1999 r. weszła w życie ustawa o nowym podziale administracyjnym kraju. Koło zostało włączone w skład nowego powiatu kolskiego, wchodzącego w skład województwa wielkopolskiego. 16 czerwca rada miejska wraz z władzami kościelnymi oficjalnie ogłosili błogosławionego Bogumiła patronem miasta i Ziemi Kolskiej. 27 października 2002 r. odbyły się pierwsze bezpośrednie wybory na burmistrza oraz IV kadencji rady miejskiej. Burmistrzem w drugiej turze został Jan Stępiński. We wrześniu 2004r roku parafia Podwyższenia Krzyża Świętego w Kole obchodziła 700. rocznicę ustanowienia. 1 listopada 2005 bp wrocławski Wiesław Mering erygował na osiedlu Płaszczyna nową parafię katolicką, pod wezwaniem Świętego Bogumiła. W nocy 26 stycznia

2006 r. w kolskiej stacji meteorologicznej zmierzono najniższą temperaturę od ponad czterdziestu lat (-28,5°C). 25 lipca w obecności władz samorządowych powiatu uroczyste otwarto w Daniszewie, węzeł drogowy Koło, który jest zjazdem z autostrady A2 do miasta. Dzień później premier Jarosław Kaczyński oficjalnie otworzył nowo wybudowany odcinek autostrady z Konina do Strykowa. 12 i 26 listopada 2006 r. mieszkańcy Koła w bezpośrednich wyborach wybrali burmistrza i radę miejską V kadencji. Na czele miejskiego magistratu stanął wybrany w drugiej turze Mieczysław Drożdżewski. W 2007 r. miały miejsce dwa ważne wydarzenia religijne. Biskup włocławski Wiesław Mering 25 lutego konsekrował nowy kamienny ołtarz w kolskiej farze, a 26 sierpnia - w 25. rocznicę ustanowienia parafii, poświęcił kościół MB Częstochowskiej. 19 października 2007 r. otwarto pierwszą w mieście halę sportowo-widowiskową. Od 2007 r. młodzież z Koła uczestniczy w międzynarodowych wymianach pomiędzy szkołami. Uczniowie Liceum Ogólnokształcącego goszczą w niemieckim Reinbek, a z Gimnazjum nr 1 w ukraińskiej Pietropawłowskiej Borszczagiwce. Miasto nawiązało współpracę partnerską z niemieckim Reinbek, oraz ukraińskim Ładyżynem. Obecnie Koło to jeden z większych ośrodków przemysłowych, edukacyjnych i kulturalnych regionu wschodniej Wielkopolski. Nadal pełni również funkcje ośrodka administracyjnego – jest siedzibą Starostwa Powiatowego

3.2 Zabytki

Na terenie miasta znajdują się liczne zabytkowe zespoły i obiekty wpisane do rejestru zabytków. Są to: kościół farny – zespół Kościoła Parafialnego obecnie p.w. Podwyższenia Krzyża Św., kościół i klasztor o.o. Bernardynów, Zespół Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego, budynek urzędu powiatowego – obecnie siedziba Urzędu Miasta przy ul. Mickiewicza 12, drewniany spichlerz z przełomu XVIII i XIX wieku, zespół budynków fabryki fajansu i porcelany Freudenreichów, zespół willi przy ulicy Mickiewicza 27 - późniejszej siedziby Sejmiku Ziemi Kolskiej Prowincjonalnego – obecnie internat, wiele cennych zabytkowych kamienic, w tym przy Starym Rynku dom nr 10 (Grodzka 2) oraz dom z oficyną nr 26 a także będący w odbudowie Ratusz z XIV wieku. O przeszłości Koła świadczą kolskie nekropolie. Są to: zespół cmentarza rzymsko-katolickiego, zespół cmentarza ewangelicko - augsburskiego przy ul. Poniatowskiego, zespół cmentarza rzymsko-katolickiego, później prawosławnego, obecnie wojennego przy ulicy Poległych. Wpisany jest do rejestru zabytków jest także kształtowany od XIV do XVIII wieku i regulowany później przez T. Pelletiera układ urbanistyczny kolskiej starówki.

Rozwój Koła związany z procesami uprzemysłowienia nie spowodował zmiany charakteru średniowiecznego założenia urbanistycznego miasta. Władze miasta wykonały opracowanie konserwatorsko-urbanistyczne zespołu staromiejskiego Miasta Koła dla potrzeb planu miejscowego oraz prowadzenia na tym obszarze polityki rewaloryzacyjnej.

Strefy ochrony konserwatorskiej, dla których w planach miejscowych należy ustalić szczegółowe zasady postępowania wyznacza się dla terenu całej wyspy ze Starym Miastem, teren zabudowy przy ulicy Toruńskiej do ulicy Sportowej i Broniewskiego oraz początek ulicy 3Maja, teren po obu stronach ulicy Sienkiewicza od Mostu Warszawskiego do Sienkiewicza 30 włącznie po stronie wschodniej oraz do ulicy Włocławskiej po stronie zachodniej, a także ulicę Garncarską z zabudową po obu stronach ulicy.

Szczegółowy wykaz obiektów zabytkowych miasta Koła wraz z adresami poszczególnych obiektów zarówno obiektów wpisanych do rejestru zabytków jak i postulowanych do objęcia ochroną konserwatorską poprzez wprowadzenie odpowiednich ustaleń w planach miejscowych znajduje się w miejskiej ewidencji zabytków. Sposób postępowania z obiektami zabytkowymi wskazuje miejski program opieki nad zabytkami. Rejestr obiektów cennych historycznie, które powinny zostać objęte ochroną należy aktualizować każdorazowo po przeprowadzeniu wizji w terenie podczas sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, także wprowadzając na listę obiektów wartych ochrony, budynki i budowle dotąd taką ochroną nie objęte.

Ochronie konserwatorskiej podlegają wszystkie zewidencjonowane stanowiska archeologiczne oraz strefy ich występowania.

Obszar Koła został rozpoznany archeologicznie. Zasięg stanowisk został wyznaczony na mapach na podstawie badań powierzchniowych. Jednak nie musi on odpowiadać dokładnie zasięgowi występowania pozostałości osadnictwa pradziejowego pod ziemią. Dlatego należy traktować go zawsze orientacyjnie, może bowiem się okazać, że obiekty archeologiczne zalegają także w sąsiedztwie wyznaczonego na podstawie obserwacji powierzchniowej, zasięgu stanowiska. Stąd w przypadku koncentracji stanowisk archeologicznych operuje się pojęciem strefy intensywnego

występowania stanowisk archeologicznych. Ponadto część zewidencjonowanych stanowisk archeologicznych na terenie miasta Koła, to stanowiska archiwalne, znane jedynie z literatury bądź starszych badań. Ich dokładnej lokalizacji nie udało się ustalić. Częściowo uległy one zniszczeniu w wyniku działalności budowlanej i przemysłowej prowadzonej na terenie miasta. W związku z powyższym stanowisk archiwalnych nie wskazuje się na mapie uwarunkowań. Z uwagi na niepełną wiedzę na temat stanowisk archeologicznych na terenie miasta, niezbędna jest weryfikacja posiadanych informacji. Aby prawidłowo rozpoznać teren zachodzi konieczność przeprowadzenia rozpoznawczych badań powierzchniowo – sondażowych na terenach inwestycji szerokopłaszczyznowych w szczególności takich jak drogi, hale przemysłowe. Konieczne jest także prowadzenie nadzorów archeologicznych na całym terenie podczas trwania prac ziemnych związanych z odhumusowywaniem terenu.

3.3 Dobra kultury współczesnej

Koło posiada wielowiekową tradycję związaną z garncarstwem oraz produkcją porcelany. W oparciu o zgromadzony przez Czesława Freudenreicha, trzeciego dziedzica fabryki, bogaty zbiór wyrobów z porcelany, półporcelany, fajansu oraz majoliki zorganizowano w Kole Muzeum Technik Ceramicznych. Kolskie Muzeum Technik Ceramicznych jest jedynym tego typu w Polsce. Zgromadzono tu unikatową kolekcję ceramiki pochodzącej z fabryki w Kole, jak też z innych wytwórni w całym kraju. Zwiedzanie muzeum w połączeniu z możliwością zakupu (w sklepie firmowym przy Fabryce Fajansu w Kole) współczesnego, ręcznie malowanego fajansu kolskiego, który jest unikatem na skalę krajową, stanowi ciekawą propozycję dla przebywających w regionie turystów.

Nad odnogą Warty, przy moście Kaliskim, znajduje się pomnik bojowników o wolność, usypana przez weteranów powstania styczniowego w 1905r symboliczna mogiła. 26 sierpnia 1924r na kopcu ustawiono obelisk z orłem na szczycie. Po zniszczeniu go w 1940r przez hitlerowców został odbudowany w 1962r w 600 –lecie założenia miasta.

Dla upamiętnienia istnienia dwóch synagog, które istniały na Nowym Rynku, zamieszkałym przed wojną głównie przez ludność żydowską, w 1989r usytuowano tu pomnik.

Przed dworcem kolejowym znajduje się głaz upamiętniający ok. 80.000 Żydów transportowanych tędy z łódzkiego getta do ośrodka zagłady Kulmhof w Chełmie nad Nerem. Na dworcu w Kole odbywała się przesiadka na wagony kolejki wąskotorowej.

Przed gmachem szkoły przy ulicy Toruńskiej znajduje się pamiątkowa tablica wzniesiona przez społeczeństwo Ziemi kolskiej w hołdzie nauczycielom powiatu kolskiego zamordowanym, poległym i internowanym podczas wojny 1939- 1945.

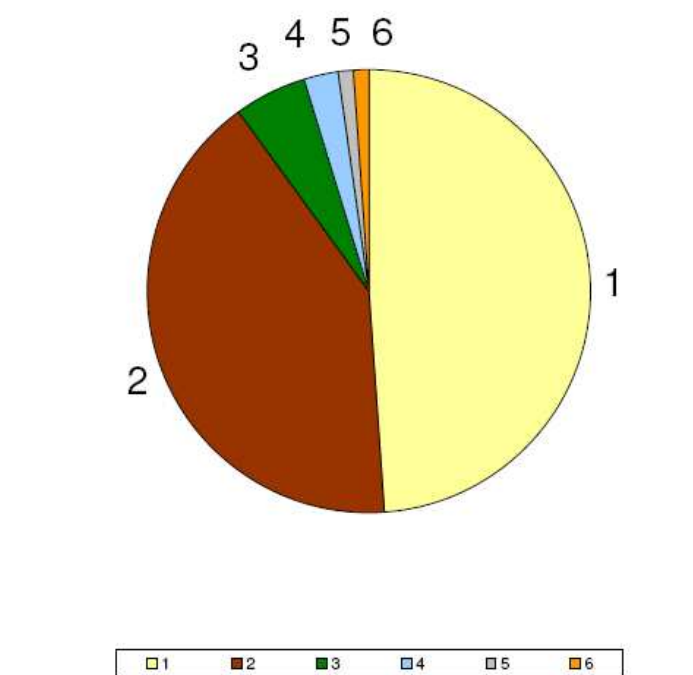
Przy narożniku ulic Nagórnej i Jana Pawła II wzniesiono w grudniu 2000r popiersie Jana Pawła II na obelisku dedykowane: „Synowi Ziemi Polskiej, Pielgrzymowi Tysiąclecia, Honorowemu Obywatelowi Koła Papieżowi Janowi Pawłowi II za umacnianie ducha wiary, miłości i solidarności. Wierni Rodacy z Koła” 15 maja 2006r zasadzono tu dąb za nasiona najstarszego dębu w Polsce – Dębu Chrobrego, nasiona poświęconego 28 kwietnia 2004 przez papieża Jan Pawła II.

Obok licznych zabytkowych kapliczek w mieście wzniesiona jest także nowa kapliczka na placu przy nowych blokach, przy ulicy Konwaliowej.

4. DOTYCHCZASOWE PRZEZNACZENIE TERENÓW

4.1 Struktura użytkowania i przeznaczenia terenów

Powierzchnia miasta wynosi 1385 ha. 677ha zajmują użytki rolne, 73ha grunty leśne i zadrzewione, 571 grunty zabudowane i zurbanizowane, 33ha grunty pod wodami (z czego 29ha pod wodami płynącymi, 4ha pod wodami stojącymi), 16 ha to nieużytki i 15 ha tereny różne.

1. użytki rolne – 48,9% powierzchni miasta
2. tereny zabudowane i zurbanizowane – 41,2% powierzchni miasta
3. lasy i zadrzewienia - 5,3% powierzchni miasta
4. wody – 2,4% powierzchni miasta
5. nieużytki – 1,2% powierzchni miasta
6. inne – 1% powierzchni miasta

Użytki rolne o łącznej powierzchni 677 ha to:

- grunty orne – 370ha (54,65% użytków rolnych, 26,71% pow. miasta)
- pastwiska trwałe – 186ha (27,47 użytków rolnych, 13,43% pow. miasta)
- łąki trwałe – 87ha (12,85% użytków rolnych, 6,28% pow. miasta)
- sady – 3ha (0,44% użytków rolnych, 0,22% pow. miasta)
- grunty pod rowami – 8ha (1,18% użytków rolnych, 0,58% pow. miasta)
- grunty zabudowane – 23ha (3,40% użytków rolnych, 1,66% pow. miasta)

Tereny zabudowane i zurbanizowane o łącznej powierzchni 571 ha to:

- tereny mieszkaniowe – 164ha (28,72% terenów zurbanizowanych, 11,84% pow. miasta)
- tereny przemysłowe – 122ha (21,37% terenów zurbanizowanych, 8,81% pow. miasta)
- inne tereny zabudowane – 94ha (16,46% terenów zurbanizowanych, 6,79% pow. miasta)
- tereny rekreacji i wypoczynku – 19ha (3,33% terenów zurb., 1,37% pow. miasta)
- drogi – 125ha (21,89% terenów zurbanizowanych, 9,03% pow. miasta)
- tereny kolejowe – 44ha (7,71% terenów zurbanizowanych, 3,18% pow. miasta)
- inne – 3ha

4.2 Własność gruntów

1. Grunty Skarbu Państwa (z wyłączeniem przekazanych w użytkowanie wieczyste) – 211ha:

- zasobu własności rolnej SP – 38ha (pastwisk trwałych)
- w trwałym zarządzie państwowych jednostek organizacyjnych – 37ha (głównie wody płynące, drogi)
- wchodzące w skład zasobu nieruchomości SP – 9ha (głównie drogi)

- pozostałe – 127ha (głównie: łąki, pastwiska, lasy, drogi)
- 2. Grunty Skarbu Państwa przekazane w użytkowanie wieczyste –168ha:
  - w użytkowaniu wieczystym osób fizycznych – 16ha (głównie: grunty orne, tereny przemysł., zabudowane)
  - w użytkowaniu wieczystym państwowych osób prawnych – 53ha (głównie tereny kolejowe i przemysłowe)
  - w użytkowaniu wieczystym pozostałych – 99ha (głównie tereny przemysłowe i zabudowane, także grunty orne)
- 3. Grunty spółek SP, przedsiębiorstw państwowych i innych państwowych osób prawnych – 7ha
(głównie przemysłowe)
- 4. Grunty gmin i związków międzygminnych (z wyłączeniem przek. w użytkowanie wieczyste) –248ha
  - gminny zasób nieruchomości – 238ha (67ha pastwisk, 5ha łąk trwałych, 52ha gruntów ornych, 36ha dróg, 20ha lasów, 12ha terenów rekreacji i wypoczynku, 10ha terenów mieszkaniowych, 8ha terenów przemysłowych, 7ha innych zabudowanych, 4ha wód płynących, 4ha wód stojących, 4ha rowów, 7ha nieużytków, 1ha terenów kolejowych, 1ha innych)
  - przekazane w trwały zarząd gminnym jednostkom organizacyjnym – 6ha (tereny zabudowane)
  - pozostałe – 4ha (pastwiska, lasy, zurbanizowane)
- 5. Grunty gmin i związków międzygminnych przekazanych w użytkowanie wieczyste – 28ha
  - w użytkowaniu osób fizycznych – 9ha (mieszkaniowe - 6ha, lasy -1ha, inne zabudowane - 2ha)
  - w użytkowaniu spółdzielni mieszkaniowych – 7ha (zurbanizowane 6ha, rolne 1ha)
  - w użytkowaniu innych osób – 12ha (zurbanizowane tereny niezabudowane 4ha, tereny komunikacyjne inne (nie drogi) 3ha, tereny przemysłowe 2ha, grunty orne 3ha)
- 6. Grunty osób fizycznych – 594ha
  - wchodzące w skład gospodarstw rolnych – 270ha (grunty orne –151ha, łąki trwałe – 54ha, pastwiska – 16ha, grunty rolne zabudowane -11ha, sady – 2ha, lasy – 24ha, tereny mieszkaniowe – 2ha, tereny przemysłowe – 2ha, inne zabudowane –6ha, nieużytki – 2ha)
  - nie wchodzące w skład gospodarstw rolnych – 324ha (grunty orne – 128ha, łąki trwałe – 24ha, pastwiska – 5ha, sady – 1ha, grunty rolne zabudowane –12ha, lasy – 9ha, tereny mieszkaniowe – 120ha, tereny przemysłowe – 3ha, tereny inne zabudowane –18ha, tereny rekreacji i wypoczynku – 1ha, nieużytki – 3ha)
- 7. Grunty spółdzielni – 39ha
  - grunty spółdzielni mieszkaniowych – 28ha (tereny mieszkaniowe – 22ha, tereny rekreacji i wypoczynku – 3ha, inne zabudowane – 2ha, grunty orne – 1ha)
  - grunty innych spółdzielni – 11ha (tereny przemysłowe – 7ha, inne zabudowane - 2ha, grunty orne – 2ha)
- 8. Grunty kościołów i związków wyznaniowych – 9ha (inne zabudowane – 6ha, mieszkaniowe – 1ha, grunty orne – 2ha)
- 9. Grunty wspólnot gruntowych – 13ha (pastwiska trwałe – 10ha, grunty orne – 3ha)
- 10. Grunty powiatów (z wyłączeniem przekazanych w użytkowanie) – 49ha
  - powiatowy zasób nieruchomości – 40ha (drogi – 35ha, inne tereny zabudowane – 5ha)
  - przekazane w trwały zarząd – 6ha (inne zabudowane)
  - pozostałe – 3ha (inne zabudowane)
- 11. Grunty spółek prawa handlowego, partii polit. i stowarzyszeń, innych niewymienionych – 19ha
  - spółek prawa handlowego – 17ha (tereny przemysłowe –6ha, inne zabudowane –4ha, mieszkaniowe – 1ha, grunty orne – 5ha, pastwiska – 1ha)

- partii i stowarzyszeń – 0
- pozostałe – 2ha (inne zabudowane)

W mieście Kole nie występują grunty samorządowych osób prawnych, grunty powiatów przekazanych w użytkowanie wieczyste, gruntów będących własnością województw.

4.3 Ruch budowlany

BUDYNKI		
Budynki nowe oddane do użytkowania w 2006r		
ogółem		
ogółem	bud.	30
mieszkalne	bud.	14
niemieszkalne	bud.	16
powierzchnia użytkowa mieszkań w nowych budynkach mieszkalnych	m2	2 255
powierzchnia użytkowa nowych budynków niemieszkalnych	m2	10 183
kubatura nowych budynków ogółem	m3	56 803
kubatura nowych budynków mieszkalnych	m3	9 783
budownictwo indywidualne		
ogółem	bud.	30
mieszkalne	bud.	14
kubatura nowych budynków ogółem	m3	56 803
kubatura nowych budynków mieszkalnych	m3	9 783

Średnia powierzchnia użytkowa domu jednorodzinnego oddanego do użytku w roku 2006 wynosi 161m².

Przez lata 2005-2007 Starostwo Powiatowe wydało dla miasta Koła 45 pozwoleń na budowę na nowe budynki mieszkalne (średnio 15 pozwoleń rocznie), w tym jeden budynek mieszkalny wielorodzinny, 39 pozwoleń na rozbudowy i nadbudowy, 6 na zmianę sposobu użytkowania. Wydano 26 pozwoleń na budowę na nowe budynki usługowo-magazynowe, 31 pozwoleń na rozbudowy i nadbudowy, 7 na zmianę sposobu użytkowania. Wydano też 13 pozwoleń na nowe budynki gospodarcze i garażowe, 6 pozwoleń na rozbudowy i nadbudowy.

4.4 Stan prawny w zakresie planowania przestrzennego

W 1994r ustawodawca zdecydował o przyjęciu nowego modelu gospodarowania przestrzenią. O zagospodarowaniu przestrzennym ma decydować samorząd. Plany zagospodarowania przestrzennego powinny być sporządzane z udziałem społeczeństwa, zapewniając właścicielom gruntów i społeczeństwu możliwość udziału w tym procesie. Procedura przewiduje możliwość zaskarżenia uchwał rad gminy do sądu. W ustawie z dnia 7 lipca 1994r. o zagospodarowaniu przestrzennym przewidziano okres przejściowy – 5 lat na sporządzenie dla gmin studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz dla wybranych przez gminy terenów, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Po 5 latach miały stracić ważność wszystkie plany sporządzone w poprzednim, niedemokratycznym systemie prawa. Z powodu nie wywiązywania się gmin z tego obowiązku ustawodawca przedłużył okres przejściowy, w którym ważne były „stare” plany do 8 lat. Gmina Miejska Koło w ustawowym terminie sporządziła Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. Zostało uchwalone 22 grudnia 1999 roku. Studium po przeprowadzonej dokładnej analizie uwarunkowań zostało przygotowane w sposób uproszczony, przewidziało wyłącznie tereny wielofunkcyjnego rozwoju miasta i tereny wyłączone z zabudowy. Taki sposób ma wiele zalet, zostawia dużą swobodę przy sporządzaniu planów. Niemniej jednak nie daje też szczegółowych wytycznych dla sporządzania planów miejscowych. Może to powodować konflikty przestrzenne, chaos w przestrzeni miasta, mieszanie się funkcji, może

powodować roszczeniowe postawy właścicieli gruntów, konflikty społeczne, także trudności dla zespołów projektowych nie znających całego miasta. Takie studium nie spełnia wymagań aktualnie obowiązującej ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Do końca 1999 roku uchwalono 9 planów miejscowych (poz. 1-9 wg listy poniżej). Nie były to jednak plany dla większych obszarów miasta, ale plany zaspakajające głównie bieżące potrzeby inwestycyjne miasta i właścicieli nieruchomości. Do momentu wejścia w życie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (11 lipca 2003r) uchwalono jeszcze następne 4 plany (poz. 10 -13 wg listy poniżej). Nowy stan prawny zastał miasto ze studium oraz z planami dla niewielkich oderwanych obszarów miasta. Na podstawie przepisów przejściowych 30.11.2004r uchwalono (już po wejściu w życie nowej ustawy, plan sporządzony wg starej ustawy) plan dla okolic ulicy Nagórnej (obszar między torami kolejowymi, ulicą Włocławską, Jana Pawła II i Sienkiewicza, poz. 14 na liście poniżej).

Wg aktualnie obowiązujących przepisów prawa inwestowanie bez planu miejscowego możliwe jest wyłącznie na zasadzie dobrego sąsiedztwa. Procedura wydawania decyzji o warunkach zabudowy jest skomplikowana, wymagająca długiej procedury. Podjęto decyzję sporządzenia planów miejscowych dla dużych obszarów miasta. Do maja 2008 roku uchwalono 5 planów dla większych obszarów miasta.

Aktualnie miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego obowiązują dla znacznej części miasta. Jest to razem 14 planów sporządzonych i uchwalonych w oparciu o ustawę z dnia 7 lipca 1994r o zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. Nr 89, poz. 415), które obejmują niewielkie oderwane od siebie fragmenty miasta oraz większy obszar położony w okolicach ul Nagórnej, oraz 8 planów sporządzonych i uchwalonych w oparciu o aktualnie obowiązującą ustawę z dnia 27 marca 2003r o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz.U. Nr. 80, poz. 717). W trakcie opracowania znajduje się plan Starówki.

Analiza planów sporządzonych w oparciu o nieobowiązującą ustawę z dnia 7 lipca 1994r o zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. Nr 89, poz. 415).

1. Zmiana m.p.z.p. w rejonie ulic 3Maja, Narutowicza, Słowackiego oraz dojazdowej do Domu Kultury, Dz. U. Woj. Konińskiego Nr 3 poz.12 z dnia **12.02.1997r**, (niewielki obszar dla nowych 7 domów jednorodzinnych, adaptowane: Dom Kultury, cmentarz żydowski, zieleń izolacyjna, szalety),
2. M.p.z.p. u zbiegu ulic Sienkiewicza i Konopnickiej, Dz. U. Woj. Konińskiego Nr 27 poz.131 z dnia **31.10.1997r**. (niewielki obszar dla zabudowy nowych 12 domów jednorodzinnych),
3. M.p.z.p. w rejonie ulic Kolejowa, Ks. Opałki i Blizna, Dz. U. Woj. Konińskiego Nr 5/98 poz. 19 z dnia **03.02.1998r**. (obszar istniejącego wielorodzinnego osiedla mieszkaniowego z przebiegiem nowej drogi zbiorczej – przedłużenie ul Blizna oraz nowa zabudowa w rejonie tej drogi),
4. Zmiana m.p.z.p. terenów budownictwa jednorodzinnego w Kole, w rejonie ul. Sienkiewicza – Dąbskiej, Dz. U. Woj. Konińskiego Nr 14/98 poz. 54 z dnia **05.05.1998r**. (działka pod lokalizację kościoła),
5. Zmiana m.p.z.p. – ul. Toruńska, Dz. U. Woj. Konińskiego Nr 16/98 poz. 67 z dnia **05.05.1998r**. (działki pod lokalizację stacji paliw oraz działalności gospodarczej za stacją),
6. Zmiana m.p.sz.z.p. terenów budownictwa jednorodzinnego z usługami podstawowymi Płaszczyna III , Dz. U. Woj. Konińskiego Nr 27/98 poz. 142 z dnia **22.07.1998r**. (niewielki teren pod usługi sportu),
7. M.p.z.p. terenów budownictwa jednorodzinnego z usługami podstawowymi w rej. ul. Sienkiewicza Dz. U. Woj. Konińskiego Nr 58/98 poz. 328 z dnia **31.12.1998r**. (4 działki za obwodnicą pod lokalizację domów jednorodzinnych),
8. Zmiana m.p.z.p. w rejonie ulic Szkolnej, Sienkiewicza, Dąbskiej, Konarskiego, Dz. U. Woj. Wielkopolskiego Nr 20/99 poz. 418 z dnia **23.04.1999r**, (niewielki obszar dla poszerzenia istniejącego terenu działalności gospodarczej dla jednego właściciela),
9. M.p.z.p. terenów położonych w rejonie ulic Sienkiewicza i Nagórna Dz. U. Woj. Wielkopolskiego Nr 25/99 poz. 25 z dnia **11.05.1999r**, (większy obszar dla lokalizacji 53 domów zabudowy jednorodzinnej i terenów działalności gospodarczej),
10. Zmiana m.p.z.p. terenów budownictwa jednorodzinnego w rejonie ul. Sienkiewicza –Dąbskiej, Konarskiego i Szkolnej, Dz. U. Woj. Wielkopolskiego Nr 79/01 poz. 1429 z dnia **29.06.2001r** (teren pod usługi komercyjne o niesprecyzowanym charakterze, przeznaczenie pozostawione do decyzji Zarządu Miasta, aktualnie przeznaczenie market sieci Carrefour Polska o pow. sprzedaży 1102m² i stacja benzynowa),

11. M.p.z.p. terenów budownictwa jednorodzinnego w Kole w rej ulic: Słowackiego, Sienkiewicza i 3 Maja, Dz. U. Woj. Wielkopolskiego Nr 712/02 poz. 469 z dnia **25.01.2002r** (teren w ścisłym centrum miasta przy ulicy Sienkiewicza i przed Domem Kultury rozdysponowany na domy jednorodzinne wolnostojące i szeregowy, nie określający parametrów zabudowy przy głównej ulicy miasta i adaptujący istniejące pawilony przy narożniku ulic Słowackiego i Sienkiewicza),
12. M.p.z.p. (w rejonie ul. Toruńskiej) Dz. U. Woj. Wielkopolskiego Nr 131/03 poz. 2468 z dnia **01.08.2003r** (kilka działek zabudowy mieszanej mieszkaniowej i aktywizacji gospodarczej położony na rogu ulic Toruńskiej i Zakładowej),
13. M.p.z.p. (w rejonie ul. Dąbskiej) Dz. U. Woj. Wielkopolskiego Nr 131/03 poz. 2469 z dnia **01.08.2003r** (teren ok.1800m² na rogu ulic Dąbskiej i Sienkiewicza),
14. M.p.z.p. terenów położonych w rejonie ulic Włocławska, Jana Pawła II, Sienkiewicza i Nagórnej, Dz. U. Woj. Wielkopolskiego Nr 2/05 poz. 37 z dnia **14.01.2005r** (plan dla większego obszaru zabudowy).

Plany te fragmentarycznie zmieniały ustalenia obowiązującego wówczas planu ogólnego oraz planów szczegółowych, były sporządzane dla potrzeb inwestycji publicznych takich jak przebieg ulicy zbiorczej – ulicy Blizna, dla lokalizacji kościoła, dla lokalizacji nowej zabudowy na osiedlu przy ulicy Nagórnej, terenu sportu na osiedlu Płaszczyna, ale przede wszystkim były sporządzane dla niewielkich obszarów pod potrzeby właścicieli gruntów.

Ustawa o zagospodarowaniu przestrzennym nie ustalała jednolitego sposobu zapisu planów, stąd plany stosują różne nazewnictwo oraz odmienną kolorystykę. W niektórych brak danych dotyczących klasy ulic, ulice oznaczane są i opisywane odmiennie przez różnych autorów. Niektóre projektowane nowe drogi publiczne, mają parametry (szerokości, odległości między skrzyżowaniami) niezgodne z aktualnie obowiązującym rozporządzeniem Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 2 marca 1999r w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać drogi publiczne i ich usytuowanie. Stosowane dla oznaczania terenów nazewnictwo, np. dla terenów i usług powodujących uciążliwość, nie jest w planach definiowane i nie jest spójne z aktualnie obowiązującą ustawą z dnia 27 kwietnia 2001r Prawo ochrony środowiska, co powoduje trudności interpretacyjne i może spowodować konflikty sąsiedzkie i szkody dla środowiska. Plany nie zawierają aktualnych danych wynikających z ustawy z dnia 16 kwietnia 2004r o ochronie przyrody, nie ustosunkowują się do utworzonych nowych obszarów objętych ochroną – Obszarów Natura 2000. Brak w nich także ustaleń wynikających z ustawy z dnia 18 lipca 2001r Prawo wodne, w tym w szczególności brak wskazań i zakazów wynikających z ustalonej na podstawie tej ustawy strefy ochrony ujęć wody dla miasta. Brak wymaganego wskazania obszarów zagrożonych możliwością wystąpienia powodzi. Dla wielu terenów z istniejącą zabudową, znajdujących się w granicach planu, brak jakichkolwiek ustaleń, co powoduje brak wytycznych dla lokalizacji nowej zabudowy, nie daje możliwości kształtowania zabudowy w przypadku konieczności rozbudowy, nadbudowy czy remontu istniejącego obiektu, (między innymi dla całego istniejącego osiedla zabudowy wielorodzinnej między ulicą Kolejową a ks. Serafina Opałki, dla Domu Kultury).

Analiza obowiązujących planów sporządzonych w oparciu o ustawę z dnia 27 marca 2003r o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2003r Nr 80, poz. 717)

15. M.p.z.p. w rejonie ulicy Toruńskiej, Dz. U. Woj. Wielkopolskiego Nr 145/04 poz. 2512 z dnia **08.10.2004r** (plan dla zabudowy targowiska pawilonami handlowymi),
16. M.p.z.p. w rejonie ulic: Dąbska, Sienkiewicza, Rawity -Witanowskiego, Dz. U. Woj. Wielkopolskiego Nr 155 poz. 4217 z dnia **10.11.2005r**,
17. M.p.z.p. w rejonie ulic: Toruńska, Sienkiewicza, Jana Pawła II, Blizna, Kolejowa, Dz. U. Woj. Wielkopolskiego Nr 61 poz. 1580 z dnia **28.04.2006r**,
18. M.p.z.p w rejonie ulic: Żeromskiego, Bursztynowa, Dąbska, Dz. U. Woj. Wielkopolskiego Nr 99 poz. 1866 z dnia **23.06.2008r**,
19. M.p.z.p w rejonie ulic: Toruńska, Towarowa, Składowa, Kolejowa, Dz. U. Woj. Wielkopolskiego Nr 99 poz. 1867 z dnia **23.06.2008r**,
20. Zmiana m.p.z.p w rejonie ulic: Dąbska, Sienkiewicza, Rawity – Witanowskiego, Dz. U. Woj. Wielkopolskiego Nr 104 poz. 1666 z dnia 22.05.2009r,
21. Zmiana m.p.z.p w rejonie ulic: Sienkiewicza i Nagórnej Dz. U. Woj. Wielkopolskiego Nr 104 poz. 1667 z dnia 22.05.2009r,
22. Zmiana m.p.z.p w rejonie ulic: Włocławskiej, Jana Pawła II, Sienkiewicza, Nagórnej Dz. U. Woj. Wielkopolskiego Nr 104 poz. 1668 z dnia 22.05.2009r.

23. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego Starego Miasta w Kole – uchwalony uchwałą Nr XLIV/338/2009 z dnia 26 sierpnia 2009r.
24. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego w rejonie ulicy Włocławskiej oraz w rejonie ulicy Zawadzkiego – uchwalony uchwałą Nr LII/406/2010 z dnia 24 marca 2010r, opublikowany w Dz. U. Woj. Wielkopolskiego Nr 167 poz. 2378 z dnia 29 czerwca 2010r.
25. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego w rejonie ulicy PCK oraz w rejonie ulicy Opałki – uchwalony uchwałą Nr LII/421/2010 z dnia 26 maja 2010r, opublikowany w Dz. U. Woj. Wielkopolskiego Nr 167 poz. 3155 z dnia 25 sierpnia 2010r.

Plany obejmujące duże obszary miasta zapewniły możliwość inwestowania bez potrzeby uzyskiwania decyzji wydawanych przez Burmistrza. Skraca to proces inwestycyjny, co jest ich główną zaletą. Po dokładnym zapoznaniu się z miastem, poznaniu jego historii, po analizie sposobu jego aktualnego zagospodarowania, jego miejsc pięknych, niepowtarzalnych i miejsc nieestetycznych i chaotycznych dokonano oceny przydatności planu centrum miasta dla potrzeb zapewnienia ładu przestrzennego. Należy stwierdzić, że plan ten nie rozwiązuje problemów miasta, a utrwała negatywne cechy i tendencje w jego zagospodarowywaniu. Nie projektuje się terenów o jednorodnej funkcji. Wszystkie tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i jednorodzinnej są łączone z funkcją usługową z dużą dowolnością uzupełniania istniejącej zabudowy obiektami wolnostojącymi o dowolnych gabarytach. Funkcje zabudowy wielorodzinnej o wysokości do 15m przemieszane są z zabudową jednorodziną, usługową. Gabaryty zabudowy nie są różnicowane w zależności od miejsca w mieście, nie są dostosowywane do wnętrza urbanistycznego w którym się znajdują. Większość obiektów może mieć maksymalną wysokość 15m, zarówno budynków wielorodzinnych jak i usługowych. Niepokoi wskazana na rysunku planu możliwość rozbudowy najcenniejszych zabytków, w tym budynków kościoła Ewangelicko -Augsburskiego, biblioteki (dawnej pastorówki), willi Freudenreicha, budynków mieszkalnych objętych ochroną konserwatorską przy ulicy Garncarskiej. Ład w części historycznej, objętej ochroną konserwatorską mają zapewnić „programy renowacji”. Pojęcie to nie funkcjonuje w obowiązujących przepisach prawa, ani w ustawie o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym ani w ustawie o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami. Plan nie wskazuje kto ma taki program wykonać i kiedy i jaki będzie jego status prawny. Plan ten ma też błędy formalne jak np. niespójność rysunku z tekstem (np. opisuje stację paliw KS-3, dla której nie przewiduje lokalizacji) oraz błędy merytoryczne, teren bezpośredniego zagrożenia powodzią wskazuje jako teren zagrożony powodzią raz na 100 lat (wody jednoprocetowe wg nomenklatury ustawy prawo wodne). Terenów zagrożonych powodzią raz na 100 lat (co może nastąpić np. w przypadku awarii wału) nie wskazuje wcale, co może już stanowić niebezpieczeństwo dla projektowanych nowych terenów zabudowy lokalizowanych poniżej rzędnej 93 m. Teren położony jest na obszarze dwóch Głównych Zbiorników Wód Podziemnych: 150 i 151, z których plan wymienia wyłącznie zbiornik mniej istotny dla znajdujących się w obszarze planu ujęć wody dla miasta (150), pomija GZWP 151 - górnokredowy zbiornik Turek - Konin – Koło.

Centrum miasta wymaga śmiałych decyzji regulacyjnych. W tym celu należy podjąć działania edukacyjne i promocyjne dające szansę na skuteczne wprowadzenie planów, które nie tylko będą odzwierciedleniem stanu istniejącego, ale pozwolą na poprawę wizerunku miasta.

5. ŁAD PRZESTRZENNY I WYMOGI JEGO OCHRONY

W celu poznania zasad dotychczas rządzących ładem przestrzennym przeprowadzone zostały przez projektanta studium wizje lokalne oraz analizy funkcjonalno – przestrzenne. Analiz dokonano w oparciu o obowiązujące studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, oraz obejmujący obszarem całe miasto miejscowy plan ogólny zagospodarowania przestrzennego miasta Koła, uchwalony uchwałą nr LII/306/94 Rady Miejskiej w Kole dnia 26 maja 1994r (aktualnie nieobowiązujący) i obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego.

W ramach prac studialnych przeprowadzono analizy funkcji, charakteru zabudowy, trwałości struktur przestrzennych, wartości estetycznej struktur przestrzennych, elementów krystalizujących przestrzeń oraz budujących fizjonomię miasta (wloty do miasta, panoramy, punkty i ciągi widokowe, ciągi miejskie, wysokości zabudowy, bariery przyrodnicze i funkcjonalno-przestrzenne, obiekty dysharmonizujące krajobraz miejski).

Na podstawie powyższych analiz zostały ocenione predyspozycje poszczególnych struktur funkcjonalnych i przestrzennych do różnego rodzaju przekształceń, wyznaczone tereny

predysponowane do zachowania i ochrony, rewitalizacji lub ograniczonego przekształcania lub całkowitego przekształcania.

5.1 Ogólna charakterystyka zabudowy miasta

Dzięki położeniu Starego Miasta na wyspie, dzięki wyraźnemu oddzieleniu części wyspowej od nowych części miasta i nieznacznym przez wieki przekształceniom charakteru zabudowy wyspy, kolska starówka posiada niepowtarzalny charakter i urok. Mimo złego stanu technicznego historycznej zabudowy, wielu ubytków i niefortunnych współczesnych obiektów architektonicznych, w Starówce tkwi duży potencjał. Rewitalizacja Starówki, rozpoczęta przeniesieniem siedziby Urzędu Miejskiego do wyremontowanego zabytkowego budynku dawnego urzędu powiatowego, oraz pierwszymi inwestycjami miejskiego Towarzystwa Budownictwa Społecznego, stwarza szansę stworzenia z kolskiej wyspy zarówno atrakcji turystycznej z placówkami kultury jak i prestiżowego miejsca dla siedziby władz miasta i dobrego miejsca do zamieszkania.

W centrum Koła, w prawobrzeżnej części miasta, historyczną zabudowę śródmiejską tworzy zabudowa ulicy Toruńskiej i części ulicy Sienkiewicza. Ulica Toruńska ze zwartymi pierzejami historycznej i plombowej zabudowy tworzy w miarę jednorodne wnętrza urbanistyczne. Ulica Sienkiewicza obudowana jest obiektami wolnostojącymi. Są to przede wszystkim obiekty ważne historycznie, ważne także ze względu na wysokie walory architektoniczne, także z powodu pełnionych aktualnie funkcji administracyjnych i usługowych. Obiekty te rozmieszczone są rytmicznie, co daje poczucie ładu i porządku. Obiekty te są zlokalizowane wśród zieleni, nawet o charakterze pomnikowym. Do ulicy tej przylegają też parki. Od ulicy Toruńskiej i od ul. Sienkiewicza odchodzą prowadzące dawniej na przedmieścia ulica 20 Stycznia (dalej jej przebieg odnajdujemy w prowadzącej do funkcjonującego przejścia kolejowego - ulicy Przesmyk), ulica Piotra Wojciechowskiego i Włocławska, z pozostałościami historycznej zabudowy miejskiej i o charakterze podmiejskim. Historyczny układ urbanistyczny miasta został w okresie powojennym uzupełniony o zabudowę blokową. Pięciokondygnacyjne bloki zlokalizowano w bezpośrednim sąsiedztwie niskich kamienic, oficyn małych domów mieszkalnych, budynków gospodarczych, nawet siedlisk rolniczych, które funkcjonują dotąd (np. zabudowa zagrodowa przy ul. Blizna 25). Aktualnie zabudowa ścisłego centrum miasta jest w znacznym stopniu przemieszana. Obok historycznej zabudowy śródmiejskiej występuje tu zabudowa blokowa, powstały też obiekty wolnostojące o różnych gabarytach i różnych funkcjach, oraz zabudowa tymczasowa w postaci pojedynczych pawilonów, kiosków i skupisk garaży. Lokalizując bloki nie szanowano historycznego układu urbanistycznego, stąd na przeważającym obszarze centrum miasta panuje przestrzeny chaos. Zabudowa blokowa tworzy też jednorodne, wyodrębnione funkcjonalnie osiedle między ulicami ks. Serafina Opałko, ulicą Kolejową i Miodową, oraz enklawy o jednorodnym charakterze jak np. między ulicami Sienkiewicza, Włocławską i Powstańców Wielkopolskich.

Zabudowa wielkogabarytowa przemysłowa i usługowa zlokalizowana jest głównie w dzielnicy przemysłowej w północnej części miasta, także w zabudowie mieszanej.

Zabudowa jednorodzinna występuje w formie osiedli jednorodnych na Kaliskim Przedmieściu oraz między ulicami Dąbską, Żeromskiego i Michała Rawity-Witanowskiego (obwodnica), przy ciągach ulic tworzących dawniej wsie Blizna i Nagórna oraz w zabudowie mieszanej.

5.2 Istniejące bariery funkcjonalno-przestrzenne

Dla przestrzeni miasta barierami funkcjonalno – przestrzennymi są:

- rzeka Warta z doliną
- wały przeciwpowodziowe
- tory kolejowe
- drogi

Przepływająca przez miasto Warta meandruje i tworzy w Kole odnogę. Miasto powstało na wyspie pomiędzy głównym korytem rzeki i jej lewą odnogą. Później rozwinęło się także na prawym i lewym brzegu Warty (Warszawskie Przedmieście, Kaliskie Przedmieście). Dolina Warty przecinając Koło na trzy części pozwala na identyfikację miasta. Ograniczając zabudowę daje możliwość zachowania zwartego układu urbanistycznego. Taki kształt miasta stwarza możliwość obserwacji szerokich panoram na Starówkę, także ze Starówki na ruiny zamku i na Warszawskie Przedmieście. Ograniczenie w obserwowaniu szerokich panoram powodują wały przeciwpowodziowe. Wały

stanowiąc ważny element ochrony przed powodzią (najważniejszym w chwili obecnej jest zbiornik retencyjny w Jeziorsku) są też jednak pewną barierą w systemach przyrodniczych.

Tory kolejowe relacji z zachodu na wschód Polski, z powodu specyficznego ukształtowania terenu, przy mieście skracają, biegną u stóp wysoczyzny. Ograniczyły one rozwój miasta w kierunku północno-wschodnim. Miasto w swym rozwoju nie przekroczyło torów. Ma to dla funkcjonowania miasta znaczenie pozytywne. Konieczność przekraczania torów istnieje tylko dla mieszkańców wsi powiatu kolskiego, oraz dla ruchu tranzytowego drogą wojewódzką w kierunku Izbicy Kujawskiej i Włocławka, drogą powiatową w kierunku Osieka Wielkiego, Torunia oraz do wsi Ruchenna oraz do pojedynczych zabudowań położonych przy nieczynnej kolei wąskotorowej za ulicą Przesmyk. Przejazdy przez tory są przejazdami jednopoziomowymi. Zatrzymanie rozwoju miasta na granicy terenów kolejowych ma dla miasta znaczenie pozytywne. Negatywnym zjawiskiem towarzyszącym terenom kolejowym jest ich obudowywanie obiektami tymczasowymi, substandardowymi, powodującymi negatywny odbiór miasta zarówno przez obserwatorów wewnętrznych jak i przejeżdżających pasażerów pociągów.

Drogą stanowiącą barierę funkcjonalno - przestrzenną jest obwodnica miasta. Zbudowana na nasypie przecinającym dolinę Warty jest barierą dla powiązań przyrodniczych. Ogranicza także rozwój tworzącego się pasma zabudowy jednorodzinnej w kierunku do Powiercia, które powiązane jest z miastem tylko poprzez jedno skrzyżowanie. Duże natężenie ruchu na obwodnicy powoduje konieczność izolowania od niej zabudowy i ograniczenia zabudowy miasta. Dzięki budowie obwodnicy rozwiązano jednak wiele problemów jakie powodował ruch tranzytowy przez środek historycznego miasta, tak więc dla mieszkańców obwodnica ma znaczenie zdecydowanie pozytywne.

5.3 Podstawowe parametry zabudowy

Wysokość zabudowy

W mieście przeważa zabudowa niska do której zalicza się budynki o wysokości nad poziomem terenu do 12m włącznie lub mieszkalne o wysokości do 4 kondygnacji (zgodnie z aktualną klasyfikacją budynków wg Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002r w sprawie warunków technicznych jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie, Dz. U. Nr 75 poz. 690 z późn. zmianami). Wysokość budynków kształtuje się od 1 do 5 kondygnacji (od ok. 3,5m do ok. 17,5m).

Większość zabudowy blokowej ma 5 kondygnacji – zaliczana jest do budynków średniowysokich. Nie występują budynki mieszkalne wysokie (ponad 25m do 55m lub mieszkalne o wysokości ponad 9 do 18 kondygnacji) i wysokościowe (powyżej 55m). Najwyższe obiekty w mieście to komin ciepłowni, elewator zbożowy, nowy budynek mleczarni.

Duże zróżnicowanie wysokości zabudowy przy jednej ulicy, także w obrębach między najbliższymi ulicami wprowadza dysonanse w kompozycji miasta.

Gęstość zabudowy

Średni stosunek terenu zabudowanego do całkowitej powierzchni terenu (działki) wynosi w mieście około 0,25, zarówno dla zabudowy śródmiejskiej, gdzie budynki tworzą pierzeje, jak i na terenach zabudowy blokowej. Na terenach śródmiejskich Starego Miasta i nowego centrum, na terenach koncentracji handlu i usług gęstość zabudowy zwiększa się, maleje na terenach zabudowy jednorodzinnej i zagrodowej zlokalizowanych na skraju miasta.

Współczynnik gęstości zabudowy określany jako stosunek powierzchni całkowitej wszystkich kondygnacji do powierzchni działki jest z racji różnic w liczbie kondygnacji bardziej zróżnicowany. Wynosi on średnio około 0,4 dla terenów zabudowy jednorodzinnej, od 0,4 do 3 (maksymalny dla nielicznych działek) dla zabudowy śródmiejskiej, około 1 dla zabudowy blokowej.

5.4 Wartość estetyczna struktur przestrzennych

Wartość estetyczną poszczególnych struktur przestrzennych zwarto w opisie poszczególnych wydzielonych dla potrzeb studium stref. Miasto w swoich granicach administracyjnych obejmuje kilka zespołów urbanistycznych, które wydzielono na podstawie następujących cech:

- przeważający charakter zabudowy, funkcja pełniona w mieście,
- jednorodność układów kompozycyjnych wewnątrz wyznaczonego zespołu;
- czytelne granice definiujące obszar.

Wydzielone struktury oceniono pod względem stanu uporządkowania przestrzennego, czytelności, jednorodności i harmonijności kompozycji.

W oparciu o przyjęte kryteria uporządkowano struktury przestrzenne pod względem ich wartości estetycznej i wyznaczono:

- struktury kompletne – jest to zamknięty układ kompozycyjny, o strukturze czytelnej, kompletnej, jednorodnej, z możliwościami uzupełnienia pojedynczymi działkami;
- struktury niekompletne – jest to zamknięty układ kompozycyjny, o strukturze czytelnej, jednorodnej, ale niedokończonej (około 10-30% powierzchni całej struktury należy uzupełnić);
- struktury okaleczone – oznaczają otwarty układ kompozycyjny, o strukturze słabo czytelnej, niejednorodnej lub nieharmonijnej, w obrębie struktury pojawiły się elementy burzące zaprojektowany lub wcześniej istniejący układ kompozycyjny,
- struktury nieuporządkowane – charakteryzuje brak wyraźnego układu kompozycyjnego, o strukturze nieczytelnej, niejednorodnej i nieharmonijnej. W obrębie struktury istnieją pewne szczytkowe elementy różnych układów kompozycyjnych (około 10-20%);
- struktury rozpoczęte – jest to otwarty układ kompozycyjny, o strukturze rozpoczętej, krystalizującej się, jednorodnej i harmonijnej. Teren zagospodarowany w 5-50%.
- struktury otwarte - tereny otwarte, zieleni (brak oceny).

5.5 Trwałość struktur przestrzennych

W celu sklasyfikowania zainwestowania przyjęto następujące kryteria oceny:

- niezmienności układów urbanistycznych,
- stanu zabudowy i jakości wykorzystywanych materiałów,
- poniesionych nakładów inwestycyjnych,
- obecności uporządkowanych zespołów urbanistycznych,
- stanu zainwestowania.

W oparciu o wyznaczone kryteria wydzielono następujące struktury przestrzenne:

- struktury trwale zainwestowane,
- struktury o zainwestowaniu w części utrwalonym,
- struktury o charakterze nietrwalego zainwestowania.

Wyznaczone tereny o zainwestowaniu trwałym i częściowo utrwalonym wykazują cechy, na podstawie których można określić rodzaje działań do przypisania poszczególnym terenom:

- do zachowania i ochrony;
- do rewaloryzacji i przekształceń;
- do zmiany sposobu użytkowania.

5.6 Fizjonomia miasta

Najważniejszymi elementami kształtującymi fizjonomię miasta Koła, wpływającymi na jego odbiór i ocenę jego wyglądu są:

- wjazdy do miasta, obudowa wnętrz urbanistycznych tworzących odbiór miasta przez osoby przejeżdżające tylko obok miasta, przejeżdżające przez miasto i wjeżdżające do miasta,
- czytelność miasta z zewnątrz i od wewnątrz, szerokoprzestrzenne panoramy, ciągi i punkty widokowe, dominanty, czytelność i harmonia wnętrz głównych ciągów miejskich,
- jakość architektury, stan techniczny budynków, stan techniczny dróg, stan zieleni.

Wjazdy do miasta

Do Koła można wjechać samochodem na czterech skrzyżowaniach na obwodnicy – drodze krajowej nr2: na początku obwodnicy miasta (od południowego-zachodu), na skrzyżowaniu obwodnicy z ulicą Bogumiła (od wsi Ruszków) - drogą prowadzącą na autostradę, od strony Dąbia na skrzyżowaniu z ulicą Dąbską, oraz na północno-wschodnim końcu obwodnicy na połączeniu ulicy Sienkiewicza z obwodnicą miasta. Można wjechać też od strony Włocławka i Torunia. Mniej znaczące wjazdy prowadzą od strony wsi Podlesie i Dzierawy. Wjazdy zostały scharakteryzowane w części dotyczącej uwarunkowań szczegółowych. Większość nowych wjazdów do miasta daje ogólne wrażenie przestrzeni uporządkowanej. Wynika to przede wszystkim z funkcjonalności rozwiązań drogowych, mniej z wartości estetycznych otoczenia.

Do Koła można także przy płynąć rzeką Wartą. Warta nie jest tu żeglowna, płynąć nią mogą wyłącznie małe jednostki: kajaki i niewielkie łodzie. Przyległe zespoły urbanistyczne budujące pierzeje doliny

rzeki Warty, są na znacznym odcinku oddzielone od rzeki wałami przeciwpowodziowymi. Tereny bagienne lewej odnogi Warty wewnątrz obwałowań ze względu na ich charakter i szczególne znaczenie dla żyjących tu gatunków ptaków chronionych nie są wykorzystywane dla celów innych niż sezonowe wypasanie bydła. Tereny wewnątrz obwałowań położone na prawym brzegu Warty, na których zlokalizowane są studnie miejskiego ujęcia wody oraz otwory obserwacyjne, wykorzystywane są jako tereny spacerowe, boiska trawiaste, zielone plaże. Przy stadionie i parku trwa budowa portu dla niewielkich jednostek pływających. Funkcję ciągów spacerowych pełnią same wały przeciwpowodziowe. Najważniejszym elementem w fizjonomii miasta, jej kulminacją formalną, jest obserwowana zarówno z poziomu rzeki, z wałów, z mostów, z wielu punktów widokowych panorama Starówki. Charakterystycznym i niezwykle atrakcyjnym elementem obudowy wnętrza urbanistycznego Warty są ruiny kolskiego zamku. Elementy struktury funkcjonalnej w zespołach zabudowy Warszawskiego Przedmieścia położonych przy dolinie Warty nie są bezpośrednio powiązane z rzeką, ale część z nich jest powiązana z łąkami i otwartymi przestrzeniami doliny położonymi za wałami. Za ulicą Garncarską znajdują się ogrodzone prywatne ogrody z zabudową tymczasową, które odcinają dostęp do Parku 600 – lecia. Zabudowa wielorodzinna ulicy Zawadzkiego położona jest bezpośrednio przy starorzeczu. Za tym zbiornikiem wodnym znajdują się tereny sportowe – stadion MKS Olimpia. Za zabudową wielorodzinną ulicy Zawadzkiego znajdują się też tereny spacerowe oraz nieestetyczne skupiska blaszanych garaży i budynków służących działalności gospodarczej (300m od wału, 500m od koryta rzeki). Jedyne tereny miasta w części nieobwałowanej powiązane funkcjonalnie z doliną rzeki to teren parku położonego przy ulicy Słowackiego. Park 600-lecia położony jest za wałem przeciwpowodziowym i z poziomu parku nie ma kontaktu wzrokowego z rzeką, niemniej jednak wał jest ogólnie dostępną ścieżką spacerową na skraju wzrzwień. Poza tym obudowę wnętrza urbanistycznego rzeki stanowią ogrody na tyłach zabudowy jednorodzinnej położonej przy ulicy Żeromskiego, Zawadzkiego, Toruńskiej, oraz ulica Łąkowa. Tereny przemysłowe i zabudowa przemysłowa położone są w odległości większej niż 600m od rzeki. Niemniej jednak ta zabudowa, ze względu na swoje gabaryty dominuje w panoramie północnej części miasta obserwowanej z Zamku oraz z wałów przeciwpowodziowych.

Wjazd do Koła pociągiem nie pozwala na identyfikację miasta, jest odbierany negatywnie. Przejazd wygląda podobnie jak przejazd przez wiele innych miast. Kolejno mija się tereny zabudowy o charakterze podmiejskim, typowy zespół garaży przed typową zabudową blokową, tyły zakładów przemysłowych z bocznkami kolejowymi. W bezpośrednim otoczeniu torów na krótkim odcinku tuż przy dworcu panuje chaos przestrzenny spowodowany lokalizacją zabudowy tymczasowej: blaszanych garaży, drewnianych domków działkowych. Aktualnie tylko niewielka enklawa zabudowy kolejowej może stanowić wizytówkę miasta. Elementem krystalizującym przestrzeń, zamykającym ciąg ulicy Kolejowej jest charakterystyczny międzywojenny dworzec. Razem z ogromną, piękną wieżą ciśnień i kolejowym budynkiem mieszkalnym, mimo złego stanu technicznego mogą stanowić początek do działań rewitalizacyjnych, stać się ważnymi elementami pozwalającymi na identyfikację przestrzeni.

Czytelność miasta

Szerokoprzestrzenne panoramy, punkty i ciągi widokowe

Określenie panorama - oznacza widok na wieloplanową przestrzeń oglądaną z wyznaczonych punktów i ciągów widokowych.

Określenie punkty widokowe – oznacza wyznaczone miejsca, z których roztacza się panorama na określone fragmenty miasta.

Określenie ciąg widokowy – oznacza ciąg następujących po sobie punktów widokowych, z których roztacza się panorama na określone fragmenty miasta.

Wyznaczone na planszy uwarunkowań punkty i ciągi widokowe mają na celu zachowanie określonych, istotnych dla miasta panoram, przy opracowywaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Mogą stanowić pomoc przy tworzeniu planów zwiedzania miasta, czy np. w prozaicznych czynnościach dla których ważna jest świadomość konieczności ochrony widoku - wyborze miejsc dla lokalizacji pojemników na segregowane odpady (poza ciągami widokowymi i w miejscach nie burzących panoramy).

W Kole i w bezpośrednim otoczeniu miasta znajduje się wiele punktów widokowych historycznej panoramy miasta. Najważniejszymi ciągami widokowymi są drogi i ścieżki na wałach przeciwpowodziowych. Z lewobrzeżnych wałów roztacza się widok na wyspę ze Starówką oraz na prawobrzeżną część przemysłową miasta. W panoramie historycznego zespołu urbanistycznego

dominantami są: kościół i klasztor Bernardynów, kościół farny oraz wieża ratusza. Pewną dysharmonię w panoramie wprowadziły dwie nowe czterokondygnacyjne kamienice, o wysokości równej kościołowi ojców Bernardynów, jedna zlokalizowana przy ul. Wyszyńskiego, w bezpośrednim sąsiedztwie fary i niedaleko ratusza, druga przy ulicy Grodzkiej. Obie mają intensywnie czerwone dachy i białe elewacje, przez co przy szarych i czarnych dachach starówki agresywnie wybijają się na pierwszy plan panoramy.

Atrakcyjnym widokowo miejscem nad Wartą jest łąka przy budowanym porcie. Stąd rozciąga się widok na Starówkę oraz na kolski Zamek. Pierwszy plan zabudowy starówki stanowi zaniedbana hala nieczynnej fabryki ZREMB.

Kształtowanie panoramy współczesnych fragmentów miasta charakteryzuje się dużą przypadkowością lokalizacji. Absolutną dominantą w prawobrzeżnej zabudowie miasta, widoczną z wielu miejsc, jest komin miejskiej ciepłowni. Ze względu na funkcję jaką pełni nie ma aktualnie możliwości zmiany tej lokalizacji. Niemniej jeśli pojawią się szanse na wykorzystanie technologii umożliwiającej zmianę lokalizacji ciepłowni i komina, całkowitą likwidację komina lub jego obniżenie, należy wziąć wówczas pod uwagę także możliwość poprawy estetyki miasta.

Kształtowanie panoramy zabudowy przemysłowej także odbywa się w sposób podporządkowany względem gospodarczym i technologicznym. Dominantę zabudowy przemysłowej stanowi nowy obiekt mleczarni. Ciekawym efektem jest widoczne w panoramie od strony Warty zastosowanie jednolitej kolorystyki obiektów przemysłowych. Dominują hale przemysłowe granatowe i niebieskie. Mniej widoczne są białe i szare. Architektura obiektów przemysłowych, kompozycja brył i ich kolorystyka, często niedoceniana, ma duże znaczenie dla pozytywnego wizerunku zakładu przemysłowego.

Pierwszy plan w panoramie prawobrzeżnej części śródmieścia - pierwszą linię zabudowy od strony rzeki stanowi zabudowa ulicy Garncarskiej i Zawadzkiego. Jednolitą zabudowę ulicy Garncarskiej ukształtowaną przez powstałe w czasie wojny bloki mieszkalne o dwóch kondygnacjach mieszkalnymi i stromych dachach krytych dachówką kontynuowano lokalizując bloki przy ulicy Zawadzkiego. Korzystne dla przestrzeni działanie, kontynuowanie zabudowy ulicy w postaci rytmicznego ciągu zabudowy wielorodzinnej zostało wypaczone przez brak konsekwencji w zachowaniu wysokości budynków. Obok budynków wpisujących się dobrze w panoramę zbiega, w przypadkowych miejscach powstały budynki pięciokondygnacyjne, które wprowadzają dysonans przestrzenny i niszczą założenie. Od strony otwartych przestrzeni doliny Warty zlokalizowano tu zespoły garaży, traktując teren za blokami jako tyły zabudowy, co jest typowym „odwracaniem się plecami” do rzeki, do atrakcyjnych terenów zielonych, do widoków, krajobrazu.

Znaną na świecie panoramę Koła przedstawił przed 312 laty na swoim miedziorycie Eric Jons Dahlberg. Rycina E. Dahlberga, została zamieszczona w dziele znakomitego historyka i teoretyka prawa Samuela Pufendorfa, który na zlecenie króla szwedzkiego opisywał przebieg działań wojennych, wojnę Karola Gustawa z Polską i Danią w latach 1655-58. Widoki miast polskich ukazały się w pracy "De rebus a Carolo Gusatvo Sveciae Rege gestis" wydanej w Norymberdze w 1696 (trzy wydania). Erik Jons Dahlberg (1625-1703) to szwedzki rysownik, grafik, architekt, specjalista w budowie fortyfikacji. Z wojskami Karola Gustawa przeżył kampanię polską i duńską. Według jego rysunków powstały miedzioryty przedstawiające plany bitew, miast i widoki z tego okresu. Osobiście nadzorował pracę przy rytowanych przez najlepszych miedziorytników matrycach. Miedzioryt przedstawia obóz Karola Gustawa w momencie przybycia Krzysztofa Przyjemskiego. Obóz stacjonował na górującym nad miastem wzgórzu. Rycina szczegółowo przedstawia lokalizację obozu na mapie. Mapa zawiera także wizerunek zabudowy rynku i zniszczonego zamku. W tle rozgrywającej się wśród dworzaków widoczna jest panorama Koła.

Miejscem stacjonowania wojsk szwedzkich było wzgórze, aktualnie mieszczące się tuż za granicą miasta, w Powierciu. Z drogi do Grzegorzewa i sąsiednich pól do dziś rozpościera się szeroka panorama miasta. W panoramie jednak pojawia się bolesny zgrzyt, na plan pierwszy wybijają się położone na tym samym wzgórzu po przeciwnej stronie obwodnicy dwa samotne, wysokie bloki mieszkalne.

Główne ciągi miejskie i kulturowe

Są to ciągi komunikacyjne, obudowane bogatym programem usług, zarówno komercyjnych jak i publicznych o charakterze ogólnomiejskim. Wyznaczają je ulice o wysokich walorach przestrzennych, ze zorganizowaną przestrzenią publiczną. Charakter tym ciągom nadają pierzeje przyległych zespołów urbanistycznych oraz sposób zagospodarowania obszaru publicznego.

Najważniejszym traktem historycznym, nadal pełniącym rolę osi miasta, elementu krystalizującego strukturę miasta, jest ciąg tworzony przez: ulicę Poniatowskiego, Most Kaliski, ulicę Adama Mickiewicza, Stary Rynek, Most Warszawski, ulicę Henryka Sienkiewicza. Tutaj znajdują się najcenniejsze zabytki Koła. Ze względu na skalę miasta, aktywną część tego ciągu można przejść pieszo. Odległość od szpitala przy ul. Poniatowskiego do mostu Kaliskiego wynosi 1km. Odległość pomiędzy osiami mostów – długość traktu przez Starówkę wynosi 800m. Na Warszawskim Przedmieściu aktywna część ulicy Sienkiewicza ma długość 800m. Przy głównym ciągu miejskim i w jego bezpośrednim sąsiedztwie znajdują się najważniejsze w mieście urzędy. Do tej osi miasta przylegają też parki i skwery. Obok zabytków architektury, obudowę stanowią obiekty współczesne, z których wiele, jest niedostosowanych do reprezentacyjnego charakteru ulicy. Wśród obiektów niedostosowanych i powodujących dysonanse należy wymienić zabudowę położoną na Starówce: przy narożniku ulic Mickiewicza i Sejmikowej – parterowe pawilony i budynek piętrowy zamykające perspektywę ulicy Klasztornej, sklep meblowy zlokalizowany przed Mostem Warszawskim, zabudowę pawilonową przy rogu ulic Sienkiewicza i Słowackiego, wlot ulicy Wojciechowskiego. Kontrowersje budzi kontynuacja pierzei zabudowy, którą tworzy dawna fabryka Freudenreichów, przez blaszaną obudowę budynku handlowego. Aktualnie trwają prace budowlane na jej przedłużeniu, na jednym z najważniejszych formalnie miejsc w mieście – na narożniku ulic Sienkiewicza i Toruńskiej. Także fragment pierzei ulicy Sienkiewicza, za budynkiem dawnego Syndykatu Warszawskiego (pierwszą kamienicą położoną na narożniku ulicy Szkolnej), aż do ronda na skrzyżowaniu z ulicą Dąbską, nie przystaje do charakteru ulicy. Zaraz za historyczną zwartą zabudową zlokalizowano typową stację paliw i o 100m cofnięty od linii zabudowy typowy market.

Najważniejszą ulicą handlową Koła jest ulica Toruńska z jej przedłużeniem krótkim odcinkiem ulicy 3 Maja. Ulica jest atrakcyjna dzięki zróżnicowanej i bogatej ofercie handlowej i możliwości dojazdu samochodem. Mimo widocznej dbałości miasta o przestrzeń publiczną, nawierzchnię drogi, chodników, mimo uporządkowanego jednokierunkowego ruchu samochodów z parkowaniem po jednej stronie, ulica nie jest odbierana jako uporządkowana. Wrażenie chaosu i braku ładu przestrzennego stwarza duże zróżnicowanie charakteru zabudowy. Najstarsze przysadziste domy o charakterze domów podmiejskich i domów rzemieślników przemieszane są z wysokimi kamienicami zarówno z okresu międzywojennego jak i współczesnymi. Współczesne kamienice budowane są w sposób zbyt ujednolicony- większość ma podobną formę architektoniczną i identyczne podcienie, których nie znajdujemy w architekturze zabytkowej. Pierzeja jest też uzupełniona wyjątkowo nieestetycznymi budynkami o charakterze tymczasowym. Z budynkami zadbany sąsiedzią budynki w złym stanie technicznym.

Obiekty dysharmonizujące krajobraz miejski

W sylwecie miasta pojawia się szereg elementów, które negatywnie wpływają na postrzeganie miasta. Są to przede wszystkim:

- zły stan techniczny obiektów Starówki,
- mieszanie wielu różnych typów zabudowy,
- przestrzenie niezorganizowane, tereny niezagospodarowane i zagospodarowane w sposób tymczasowy w tym jako skupiska blaszanych garaży,
- odwracanie się tyłem do rzeki,
- budynki niedostosowane do otaczającej zabudowy,
- brak spójności poszczególnych wnętrz urbanistycznych, przypadkowość lokalizacji budynków i funkcji,
- budynki o złej architekturze, o niskich walorach estetycznych,
- nadmiar kiosków, pawilonów, budek,
- zewnętrzne reklamy na elewacjach budynków,
- nieestetyczne skupiska reklam,
- betonowe ogrodzenia lokalizowane w centrum miasta.

6.DEMOGRAFIA

Rok	Ludność	Rok	Ludność
II poł. XIV w.	500	1921	11 450
1549	750	1928	12 400
kon. XVI w.	1 000	1938	13 000
1616	1 800	1945	7 085
1793	1 400	1947	11 261
1817	2 166	1959	10 906
1836	3 175	1970	13 200
1854	4 637	1980	19 900
1865	5 703	1986	21 500
1870	6 449	1990	22 500
1909	9 397	2000	24 518
1914	10 854	2005	23 251

Dane z 30 czerwca 2005r:

Opis	Ogółem		Kobiety		Mężczyźni	
	osób	%	osób	%	osób	%
jednostka	osób	%	osób	%	osób	%
populacja	23 251	100	12 308	52,9	10 943	47,1
gęstość zaludnienia (miesz./km ²)	1678,8		888,7		790,1	

Statystyka mieszkańców na dzień 31.12.2005r

Wiek	Mężczyzn	Kobiet	Ogółem
0-2	329	302	631
3	83	120	203
4-5	217	206	423
6	119	116	235
7	110	126	236
8-12	634	624	1258
13-15	478	433	911
16-17	339	349	688
18	172	166	338
19-65	7814		7814
19-60		8154	8154
>65	672		672
>60		1778	1778
Ogółem	10967	12374	23341

Statystyka mieszkańców na dzień 31.12.2006r

Wiek	Mężczyzn	Kobiet	Ogółem
0-2	355	295	650
3	98	101	199
4-5	180	217	397
6	116	108	224
7	121	111	232
8-12	592	613	1205
13-15	458	408	866
16-17	344	338	682
18	150	164	314
19-65	7827		7827
19-60		8104	8104
>65	727		727
>60		1901	1901
Ogółem	10968	12360	23328

Statystyka mieszkańców na dzień 31.12.2007r

Wiek	Mężczyzn	Kobiet	Ogółem
0-2	378	331	709
3	107	89	196
4-5	178	224	402
6	97	96	193
7	120	111	231
8-12	585	585	1170
13-15	429	406	835
16-17	304	281	585
18	181	179	360
19-65	7852		7852
19-60		8028	8028
>65	812		812
>60		2130	2130
Ogółem	11043	12460	23503

Liczba mieszkańców ustabilizowała się na około 23.500 osób.

W ostatnich latach mimo wzrostu liczby urodzeń maleje udział dzieci i młodzieży do lat 18 w stosunku do całkowitej liczby ludności, w ostatnich trzech latach nastąpił spadek z 21,09% do 19,92%. Wzrasta udział emerytów, z 10,50% w 2005 do 12,52% w 2007r. Liczba osób w wieku produkcyjnym w stosunku do całej liczby mieszkańców maleje z 68,42% w r.2005 do 67,56% w r.2007.

Zgodnie z aktualną prognozą demograficzną dotyczącą Polski, opracowaną przez GUS całkowita liczba mieszkańców w Polsce będzie systematycznie spadać. Od 2011 roku będzie maleć także liczba ludności w wieku produkcyjnym - według obecnych prognoz demograficznych w ciągu 30 lat - aż o 20 proc., czyli o 4,5 mln ludzi. natomiast liczba gospodarstw domowych będzie nieznacznie wzrastać do roku 2022, a następnie również zacznie spadać.

Wg strategii województwa wielkopolskiego cechy demograficzne ludności województwa zbliżone są do cech ogółu mieszkańców Polski. Poszczególne wskaźniki w tym zakresie w minimalnym stopniu różnią się od wartości dla kraju. Najważniejsze różnice dotyczą przyrostu naturalnego, który jest dodatni i w 2003 roku wyniósł 0,8/1000 mieszk., wobec ujemnej wartości dla kraju – 0,1/1000 mieszk. Nieco więcej jest ludności w wieku do 25 lat, niższy jest wskaźnik feminizacji oraz niższa umieralność niemowląt. Ponadto, Wielkopolska charakteryzuje się, w odróżnieniu od wielu innych województw, nieznacznie dodatnim saldem migracji. Potencjał ludnościowy nie jest rozmieszczony równomiernie.

Znaczna jego część skoncentrowana jest w aglomeracji poznańskiej oraz w ośrodkach subregionalnych. Różny jest też stopień urbanizacji. Obserwowana jest ponadto polaryzacja rozmieszczenia ludności wywołana stopniowym przemieszczaniem się mieszkańców z obszarów zastoju gospodarczego do ośrodków wzrostu. W latach dziewięćdziesiątych zmalała migracja wewnętrzna. Do najważniejszych przyczyn tego zjawiska należą ograniczenie budownictwa mieszkaniowego oraz zmniejszenie liczby zawieranych małżeństw. Należy spodziewać się utrzymania tych tendencji w najbliższych latach, a równocześnie pojawienia się zjawiska suburbanizacji, czyli migracji z miast na wieś motywowanej chęcią życia w bardziej komfortowych warunkach. Należy ponadto spodziewać się nieznacznego wzrostu migracji zewnętrznej spowodowanej otwarciem rynków pracy w Unii Europejskiej. Do 2020 roku w województwie wielkopolskim prognozuje się najpierw stopniowy wzrost całkowitej liczby ludności, po czym liczba ta będzie się zmniejszać. Liczebność grupy wiekowej do 17 lat w tym czasie zmniejszy się o 24,3%, a jej udział w całej populacji z 22,9 do 17%. Takie zmiany należy uwzględnić przede wszystkim w planach dotyczących rozwoju systemu edukacyjnego.

Liczba ludności w wieku produkcyjnym do 2020 roku, po okresie wzrostu do 2010 roku, zacznie się zmniejszać do poziomu 61,5% całej populacji. Oznacza to początkowy wzrost presji na rynek pracy, a po jej 2011 roku spadek. Konsekwencją opisanych wyżej zmian będzie wzrost liczebności mieszkańców w wieku poprodukcyjnym. W układzie podregionów tendencje te będą nieco inne.

7. WARUNKI I JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW

7.1 Mieszkalnictwo

Zasoby mieszkaniowe w mieście Kole (dane GUS na 2006r) wynoszą:

	Jednostka miary	2006
ZASOBY MIESZKANIOWE		
Zasoby mieszkaniowe wg form własności		
ogółem		
mieszkania	miesz.	8 354
izby	izba	30 862
powierzchnia użytkowa mieszkań	m ²	516 607
zasoby gmin (komunalne)		
mieszkania	miesz.	869

	Jednostka miary	2006
izby	izba	2 355
powierzchnia użytkowa mieszkań	m2	37 290
zasoby spółdzielni mieszkaniowych		
mieszkania	miesz.	4 423
izby	izba	15 080
powierzchnia użytkowa mieszkań	m2	205 618
zasoby zakładów pracy		
mieszkania	miesz.	76
izby	izba	236
powierzchnia użytkowa mieszkań	m2	4 370
zasoby osób fizycznych		
mieszkania	miesz.	2 868
izby	izba	12 851
powierzchnia użytkowa mieszkań	m2	263 862
zasoby Towarzystw Budownictwa Społecznego (TBS)		
mieszkania	miesz.	74
izby	izba	218
powierzchnia użytkowa mieszkań	m2	3 550
zasoby pozostałych podmiotów		
mieszkania	miesz.	44
izby	izba	122
powierzchnia użytkowa mieszkań	m2	1 917
Mieszkania wyposażone w instalacje techniczno-sanitarne		
ogółem		
wodociąg	miesz.	8 267
ustęp splukiwany	miesz.	8 050
łazienka	miesz.	7 756
centralne ogrzewanie	miesz.	7 087
gaz sieciowy	miesz.	391
Mieszkania wyposażone w instalacje - w % ogółu mieszkań		
w miastach		
wodociąg	%	99,0
łazienka	%	92,8
centralne ogrzewanie	%	84,8
Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania		
1 mieszkania	m2	61,8
na 1 osobę	m2	22,4
DODATKI MIESZKANIOWE		
Liczba i kwoty wypłaconych dodatków mieszkaniowych		
ogółem		
ogółem (liczba)	szt	13 191
kwota	zł	1 744 864
w zasobie gminnym		
ogółem (liczba)	szt	4 734
kwota	zł	666 305
w zasobie spółdzielczym		

	Jednostka miary	2006
ogółem (liczba)	szt	7 088
kwota	zł	891 637
w zasobie wspólnot mieszkaniowych		
ogółem (liczba)	szt	436
kwota	zł	48 316
w zasobie prywatnym		
ogółem (liczba)	szt	801
kwota	zł	106 597
w zasobie towarzystwa budownictwa społecznego		
ogółem (liczba)	szt	21
kwota	zł	2 546
w zasobie innym		
ogółem (liczba)	szt	111
kwota	zł	29 463

Przeciętne warunki mieszkaniowe gospodarstw domowych w Polsce wg Narodowego Spisu Powszechnego z 2002r. :

W Polsce na ogólną liczbę gospodarstw domowych w miastach 8961 tys. liczba osób na gospodarstwo domowe wynosiła 2,6, liczba pokoi na osobę 1,15, powierzchnia mieszkania 60,6m, to jest 20,5m na osobę, 83% gospodarstw domowych w miastach zajmowało mieszkania wyposażone w wodociąg, łazienkę i co. Bez wodociągu było 1,2% gospodarstw domowych.

W roku 2005 w Polsce	w Wielkopolsce:	w Kole
23,2 m ² /osobę	23,1-23,8m ² /osobę	22,4m ² /osobę
3 osoby w mieszkaniu	2,72 – 2,84 osoby w mieszkaniu	2,8osób w mieszkaniu

Tak więc dane dotyczące Koła nie odbiegają od średnich krajowych, mieszkań wyposażonych w wodociąg i kanalizację jest w Kole więcej.

Ważnym wskaźnikiem dla określenia zapotrzebowania na mieszkania jest wskaźnik liczby mieszkań na 1000 mieszkańców. W krajach europejskich wyniósł on w 2002r w Hiszpanii 513, we Francji 503, w Szwecji 485, Czechach 427, Portugalii 350, Grecji 336, Słowacji 310, w Polsce 305. W mieście Kole w 2006r wyniósł on 355. Tu należy zauważyć, że liczba mieszkań przypadających na rodzinę w Europie liczona jest wraz z drugimi mieszkaniami rodzin, wykorzystywanymi w czasie wolnym, z domami letniskowymi, których jest dużo szczególnie w Hiszpanii i Francji. Nie planuje się drugiego mieszkania dla rodziny mieszkającej w Kole w miejscowości jej zamieszkania, nie należy także zakładać znaczącego zapotrzebowania na drugie mieszkanie zlokalizowane w Kole dla osób z zewnątrz. Przyjęto, że osiągnięciem standardów europejskich będzie zapewnienie liczby 450 mieszkań na 1000 mieszkańców. Przy optymistycznym założeniu stałej liczby mieszkańców wynoszącej 23500, oraz zachowaniu istniejących 8354 mieszkań, istniała by potrzeba zbudowania w Kole 2221 mieszkań. Biorąc pod uwagę realny spadek liczby ludności w Polsce, który ma wynieść w ciągu 30 lat 20%, ludność Koła może zmniejszyć się do 18.800 mieszkańców, w takiej sytuacji zapotrzebowanie na mieszkania wynosi tylko 106 mieszkań. Zakładając jednak wzrost atrakcyjności miasta, wzrost liczby miejsc pracy istnieje duże prawdopodobieństwo znaczącej migracji ludności ze wsi do miast, wówczas liczba mieszkańców nie powinna tak radykalnie zmaleć. Przyjmuje się do obliczeń zmniejszenie liczby mieszkańców do 21150, to jest tylko o 10%. Dla takiej liczby mieszkańców i 450 mieszkaniach na 1000 osób potrzebne będzie 1160 mieszkań.

Przy założeniu minimalnej średniej gęstości zaludnienia wynoszącej 1678,8 osób/km² (który to współczynnik liczony jest z uwzględnieniem udziału znacznych obszarów zieleni doliny Warty) i maksymalnej ok.2300 osób/ km² i prognozowanej ilości 2 osób w mieszkaniu, dla wybudowania 1160 mieszkań potrzebne jest od około 100ha do 140ha pod zabudowę mieszkaniową.

7.2 Działalność gospodarcza

Wg strategii województwa wielkopolskiego w 2004 roku na 1000 mieszkańców województwa przypadało 11,6 podmiotu gospodarki narodowej, a w kraju 12,4. Jeśli jednak chodzi o podmioty prowadzące działalność gospodarczą, to jest ich w województwie wielkopolskim znacznie więcej niż w kraju. Mocno zróżnicowane jest przestrzenne rozmieszczenie przedsiębiorstw. Działalność gospodarcza skoncentrowana jest w Poznaniu i powiecie poznańskim oraz w ośrodkach subregionalnych. Obszary te stanowią bieguny wzrostu. W ostatnich latach obserwowane jest ponadto zwiększanie się tych dysproporcji. Ich wyrównywanie jest jednym z najważniejszych wyzwań w najbliższych latach.

Najważniejsze firmy w Kole to:

- Sanitec Koło Sp. z o.o. - producent ceramiki sanitarnej
- Sokołów S.A. - Oddział Zakłady Mięsne w Kole
- Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska w Kole
- Saint-Gobain Abrasives Sp. z o.o. - producent materiałów i narzędzi ściernych
- M&K Foam Koło Sp. z o.o. – producent materacy
- Wood-Mizer Industries Sp. z o.o. – producent maszyn dla przemysłu tartacznego
- Zakład Wytwarzania Artykułów Ściernych ANDRE ABRASIVE ARTICLES –producent narzędzi ściernych
- Zakłady Mięsne KWIATEK
- Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowe AGRONAS Sp. z o.o. – producent nasion
- Zakład Produkcyjno-Handlowy IZOMER (Czołowo) – producent opakowań i wyrobów hutniczych
- Wielkopolskie Przedsiębiorstwo WARTA Sp. z o.o. – producent odzieży roboczej
- Przedsiębiorstwo Produkcyjno -Usługowo-Handlowe GRATEX - Zakład Pracy Chronionej – producent odzieży roboczej
- Fabryka Fajansu STANPOL
- POLFROST Internationale Spedition Sp. z o.o. dysponuje nowoczesnym serwisem samochodów ciężarowych. Oddział oferuje szeroki zakres usług naprawczych oraz posiada status okręgowej stacji obsługi pojazdów
- PHU „SEGEL” Sp. z o.o. ZPChr producent odzieży reklamowej i hurtownik materiałów budowlanych i stali
- Wytwórnia pasz „Wipasz”

	Jednostka miary 2006	
TARGOWISKA		
Targowiska stałe		
targowiska ogółem	ob.	2
targowiska z przewagą sprzedaży drobnodetalicznej	ob.	1
powierzchnia ogółem	m2	24 600
powierzchnia sprzedażowa targowisk	m2	24 600
stałe punkty sprzedaży drobnodetalicznej ogółem	ob.	115
stałe punkty sprzedaży drobnodetalicznej na targowiskach czynnych codziennie	ob.	115
Targowiska sezonowe		
targowiska lub miejsca na ulicach i placach do prowadzenia sprzedaży sezonowej	ob.	0
roczne wpływy z opłaty targowej na targowiskach stałych i sezonowych ogółem	tys. zł	101,1

Zmiana Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Koła - uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego

		Jednostka miary	2006	
W	PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ ZAREJESTROWANE W REJESTRZE REGON WG SEKTORÓW WŁASNOŚCIOWYCH			
	Ogółem			
	ogółem	jed.gosp.	2 996	
	Sektor publiczny			
	podmioty gospodarki narodowej ogółem	jed.gosp.	118	
	państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego ogółem	jed.gosp.	66	
	przedsiębiorstwa państwowe	jed.gosp.	3	
	spółki handlowe	jed.gosp.	3	
	spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	jed.gosp.	0	
	państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego, gospodarstwa pomocnicze	jed.gosp.	2	
	Sektor prywatny			
	podmioty gospodarki narodowej ogółem	jed.gosp.	2 878	
	osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	jed.gosp.	2 472	
	spółki handlowe	jed.gosp.	94	
	spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	jed.gosp.	26	
	spółdzielnie	jed.gosp.	8	
	fundacje	jed.gosp.	2	
	stowarzyszenia i organizacje społeczne	jed.gosp.	30	

trakcie sporządzania studium uległy zmianie przepisy regulujące problematykę wielkopowierzchniowych obiektów handlowych. Istniejące obiekty handlowe, które posiadały zezwolenia na działalność na podstawie przepisów kwalifikujących do WOH obiekty o powierzchni sprzedaży powyżej 400m².

L.p.	Nazwa przedsiębiorcy	Adres WOH	Powierzchnia sprzedaży / m ² /	Uwarunkowania Planistyczne (nr planów wg uwarunkowań)
1	Mieczysław Mazurkiewicz	ul. Konopnickiej 2	900,00	brak planu
2	Mieczysław Mazurkiewicz	ul. Niezłomnych 12	900,00	Jest plan (nr17) nie zawierający ustaleń dla WOH >400 m ² pow. sprz. wykluczający WOH > 2000 m ² pow. sprz
3	PSS „Społem”	ul. Wojciechowskiego 40	635,00	Jest plan (nr17) nie zawierający ustaleń dla WOH >400 m ² pow. sprz. wykluczający WOH > 2000 m ² pow. sprz
4	„Invest – Koło” Sp. z o.o.	ul. Zielona 5	1527,68	Jest plan (nr17) nie zawierający ustaleń dla WOH >400

Zmiana Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Koła - uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego

				m ² pow. sprz. wykluczający WOH > 2000 m ² pow. sprz
5	PPHiU „Stanpol” Sp. z o.o.	ul. Zielona 5	1246,30	Jest plan (nr17) nie zawierający ustaleń dla WOH >400 m ² pow. sprz. wykluczający WOH > 2000 m ² pow. sprz
6	S.T. Projekt Tomasz Szymański	ul. Blizna 26	700,00	Jest plan (nr17) nie zawierający ustaleń dla WOH >400 m ² pow. sprz. wykluczający WOH > 2000 m ² pow. sprz
7	Zofia Nawrocka	ul. Szkolna 1	600,00	brak planu
8	Dom Handlowy Paszkiewicz i Syn Sp. Jawna	ul. Żeromskiego 39	1322,00	brak planu
9	P.P.H Intermeble Jan Szymański	ul. Powstańców Śląskich 7	725,00	Jest plan (nr17) nie zawierający ustaleń dla WOH >400 m ² pow. sprz. wykluczający WOH > 2000 m ² pow. sprz
10	Szwed –Meble Spółka Jawna	ul. Nowowarszawska 3	1841,00	Plan Starówki zakazuje lokalizacji nowych WOH nie ma potrzeby sporządzenia planu dla obiektu istniejącego
11	P.D.H. „Dol-Mot” Lucjan Dopierała	ul. Toruńska 117	609,40	Jest plan (nr17) nie zawierający ustaleń dla WOH >400 m ² pow. sprz. wykluczający WOH > 2000 m ² pow. sprz
12	P.P.H.iU. „Stanpol” Sp. z o.o.	ul. Zielona 5	3561,09	Jest plan (nr17)

Zmiana Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Koła - uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego

				wykluczający WOH > 2000 m ² pow. sprz.
13	Plus Discount Sp. z o.o.	ul. Toruńska 117A	1900,00	Jest plan (nr17) nie zawierający ustaleń dla obiektów >400 m ² pow. sprz. wykluczający WOH > 2000 m ² pow. sprz
14	Kaufland Polska Markety Sp. z o.o.	ul. Kolejowa 3	1915,90	Plan uchwalony zakazuje lokalizacji nowych WOH, nie ma potrzeby sporządzania planu dla obiektu istniejącego
15	Spółdzielnia Pracy Handlowo-Uługowa „Hurt”	ul. Sienkiewicza 28	2262,80	Brak planu
16	Spółdzielnia Pracy Handlowo-Uługowa „Hurt” (Rolniczy Dom Towarowy)	ul. Sienkiewicza 35	699,00	Jest plan (nr17) nie zawierający ustaleń dla WOH >400 m ² pow. sprz. wykluczający WOH > 2000 m ² pow. sprz
17	Zakład Wielobranżowy „Hurtmex” Andrzej Adamek	ul. Sienkiewicza 30	586,00	Jest plan (nr10) nie zawierający ustaleń dla WOH
18	F.H.U.P. „Szabelski”	ul. Włocławska 12	475,50	Jest plan (nr17) nie zawierający ustaleń dla obiektów >400 m ² pow. sprz. wykluczający WOH > 2000 m ² pow. sprz
19	„Art-Bud” T.Wykpisz, P.Błaszczuk Sp. Jawna	ul. Toruńska 260	490,00	Brak planu
20	„Komiko” Sp. z o.o. Janusz Kołodziejczak	ul. Sienkiewicza 30	762,20	Brak planu
21	Carrefour Polska Sp. z o.o.	ul. Sienkiewicza 30C	1102,00	Jest plan (nr10)

				nie zawierający ustaleń dla WOH
22	Zakład Wielobranżowy „Hurtmex” Andrzej Adamek	ul. Sienkiewicza 30	540,00	Jest plan (nr10) nie zawierający ustaleń dla WOH

7.3 Rynek pracy

Wg danych GUS za 2006r w mieście było 8307 osób pracujących.

	Jednostka miary	2006
PRACUJĄCY W GŁÓWNYM MIEJSCU PRACY		
Pracujący wg płci		
ogółem	osoba	8 307
mężczyźni	osoba	4 420
kobiety	osoba	3 887

Spośród 15.931 mieszkańców w Kole osób w wieku produkcyjnym osoby zatrudnione stanowią 52,14%. Taki współczynnik aktywności zawodowej nie odbiegał od średniej w Polsce, który kształtuje się na około 53%. Osoby zatrudnione stanowiły 35,61% całej liczby mieszkańców Koła – więcej niż co trzecia osoba mieszkająca w Kole w 2006 roku pracowała.

Wg danych z Powiatowego Urzędu Pracy w Kole spośród mieszkańców miasta było osób bezrobotnych:

- na koniec grudnia 2005r – 2335,
- na koniec grudnia 2006r – 1797,
- na koniec grudnia 2007r – 1383.

Aktualnie (kwiecień 2008) jest 1417 bezrobotnych. Stopa bezrobocia dla miasta wynosi 5,8%. Dla pełnego obrazu sytuacji na rynku pracy należy jednak analizie poddać cały powiat, którego Koło jest stolicą.

Dane o bezrobociu dla powiatu kolskiego wg Powiatowego Urzędu Pracy

Kwiecień 2008 r.	
Stopa bezrobocia	
Polska	11,1 % (Marzec 2008 r.)
Województwo wielkopolskie	7,5 % (Marzec 2008 r.)
Powiat kolski	16,3 % (Marzec 2008 r.)
Liczba bezrobotnych	
Ogółem	5 590

Kobiety	3 519
Zasiłkobiorky	852
Niepełnosprawni	156
Gminy	Bezrobotni / Mieszkańcy
Babinek	549 / 8 125
Chodów	269 / 3 616
Dąbie	509 / 6 893
Grzegorzew	297 / 5 718
Kłodawa	772 / 13 737
Koło (miasto)	1417 / 24 447
Koło (gmina)	388 / 7 280
Kościelec	407 / 6 785
Olszówka	286 / 4 961
Osiek Mały	407 / 5 997
Przedecz	289 / 4 535

Stopa bezrobocia wyniosła w lutym 2008 r. 6,7% w całej Unii Europejskiej (UE), wobec 7,4% rok wcześniej, podał unijny urząd statystyczny Eurostat. Wskaźnik ten w Polsce spadł w lutym 2008r. do 8,0% z 8,3% przed miesiącem i 10,8% rok wcześniej.

Jak podaje serwis ISB, w strefie euro bezrobocie ukształtowało się we lutym na poziomie 7,1%, podobnie jak w styczniu i w porównaniu do 7,4% rok wcześniej. Najniższy poziom wyrównanej sezonowo stopy bezrobocia odnotowały Holandia (2,7%), a najwyższe Słowacja (9,8%). Polska odnotowała największy spadek tego wskaźnika. Eurostat mierzy zharmonizowaną stopę bezrobocia jako procent osób w wieku 15-74 lata pozostających bez pracy, zdolnych podjąć zatrudnienie w ciągu najbliższych dwóch tygodni, którzy aktywnie poszukiwali pracy w ciągu ostatnich tygodni w odniesieniu do wszystkich osób aktywnych zawodowo w danym kraju. Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, stopa bezrobocia mierzona jako odsetek bezrobotnych zarejestrowanych w urzędach pracy wobec całości cywilnej ludności aktywnej zawodowo, wyniosła w Polsce lutym 2008 roku 11,5% wobec 11,7% w styczniu i w porównaniu do 14,8% rok wcześniej.

Najwyższa stopa bezrobocia w styczniu 2008 roku utrzymywała się w województwach: warmińsko-mazurskim (19,6%), zachodniopomorskim (17,0%), kujawsko-pomorskim (15,5%) oraz świętokrzyskim (15,3%). Najniższą stopą bezrobocia charakteryzowały się województwa: wielkopolskie (8,2%), małopolskie (9,1%) oraz mazowieckie (9,3%).

Na tle Polski i województwa bezrobocie w powiecie kolskim wynoszące w marcu 2008r 16,3% jest znaczne.

7.4 Usługi oświaty

Wychowanie przedszkolne.

Koło zamieszkuje 791 dzieci w wieku 3-6 lat (2006r) Wychowaniem przedszkolnym w roku 2006 zostało objętych 548 dzieci w 4 placówkach i 21 oddziałach. Przedszkola znajdują się przy ul. Szkolnej 3, ul. Wojciechowskiego 9 i ul. Wojciechowskiego 22, oraz Powstańców Wielkopolskich 6.

Szkolnictwo podstawowe

W roku 2006 Koło zamieszkiwało 1401 dzieci w wieku od 7 do 12lat. W Kole znajduje się 5 szkół podstawowych. Szkoła Podst. Nr 1. im. Stanisława Konarskiego zlokalizowana przy ul Szkolnej 2A (w objętym ochroną konserwatorską budynku dawnego Gimnazjum Koedukacyjnego), Szkoła Podst. Nr 2 im. Adama Mickiewicza przy ul. Poniatowskiego 22 – na Kaliskim Przedmieściu, Szkoła Podst. Nr 3 im. Marii Konopnickiej przy ul. Toruńskiej 68 (w objętym ochroną konserwatorską budynku dawniej Szkoły Powszechnej), Szkoła Podst. Nr 4 przy ul. Toruńskiej 315a, Szkoła Podst. Nr 5 im. Arkadego Fiedlera przy ul. Kolejowej 5.

W roku 2006 do 72 oddziałów szkół podstawowych uczęszczało 1684 uczniów + 323 absolwentów. Było 80 pomieszczeń szkolnych.

W Kole znajduje się także Państwowa Szkoła Muzyczna I stopnia im. Karola Szymanowskiego

Gimnazja

W roku 2006 Koło zamieszkiwało 835 dzieci w wieku od 13 do 15 lat. Na terenie Koła funkcjonują 3 gimnazja. Gimnazjum Nr1 im. Stanisławy Fleszarowej -Muskat budynku przy ul. Szkolnej 2 (obok szkoły podst. Nr1), Gimnazjum Nr 2 im. Polskich Olimpijczyków przy ul. Kolejowej 5 (obok szkoły podst. Nr 5), Gimnazjum Nr 3 im. Papieża Jana Pawła II przy ul. Poniatowskiego 22 (obok szkoły podstawowej nr 2). W roku 2006 do 43 oddziałów uczęszczało 1170 uczniów + 398 absolwentów.

Szkoły średnie

W Kole znajduje się szkoły średnie: Liceum Ogólnokształcące im. Kazimierza Wielkiego przy ul Blizna 27, Zespół Szkół Ekonomiczno-Administracyjnych im. St. I Wł. Grabskich – ul. Sienkiewicza 1, Zespół Szkół Plastycznych – Państwowe Liceum Sztuk Plastycznych i Policealne Studium Sztuk Plastycznych – przy ul. Powstańców Wlkp.4, Zespół Szkół technicznych – ul Kolejowa 11.

Szkolnictwo Specjalne

Przy ulicy Mickiewicza 14 znajduje się Specjalny Ośrodek Szkolno Wychowawczy im. Św. Mikołaja ze Szkołą Podstawową, Gimnazjum, Szkołą Zawodową, Szkołą Przesposabiającą do Pracy oraz Internatem.

SZKOŁY ŚREDNIE w Kole w 2006r		
Uczniowie i absolwenci		
szkoły ogółem		
uczniowie		
ogółem	osoba	2 215
mężczyźni	osoba	1 188
kobiety	osoba	1 027
absolwenci		
ogółem	osoba	681
mężczyźni	osoba	380
kobiety	osoba	301
szkoły dla młodzieży bez specjalnych ogółem		
uczniowie		
ogółem	osoba	1 620
mężczyźni	osoba	829
kobiety	osoba	791
absolwenci		

ogółem	osoba	425
mężczyźni	osoba	226
kobiety	osoba	199
szkoły zasadnicze dla młodzieży bez specjalnych		
uczniowie		
ogółem	osoba	463
mężczyźni	osoba	289
kobiety	osoba	174
absolwenci		
ogółem	osoba	152
mężczyźni	osoba	101
kobiety	osoba	51
technika (bez liceów profilowanych) dla młodzieży bez specjalnych		
uczniowie		
ogółem	osoba	669
mężczyźni	osoba	365
kobiety	osoba	304
absolwenci		
ogółem	osoba	132
mężczyźni	osoba	70
kobiety	osoba	62
licea profilowane dla młodzieży bez specjalnych		
uczniowie		
ogółem	osoba	376
mężczyźni	osoba	140
kobiety	osoba	236
absolwenci		
ogółem	osoba	117
mężczyźni	osoba	50
kobiety	osoba	67
szkoły artystyczne dające uprawnienia zawodowe dla młodzieży		
uczniowie		
ogółem	osoba	105
mężczyźni	osoba	33
kobiety	osoba	72
absolwenci		
ogółem	osoba	24
mężczyźni	osoba	5
kobiety	osoba	19
szkoły policealne dla młodzieży bez specjalnych		
uczniowie		
ogółem	osoba	7
mężczyźni	osoba	2
kobiety	osoba	5
absolwenci		
ogółem	osoba	0
mężczyźni	osoba	0
kobiety	osoba	0
szkoły specjalne dla młodzieży ogółem		
uczniowie		
ogółem	osoba	92

mężczyźni	osoba	49
kobiety	osoba	43
absolwenci		
ogółem	osoba	21
mężczyźni	osoba	13
kobiety	osoba	8
szkoły przysposabiające do pracy dla młodzieży specjalne		
uczniowie		
ogółem	osoba	23
mężczyźni	osoba	11
kobiety	osoba	12
absolwenci		
ogółem	osoba	0
mężczyźni	osoba	0
kobiety	osoba	0
szkoły zasadnicze dla młodzieży specjalne		
uczniowie		
ogółem	osoba	69
mężczyźni	osoba	38
kobiety	osoba	31
absolwenci		
ogółem	osoba	21
mężczyźni	osoba	13
kobiety	osoba	8
technika (bez szkół policealnych) dla młodzieży specjalne		
uczniowie		
ogółem	osoba	0
mężczyźni	osoba	0
kobiety	osoba	0
absolwenci		
ogółem	osoba	0
mężczyźni	osoba	0
kobiety	osoba	0
licea profilowane dla młodzieży specjalne		
uczniowie		
ogółem	osoba	0
mężczyźni	osoba	0
kobiety	osoba	0
absolwenci		
ogółem	osoba	0
mężczyźni	osoba	0
kobiety	osoba	0
szkoły policealne dla młodzieży specjalne		
uczniowie		
ogółem	osoba	0
mężczyźni	osoba	0
kobiety	osoba	0
absolwenci		
ogółem	osoba	0
mężczyźni	osoba	0
kobiety	osoba	0

szkoły dla dorosłych ogółem		
uczniowie		
ogółem	osoba	503
mężczyźni	osoba	310
kobiety	osoba	193
absolwenci		
ogółem	osoba	235
mężczyźni	osoba	141
kobiety	osoba	94
szkoły zasadnicze dla dorosłych		
uczniowie		
ogółem	osoba	0
mężczyźni	osoba	0
kobiety	osoba	0
absolwenci		
ogółem	osoba	18
mężczyźni	osoba	18
kobiety	osoba	0
technika (bez liceów profilowanych łącznie ze szkołami specjalnymi) dla dorosłych		
uczniowie		
ogółem	osoba	279
mężczyźni	osoba	183
kobiety	osoba	96
absolwenci		
ogółem	osoba	168
mężczyźni	osoba	101
kobiety	osoba	67
licea profilowane dla dorosłych		
uczniowie		
ogółem	osoba	0
mężczyźni	osoba	0
kobiety	osoba	0
absolwenci		
ogółem	osoba	0
mężczyźni	osoba	0
kobiety	osoba	0
szkoły policealne dla dorosłych		
uczniowie		
ogółem	osoba	224
mężczyźni	osoba	127
kobiety	osoba	97
absolwenci		
ogółem	osoba	49
mężczyźni	osoba	22
kobiety	osoba	27
Maturzyści i absolwenci otrzymujący świadectwo dojrzałości		
absolwenci szkół otrzymujący świadectwo dojrzałości		
ogółem	osoba	357
szkoły dla młodzieży bez specjalnych ogółem	osoba	206
technika (bez liceów profilowanych) dla młodzieży	osoba	93

bez specjalnych		
licea profilowane dla młodzieży bez specjalnych	osoba	92
szkoły artystyczne dające uprawnienia zawodowe	osoba	21
szkoły specjalne dla młodzieży ogółem	osoba	0
technika (bez szkół policealnych) dla młodzieży specjalne	osoba	0
licea profilowane dla młodzieży specjalne	osoba	0
szkoły dla dorosłych ogółem	osoba	151
technika (bez liceów profilowanych łącznie ze szkołami specjalnymi) dla dorosłych	osoba	151
licea profilowane dla dorosłych	osoba	0
uczniowie przystępujący do egzaminu dojrzałości		
ogółem	osoba	437
szkoły dla młodzieży bez specjalnych ogółem	osoba	273
technika (bez liceów profilowanych) dla młodzieży bez specjalnych	osoba	132
licea profilowane dla młodzieży bez specjalnych	osoba	117
szkoły artystyczne dające uprawnienia zawodowe	osoba	24
szkoły specjalne dla młodzieży ogółem	osoba	0
technika (bez szkół policealnych) dla młodzieży specjalne	osoba	0
licea profilowane dla młodzieży specjalne	osoba	0
szkoły dla dorosłych ogółem	osoba	164
technika (bez liceów profilowanych łącznie ze szkołami specjalnymi) dla dorosłych	osoba	164
licea profilowane dla dorosłych	osoba	0
SKOLARYZACJA		
Współczynniki skolaryzacji (szkolnictwo podstawowe i gimnazjalne)		
współczynnik skolaryzacji brutto		
szkoły podstawowe	%	119,21
gimnazja	%	141,38
współczynnik skolaryzacji netto		
szkoły podstawowe	%	117,27
gimnazja	%	132,30
KOMPUTERYZACJA		
Komputery w szkole		
komputery w szkole		
ogółem	szt	189
szkoły podstawowe dla dzieci i młodzieży bez specjalnych	szt	100
gimnazja dla dzieci i młodzieży bez specjalnych	szt	71
pracownie komputerowe		
ogółem	izba	9
szkoły podstawowe dla dzieci i młodzieży bez specjalnych	izba	4
gimnazja dla dzieci i młodzieży bez specjalnych	izba	4
komputery podłączone do Internetu		
ogółem	szt	162
szkoły podstawowe dla dzieci i młodzieży bez specjalnych	szt	84
gimnazja dla dzieci i młodzieży bez specjalnych	szt	68
Szkoły podstawowe i gimnazjalne wg poziomu kształcenia		

udział szkół wyposażonych w komputery		
szkoły podstawowe dla dzieci i młodzieży bez specjalnych	%	80,0
gimnazja dla dzieci i młodzieży bez specjalnych	%	100,0
uczniowie przypadający na 1 komputer		
szkoły podstawowe dla dzieci i młodzieży bez specjalnych	osoba	29
gimnazja dla dzieci i młodzieży bez specjalnych	osoba	22

W Kole działa także filia Społecznej Wyższej Szkoły Przedsiębiorczości i Zarządzania w Łodzi.

7.5 Ochrona zdrowia i opieka społeczna

W Kole znajdują się placówki miejskie:

- Żłobek Miejski ul. Powstańców Wlkp. 6,
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej ul. Stary Rynek 15,
- Miejski Ośrodek Profilaktyki i Pomocy Rodzinie ul. Dąbska 40

Placówki powiatowe to:

- Szpital – Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Kole przy ul. Poniatowskiego 25,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, ul. Sienkiewicza 27,
- Dom Pomocy Społecznej – dla osób przewlekle somatycznie chorych, ul. Poniatowskiego,
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, ul. Blizna 37,

W Kole działa także Dom Pomocy Społecznej Zgromadzenia Sióstr Małych Misjonarek Miłosierdzia przy ul. Blizna 55.

Podstawowa opieka medyczna realizowana jest przez lekarzy rodzinnych i specjalistów Niepublicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej zlokalizowanych między innymi przy ul. Narutowicza 3,4 przy ul. PCK 8, ul. Toruńska 5 i 28, ul. Tuwima 18, ul. Prusa 5, ul. 3Maja 36, ul. Poniatowskiego 8, ul. Wojciechowskiego 8, ul. Blizna 37.

7.6 Kultura, sport

W Kole działają posiadające wielkie tradycje zespoły artystyczne: Miejska Orkiestra Dęta, Towarzystwo Śpiewaczo-Muzyczne Lutnia, oraz Manufaktura Piosenki Harcerskiej Wartaki – Reprezentacyjny Zespół Chorałwi Wielkopolskiej ZHP.

Miasto dobrze informuje o wszystkich imprezach kulturalnych i sportowych, które będą się odbywały w mieście, kalendarz imprez wydany na cały rok, prezentowany też na miejskiej stronie internetowej jest bardzo bogaty w imprezy, uroczystości, zawody, rajdy. Są one adresowane dla różnych grup wiekowych i osób o różnych zainteresowaniach. W kalendarzu imprez kulturalnych w Kole znajdują się między innymi stałe imprezy, takie jak: prestiżowa impreza muzyczna - Wielkopolskie Konfrontacje Chórów, adresowany do uczniów szkół muzycznych Turniej Muzyczny pod patronatem Marszałka Województwa Wielkopolskiego, Jesienne Śpiewanki nad Wartą –coroczne podsumowanie pracy „Wartaków” wraz z prezentacją najlepszych twórców i wykonawców piosenki nie tylko harcerskiej. Od 2005r. organizowana jest cykliczna impreza muzyczna "Koło Bluesa Festival", odbywająca się we wrześniu na nadwarciańskich błoniach. W Kole istnieje tygodnik Przegląd Kolski. Miłośników Ziemi Kolskiej skupia Stowarzyszenie Przyjaciół Miasta Koła nad Wartą.

Miejskie Instytucje Kultury to: Miejski Dom Kultury z Kinem „Nad Wartą”, Muzeum Techniki Ceramicznych, Powiatowa i Miejska Biblioteka Publiczna.

W mieście działa Miejski Klub Sportowy „Olimpia” Koło, Ognisko Statutowe Towarzystwa Krzewienia Kultury Fizycznej „Sokół”, uczniowskie kluby sportowe. Bardzo aktywny jest też Powiatowy Klub

Młodzieżowy LOK „Kolska Starówka”. W Kole działa także wiele innych mniejszych klubów sportowych:

- MLUKS Triathlon - prowadzi sekcje triathlonu, duathlonu, crossduathlonu oraz lekkoatletyki
- UKS Maratończyk - drużyna korfbalu, której zawodnicy wielokrotnie zdobywali tytuły młodzieżowych mistrzów Polski
- UKS Przysań - zawodnicy uczestniczą w zawodach wioślarskich i kajakowych
- OKS Jedność - prowadzi młodzieżowe drużyny piłkarskie

7.7 Zagrożenia bezpieczeństwa ludności i jej mienia

Mieszkańcy Koła narażeni są na wystąpienie szeregu zagrożeń. Do istotnych, które mogą zależeć od sposobu użytkowania i zagospodarowania przestrzeni miejskiej, należą:

- skażenie chemiczne (głównie toksyczne środki przemysłowe – TSP);
- zagrożenie radiologiczne;
- zagrożenie pożarowe;
- zagrożenie powodziowe;
- różne zagrożenia komunikacyjne;

Przemysł wykorzystujący w procesach technologicznych związki chemiczne jest potencjalnym zagrożeniem dla ludzi i środowiska, zarówno na obszarach zakładów przemysłowych stosujących lub magazynujących substancje niebezpieczne jak i na obszarach z nimi sąsiadującymi. Stacjonarne źródła zagrożeń chemicznych na terenie miasta związane są z magazynowaniem lub przetwarzaniem w przedsiębiorstwach takich substancji jak amoniak, chlor, kwasy i ługi oraz produkty ropopochodne.

Na terenie miasta zlokalizowane są zakłady pracy, które wykorzystują toksyczne środki przemysłowe (TSP) w procesach technologicznych lub je przechowują. Nagromadzenie w nadmiernych ilościach substancji niebezpiecznych stwarza groźbę katastrof przemysłowych. W zakładach tych strefa potencjalnego zagrożenia może przekroczyć teren zakładu tworząc bezpośrednie zagrożenie dla ludzi i wymagając znacznego zaangażowania służb ratowniczych.

Zagrożenie skażeniami promieniotwórczymi może nastąpić w wyniku: uszkodzenia źródeł promieniowania wykorzystywanych w procesach technologicznych, uwolnienia materiałów i opadów promieniotwórczych podczas składowania i transportu, uwolnienia substancji promieniotwórczych podczas awarii reaktorów jądrowych. Na terenie Koła zagrożenia radiologiczne mogą być spowodowane jedynie przez materiały radioaktywne stosowane czujkach izotopowych montowanych w instalacjach sygnalizacyjno – alarmowych. Są to źródła o stosunkowo niewielkiej mocy, w związku z czym zasięg tych zagrożeń ma charakter lokalny. Przewóz materiałów radioaktywnych jest incydentalny i dotyczy bardzo małych ilości – praktycznie nie stwarzających zagrożenia.

Należy liczyć się z zewnętrznym niebezpieczeństwem związanym z eksploatacją elektrowni jądrowych w Europie (6 czynnych elektrowni znajduje się w odległości około 350 km od granicy Polski).

Zagrożenie pożarowe może wystąpić głównie w zwartej zabudowie miasta. Potencjalne zagrożenie pożarowe stwarzają duże obiekty handlowe, budynki zamieszkania zbiorowego oraz użyteczności publicznej.

Należy liczyć się również z zagrożeniami stwarzanymi przez zakłady, które posiadają obiekty zagrożone wybuchem lub wtórną emisją toksycznych środków przemysłowych spowodowanych uszkodzeniami rurociągów gazu, zbiorników na stacjach baz paliw, stacjach LPG i punktach dystrybucji gazów propan-butan. Potencjalne zagrożenie pożarowe stwarzają również znajdujące się w granicach miasta kompleksy leśne, parki i ogrody.

Koło musi się także liczyć z zagrożeniem powodzią. Studium określa granice obszarów bezpośredniego zagrożenia powodzią. Wskazane są tereny bezpośredniego zagrożenia powodzią - są to tereny międzywala, oraz zagrożone zasięgiem wody 100 – letniej, tereny położone poniżej rzędnej terenu ostatniej powodzi katastrofalnej, które mogą zostać zalane w przypadku powtórzenia się wysokiego stanu wód i awarii wałów powodziowych. Sytuację powodziową stabilizuje zbiornik retencyjny Jeziorsko. Jego pojemność użytkowa wynosi 172,6 mln m³, powierzchnia zalewu max. wynosi 4. 230 ha, min 1.760 ha, stała rezerwa powodziowa 40,3 mln m³.

W transporcie samochodowym największe zagrożenie występuje na drodze A2, po której odbywa się transport w ruchu tranzytowym. W efekcie dużego i stale rosnącego natężenia przewozów materiałów

niebezpiecznych i toksycznych, oraz niejednokrotnie fatalnego stanu technicznego taboru ciężarowego rośnie ryzyko zagrożenia. Potencjalnym niebezpieczeństwem mogą być cysterny samochodowe przewożące niebezpieczne substancje chemiczne.

Zagrożenia w transporcie kolejowym wynikają zarówno z ruchu pasażerskiego (jednoczesny przewóz dużej ilości osób) oraz towarowego (przewóz materiałów niebezpiecznych). Zgrożeniem jest szeroko rozpowszechniony przewóz materiałów ropopochodnych, który nie podlega monitorowaniu i może odbywać się nawet po torowiskach o gorszym stanie technicznym. Miejscami szczególnie narażonymi są przejazdy kolejowe.

8. SYSTEM KOMUNIKACJI I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ

8.1 Transport, drogi, motoryzacja, parkowanie

Transport osób w mieście i w powiecie bazuje na ruchu samochodowym. Także transport znacznej części towarów przemysłowych odbywa się samochodami. Z uwagi na położenie dzielnicy przemysłowej w północno – zachodniej części miasta i specyfikę miasta, które położone jest między doliną Warty a torami kolejowymi aby tam dojechać ciężki transport przejeżdża przez gęsto zabudowane dzielnice miasta. Poprzez oznakowanie ulic i wyznaczenie ulic w centrum miasta jako jednokierunkowych, transport ten omija główną ulicę handlową, jednak powoduje nadal znaczne uciążliwości dla mieszkańców. Problem ten miała rozwiązać projektowana w obowiązującym studium jako droga wojewódzka ulica w ciągu ulic Dąbskiej, Jana Pawła II, Blizna. Dokończenie jej realizacji wymaga jednak wyburzenia na długim odcinku całej pierzei istniejącej zabudowy przy ulicy Blizna. Dworzec PKS mieści się w centrum miasta, przy ulicy Toruńskiej, co powoduje uciążliwości, ale także w sposób znaczący aktywizuje centrum miasta.

Duże znaczenie dla dalszego transportu osób i towarów ma kolej. Ze względu na skalę miasta – duże znaczenie ma ruch rowerowy i pieszy. Utrudnieniem w ruchu pieszych są znaczne ilości parkujących pojazdów. Ruch rowerowy jest utrudniony z powodu braku w centrum miasta systemu wyznaczonych ścieżek rowerowych.

Ważnym środkiem transportu dla przemysłu jest kolej. Zakłady przemysłowe położone są przy bocznicach kolejowych stacji Koło.

Główną drogą przebiegającą przez miasto jest droga krajowa Nr 2, która stanowi obwodnicę miasta.

Przez miasto przebiegają też dwie drogi wojewódzkie: droga Nr 473 z Koła do Dąbia, Uniejowa, Łodzi, droga nr 270 do Izbicy Kujawskiej i Włocławka są to ulice Dąbska i Włocławska.

58 ulic miasta o łącznej długości 36,468km to ulice powiatowe.

Ulice powiatowe w mieście Koło				
Lp.	Nazwa ulicy	od km.	do km.	Długość ogółem (km)
1	2	3	4	5
1	Adama Asnyka	0+000	0+363	0+363
2	Bogumiła	0+000	2+056	2+056
3	Blizna	0+000	0+874	0+874
4	Broniewskiego	0+000	0+408	0+408
5	Ceramiczna	0+000	0+074	0+074
6	Adama Długosza	0+000	0+086	0+086
7	Dojazdowa	0+000	0+388	0+388
8	Garncarska	0+000	0+400	0+400
9	Grodzka	0+000	0+153	0+153
10	Stanisławy Fleszerowej-Muskat	0+000	0+566	0+566
11	Kilińskiego	0+000	0+130	0+130
12	Klonowa	0+000	0+545	0+545

Zmiana Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Koła - uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego

13	Kolejowa	0+000	0+900	0+900
14	Konarskiego	0+000	1+050	1+050
15	Marii Konopnickiej	0+000	0+587	0+587
16	Mikołaja Kopernika	0+000	0+255	0+255
17	3-go Maja	0+000	1+151	1+151
18	Adama Mickiewicza	0+000	0+476	0+476
19	Nagórna	0+000	1+362	1+362
20	Niezlomnych	0+000	0+237	0+237
21	Nowowarszawska	0+000	0+108	0+108
22	Nowy Rynek	0+000	0+338	0+338
23	Ogrodowa	0+000	0+230	0+230
24	Elizy Orzeszkowej	0+000	0+088	0+088
25	PCK	0+000	0+371	0+371
26	Emilii Plater	0+000	0+362	0+362
27	Poległych	0+000	0+426	0+426
28	Poniatowskiego	0+000	1+729	1+729
29	Powstańców Wlkp	0+000	0+315	0+315
30	Adama Prusa	0+000	0+172	0+172
31	Przemysłowa	0+000	0+716	0+716
32	Pułaskiego	0+000	0+148	0+148
33	Rzeźnicza	0+000	0+127	0+127
34	Sejmikowa	0+000	0+094	0+094
35	Mari - Curii Skłodowskiej	0+000	0+788	0+788
36	Juliusza Słowackiego	0+000	0+448	0+448
37	Starowarszawska	0+000	0+174	0+174
38	Henryk Sienkiewicza	0+000	2+747	2+747
39	Składowa	0+000	0+704	0+704
40	Stary Rynek	0+000	0+090	0+090
41	20-go Stycznia	0+000	0+543	0+543
42	Szkolna	0+000	0+303	0+303
43	Ślusarska	0+000	0+480	0+480
44	Toruńska	0+000	4+250	4+250
45	Towarowa	0+000	0+743	0+743
46	Juliana Tuwima	0+000	0+290	0+290
47	Wiejska	0+000	1+640	1+640
48	Wojciechowskiego	0+000	0+462	0+462
49	Wschodnia	0+000	0+088	0+088
50	Zachodnia	0+000	0+824	0+824
51	Zawadzkiego	0+000	0+823	0+823
52	Żelazna	0+000	0+299	0+299
53	Żeromskiego	0+000	1+347	1+347
54	Bursztynowa	0+000	0+816	0+816
55	Zduny	0+000	0+056	0+056
56	Żytnia	0+000	0+340	0+340
57	Jana Pawła II	0+000	0+255	0+255
58	Ks. Stanisława Opałki	0+000	0+673	0+673
			Ogółem :	36+468

Główny Urząd Statystyczny opublikował raport na dzień 31 grudnia 2005 roku, dotyczący działalności polskiego sektora transportu, w tym informacje o pojazdach zarejestrowanych.

W dniu 31 grudnia 2005 roku w Polsce zarejestrowanych było łącznie 19 milionów pojazdów (motocykle, samochody osobowe, ciężarowe i ciągniki oraz autobusy). W 2005 roku dokonano w Polsce 1 162 108 rejestracji pojazdów samochodowych, w tym 979 082 samochody osobowe i 140 765 samochodów ciężarowych. Liczba samochodów osobowych zarejestrowanych na koniec 2005 wyniosła 12 339 353 sztuki, co w przeliczeniu na 1000 mieszkańców wynosi 323 auta, o 2,9% więcej niż notowano rok wcześniej.

Województwo, gdzie liczba zarejestrowanych samochodów osobowych jest największa, to Mazowsze (ponad 1,9 mln sztuk). Kolejne pozycje na liście zajmują Śląsk (1,5 mln aut), Wielkopolska (1,3 mln aut) i Małopolska (1,1 mln aut). W pozostałych województwach liczba samochodów nie przekroczyła pułapu miliona sztuk. Na uwagę zasługuje fakt, że - pod względem liczby samochodów na 1000 mieszkańców - pierwsze miejsce w kraju zajmuje, podobnie jak w poprzednich latach, Wielkopolska (374), drugie - Mazowsze (369), a trzecie jest Opolskie (357).

Lp.	Państwo	Samochody na 1000 mieszk.
1	USA	765
2	Luksemburg	686
3	Malezja	641
4	Australia	619
5	Malta	607
6	Włochy	566
7	Kanada	563
8	Nowa Zelandia	560
9	Austria	558
10	Niemcy	546
11	Japnia	543
12	Ireland	542
13	Portugalia	537
14	Islandia	522
15	Norwegia	494
16	Francja	491
17	Belgia	484
18	Hiszpania	471
19	Cypr	450
20	Liban	434
21	Wielka Brytania	426
22	Holandia	417
23	Słowenia	413
24	Dania	408
25	Czechy	399
26	Qatar	378
27	Estonia	353

Przewiduje się, że liczba samochodów osobowych na mieszkańca w Polsce będzie nadal szybko rosła. Należy szacować, że dorówna ona liczbie samochodów w krajach Europy. Dla obliczeń ilości pojazdów i związanych z tym miejsc postojowych i garaży należy przyjmować liczbę nie mniejszą niż 500 samochodów na 1000 mieszkańców.

8.2 Zaopatrzenie w wodę, oczyszczalnie ścieków, gospodarka odpadami

Ujęcie wody dla miasta Koła wraz ze stacją uzdatniania zlokalizowane jest w centrum miasta, na prawobrzeżnej terasie zalewowej rzeki Warty. Woda pobierana jest z 4 studni głębinowych, a oprócz tego istnieje 5 otworów studziennych-rezerwowych o wydajności 110 m³/h każdy. Zdolność poboru wody surowej wynosi 530 m³/h, tj. 12.720 m³/dobę. Natomiast dobową zdolność technologiczną wynosi 10.560m³. Woda pobrana ze studni jest w 100% uzdatniona. Stacja uzdatniania wody znajduje się przy ulicy Zawadzkiego. W mieście nie występuje deficyt wody. Udokumentowane zasoby wód podziemnych wynoszą 1.100 m³/h. Wraz z rozwojem przestrzennym przewiduje się rozbudowę sieci wodociągowej wodociągu komunalnego, który będzie zaopatrywał w wodę cały obszar miasta.

Dnia 30.01.2009r Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Kole dokonał pozytywnej oceny obszarowej jakości wody dla miasta Koła. Ocena ta została wydana na podstawie § 17 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 29 marca 2007r w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. Nr 61, poz.417). Wg tej oceny wodociąg publiczny w Kole dobowo produkuje 3961 m³/dobę, zaopatruje 25200 osób, długość sieci wodociągowej wynosi 44,1km. Po zapoznaniu się ze sprawozdaniem z badań próbek laboratoryjnych wody pobranej z w/w wodociągu w 2008r. stwierdził, że woda w badanym zakresie odpowiada wymaganiom zawartym w w/w rozporządzeniu i wydał 5 decyzji przydatności wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi. 24.02.2009r PPIS w Kole wydał na podstawie § 14 ust.1 pkt.1 w/w rozporządzenia, decyzję stwierdzającą przydatność wody z wodociągu publicznego Koła do spożycia.

Miejski Zakład Wodociągów i Kanalizacji posiada pozwolenie wodno-prawne na pobór wód podziemnych i eksploatację urządzeń udzielone przez Wojewodę Konińskiego, które obowiązuje do dnia 31.12.2015 r.

Aktualnie obowiązuje rozporządzenie Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Poznaniu z dnia 25 maja 2009r w sprawie ustanowienia strefy ochronnej ujęcia wody dla miasta Koła (Dziennik Urzędowy Województwa Wielkopolskiego Nr 124 poz.2019).

Istniejąca oczyszczalnia ścieków zlokalizowana jest w północno -zachodniej części miasta. Zajmuje ona w granicach ogrodzenia powierzchnię równą 8,5 ha. Jest to oczyszczalnia typu mechaniczno-biologicznego z zastosowaniem środków chemicznych, o przepustowości 14 500 m³/dobę. Pracuje ona od 30 lat (budowana w latach 1976-1978). Oczyszczalnia jest stopniowo modernizowana do osiągnięcia maksymalnej redukcji zanieczyszczeń zgodnych z obowiązującymi przepisami prawa. Aktualna przepustowość oczyszczalni wynosi 10 000 m³/dobę. Dalsza modernizacja przebiegać będzie etapowo, w miarę posiadanych środków, z całkowitym jej zakończeniem planowanym na rok 2020. Przewiduje się rozbudowę kanalizacji sanitarnej na terenie całego miasta postępującą wraz z uruchamianiem nowych terenów pod zabudowę. Przewiduje się także dalszą rozbudowę kanalizacji deszczowej. Postępowanie z wodami opadowymi i roztopowymi powinno być zgodne z przepisami szczególnymi.

Gospodarowaniem odpadami zajmuje się Związek Międzygminny „Kolski Region Komunalny”. Skupia on 10 gmin i miasto Koło. Gminy należące do związku to: Babiak, Chodów, Grzegorzew, Koło, Kościelec, Olszówka, Osiek Mały, Miasto i Gmina: Dąbie, Kłodawa, Przedecz, Miasto Koło.

Eksploatowane dotąd przez Kolski Region Komunalny składowisko odpadów w Maciejewie gm. Osiek Mały znajduje się w wykazie eksploatowanych składowisk odpadów komunalnych na terenie województwa wielkopolskiego, spełniających minimalne kryteria formalne wg stanu na dzień 31.12.2007 r. (wg WIOŚ, zaktualizowane). Całkowita pojemność składowiska wynosi 64000Mg, niewykorzystana część 25.737,4Mg. Składowisko zajmuje obszar 4,4 ha. Składowisko nie posiada pozwolenia zintegrowanego. Aktualnie miasto Koło nie korzysta już ze składowiska w Maciejewie.

Wg projektu aktualizacji Planu gospodarki odpadami dla województwa wielkopolskiego na lata 2008 – 2011 z perspektywą na lata 2012-2019 opracowanego w marcu 2008r. dla realizacji postawionych celów gospodarowania odpadami komunalnymi, w województwie przewiduje się budowę 12 ponadgminnych zakładów zagospodarowania odpadów. Dla Koła wyznaczono ZZO Konin. Ze względu na to, że zakłady zagospodarowania odpadów obejmują obszary zamieszkałe w promieniu większym niż 30 km, przewiduje się w każdym z obszarów budowę odpowiedniej ilości stacji przeładunkowych. Przy stacjach tych, jeżeli wykażą to przeprowadzone analizy, budowane będą kompostownie na odpady do pielęgnacji terenów zielonych, sortownie do doczyszczania zebranych selektywnie odpadów, punkty gromadzenia odpadów niebezpiecznych i wielkogabarytowych itp. obiekty. Jedną z planowanych stacji przeładunkowych ma być stacja w Kole.

Postępowanie z odpadami na terenie miasta jest zgodne z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001r o odpadach (Dz. U. 2001 Nr 62 poz. 628, z późniejszymi zmianami).

Ze względu na rodzaj i ilość odpadów największym wytwórcą odpadów z oczyszczalni ścieków jest podlegający w tym względzie jurysdykcji wojewody Miejski Zakład Wodociągów i Kanalizacji.

Najwięksi wytwórcy odpadów podlegający jurysdykcji starosty to:

Odpady z rolnictwa i przetwórstwa żywności

- „SOKOŁÓW” S.A. Zakłady Mięsne w Kole
Kod 020202 odpadowa tkanka zwierzęca i inne
- Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska w Kole
Kod 020580 serwatka-odpad z przemysłu mleczarskiego

Odpadowa tkanka zwierzęca z Zakładów Mięsnych „SOKOŁÓW” i serwatka ze Spółdzielni Mleczarskiej sprzedawane są rolnikom i fermom hodowlanym do spaszania zwierząt i do nawożenia gleb. Odpady te stanowią największy udział wśród odpadów powiatu kolskiego i są prawie w 100% wykorzystywane przez rolników. Jest to nadal możliwe na podstawie rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 19 grudnia 2008r zmieniającego rozporządzenie w sprawie listy rodzajów odpadów, które posiadacz odpadów może przekazywać osobom fizycznym lub jednostkom organizacyjnym nie będącym przedsiębiorcami, oraz dopuszczalnych metod ich odzysku (Dz. U. Nr 235, Poz. 1614).

Odpady z procesów termicznych

- Miejski Zakład Energetyki Ciepłej Sp. z o.o. Koło
Kod 100113 mieszanki popiołowo-żużlowe
- Sanitec Koło Sp. z o.o.
Kod 101206/13 formy odlewnicze gipsowe i inne

Także odpady energetyczne reprezentowane przez żużle, popioły paleniskowe i pyły oraz wybrakowane wyroby ceramiczne i inne sprzedawane są podmiotom gospodarczym, głównie do utwardzania dróg i rekultywacji gruntów.

Odpady z budowy, remontów i demontażu

- SZURGOT Przedsiębiorstwo Budowlane Koło
Kod 170504 gleba i ziemia
Kod 170107 zmieszane odpady z betonu i gruzu
- Energetyka Kaliska Rejonowy Zakład Energetyczny Koło
Kod 170101 gruz żelbetowy

Odpady z mechanicznej i fizycznej obróbki metali

- Saint - Gobain Abrasives Sp. z o.o.
Kod 120115 Ścierniwo poprodukcyjne

Nowy system informacji

Ustawą o odpadach został wprowadzony nowy system informacji o odpadach. W systemie tym marszałek województwa gromadzi informacje przekazane przez posiadaczy odpadów i umieszcza je w wojewódzkiej bazie danych. Minister właściwy ds. środowiska prowadzi centralną bazę danych, na podstawie której sporządza raport dla Komisji Europejskiej. Wojewódzka baza danych o odpadach w Wielkopolsce jest w trakcie tworzenia. Zawarta tu analiza gospodarki odpadami niebezpiecznymi oparta jest na danych z bazy Systemu Informatycznego Gospodarki Odpadami w Polsce (SIGOP), udostępnionych przez WIOŚ w Poznaniu. Ponieważ system SIGOP obejmuje w ogromnej większości sferę przemysłową, gromadzone przezeń dane nie są w pełni zgodne ze stanem rzeczywistym. Rejestracja danych dotyczących odpadów niebezpiecznych nie obejmuje bowiem rozproszonych źródeł odpadów niebezpiecznych, takich jak zakłady usługowe, gospodarstwa domowe czy rolnictwo. Jednak w przypadku badanego obszaru informacje z bazy SIGOP dają pogląd na gospodarkę odpadami ze względu na silne uprzemysłowienie regionu. Odpady niebezpieczne pochodzą głównie z przemysłu, ale także z rolnictwa, transportu, służby zdrowia i laboratoriów badawczych. Do tej grupy

zalicza się również część odpadów komunalnych. Ustawa o odpadach wprowadziła nową definicję odpadów niebezpiecznych, opartą na składnikach i właściwościach odpadów (które powodują, że uznaje się je za niebezpieczne) lub na działalności, wskutek której powstały. Składniki te i właściwości zostały wymienione w załącznikach do ustawy o odpadach. Udział odpadów niebezpiecznych w odpadach pochodzenia przemysłowego wynosi niespełna 1%. W 2002 r. najwięcej odpadów niebezpiecznych w województwie wielkopolskim powstało w Koninie (6675 Mg) i Poznaniu (6608 Mg) oraz **powiatach: kolskim (5092 Mg)**, chodzieskim (3777 Mg) i ostrowskim (3654 Mg) (rys. 1). W 2003 r. najwięcej tych odpadów wytworzono również w Koninie (7012 Mg) i Poznaniu (6876 Mg), a także w powiecie poznańskim (4500 Mg), chodzieskim (4278 Mg), ostrowskim (2206 Mg), krotoszyńskim (1438 Mg) i czarnkowsko - trzcianeckim (1075 Mg) (rys. 2). W większości pozostałych powiatów ilość wytwarzanych odpadów niebezpiecznych w latach 2002-2003 nie przekroczyła 100 Mg/rok.

	Jednostka miary	2006
KOMUNALNE OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW		
Obiekty komunalne		
oczyszczalnie mechaniczne	ob.	0
oczyszczalnie biologiczne	ob.	0
oczyszczalnie z podwyższonym usuwaniem biogenów	ob.	1
Wielkość (przepustowość) oczyszczalni wg projektu		
oczyszczalnie mechaniczne	m ³ /dobę	0
oczyszczalnie biologiczne	m ³ /dobę	0
oczyszczalnie z podwyższonym usuwaniem biogenów	m ³ /dobę	10 000
Równoważna liczba mieszkańców		
ogółem	osoba	96 667
Ścieki oczyszczane		
odprowadzane ogółem	dam ³ /rok	1 727,5
oczyszczane łącznie z wodami infiltracyjnymi i ściekami dowożonymi	dam ³ /rok	2 512
oczyszczane razem	dam ³ /rok	1 728
oczyszczane mechanicznie	dam ³ /rok	0
oczyszczane biologicznie	dam ³ /rok	0
oczyszczane z podwyższonym usuwaniem biogenów	dam ³ /rok	1 728
Ludność obsługiwana przez oczyszczalnię		
ogółem	osoba	23 022
mechaniczne	osoba	0
biologiczne	osoba	0
z podwyższonym usuwaniem biogenów	osoba	23 022
Ładunki zanieczyszczeń w ściekach po oczyszczeniu		
BZT5	kg/rok	24 194
ChZT	kg/rok	123 948
zawiesina	kg/rok	34 770
azot ogólny	kg/rok	43 461
fosfor ogólny	kg/rok	2 839
Osady wytworzone w ciągu roku		
ogółem	t	742
stosowane w rolnictwie	t	0
stosowane do rekultywacji terenów, w tym gruntów na cele rolne	t	0
stosowane do uprawy roślin przeznaczonych do produkcji kompostu	t	0
przekształcone termicznie	t	0
składowane razem	t	0
magazynowane czasowo	t	742
Osady składowane i wykorzystane		
osady składowane	t	0
osady wykorzystane	t	120
ODPADY KOMUNALNE		
Zmieszane odpady zebrane w ciągu roku		
ogółem	t	8 311,50

Zmiana Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Koła - uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego

	Jednostka miary	2006
z gospodarstw domowych	t	6 065,29
odpady zdeponowane na składowiskach w % zebranych	%	100,00
PRZEMYSŁOWE OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW		
Oczyszczalnie przemysłowe		
oczyszczalnie		
mechaniczne	ob.	1
chemiczne	ob.	0
biologiczne	ob.	1
z podwyższonym usuwaniem biogenów	ob.	0
przepustowość projektowa oczyszczalni		
mechaniczne	m3/dobę	14 400
chemiczne	m3/dobę	0
biologiczne	m3/dobę	430
z podwyższonym usuwaniem biogenów	m3/dobę	0
Gospodarka wodno-ściekowa w przemyśle		
zużycie wody na potrzeby przemysłu	dam3	1 541
pobór wód podziemnych	dam3	1 551
pobór wód powierzchniowych	dam3	0
woda z odwadniania zakładów górniczych i obiektów budowlanych	dam3	0
zakup wody razem	dam3	4
zakup wody z wodociągów komunalnych na cele produkcyjne	dam3	3
Przemysłowe oczyszczanie ścieków		
ścieki odprowadzone ogółem	dam3	1 535
ścieki odprowadzone do sieci kanalizacyjnej	dam3	1 082
ścieki odprowadzane bezpośrednio do wód lub do ziemi	dam3	453
ścieki odprowadzane bezpośrednio do wód lub do ziemi - wody chłodnicze (umownie czyste)	dam3	292
ścieki zawierające substancje szczególnie szkodliwe dla środowiska wodnego	dam3	0
ścieki wymagające oczyszczania ze ścieków odprowadzonych bezpośrednio do wód lub do ziemi	dam3	161
ścieki oczyszczane razem	dam3	149
ścieki oczyszczane mechanicznie	dam3	1
ścieki oczyszczone chemicznie	dam3	0
ścieki oczyszczane biologicznie	dam3	148
ścieki oczyszczane z podwyższonym usuwaniem biogenów	dam3	0
ścieki nie oczyszczane	dam3	12
ścieki ponownie wykorzystane	dam3	0
Ładunki zanieczyszczeń w ściekach odprowadzonych do wód lub do ziemi		
BZT5	kg/rok	6 994
ChZT	kg/rok	47 227
zawiesina	kg/rok	30 682
chlorki i siarczany	kg/rok	17 260
fenole lotne	kg/rok	0
azot ogólny	kg/rok	0
fosfor ogólny	kg/rok	0
Wody zasolone		
ogółem	dam3	0
Osady z przemysłowych oczyszczalni ścieków		
ogółem	t	2 137
stosowane w rolnictwie	t	922
stosowane do rekultywacji terenów, w tym gruntów na cele rolne	t	0
stosowane do uprawy roślin przeznaczonych do produkcji kompostu	t	0
przekształcone termicznie	t	0
składowane razem	t	0
magazynowane czasowo	t	0
Osady składowane i wykorzystane		
osady składowane	t	0

Zmiana Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Koła - uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego

	Jednostka miary	2006
osady wykorzystane	t	0
ODPADY WYTWORZONE I NAGROMADZONE		
Odpady wytworzone w ciągu roku		
ogółem	tys.t/r	37,8
poddane odzyskowi	tys.t/r	35,4
unieszkodliwione razem	tys.t/r	2,1
unieszkodliwione termicznie	tys.t/r	2,1
unieszkodliwione kompostowane	tys.t/r	0
składowane na składowiskach własnych i innych	tys.t/r	0
unieszkodliwione w inny sposób	tys.t/r	0
magazynowane czasowo	tys.t/r	0,3
Powierzchnia składowania odpadów		
nie zrehabilitowana	ha	3,5
Odpady dotychczas składowane (nagromadzone) na składowiskach własnych		
ogółem	tys.t	109,9
ZUŻYCIE WODY I OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW		
Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności		
ogółem	dam3/rok	2 572,7
przemysł	dam3/rok	1 541
rolnictwo i leśnictwo	dam3/rok	0
eksploatacja sieci wodociągowej	dam3/rok	1 031,7
gospodarstwa domowe	dam3/rok	913,9
Komunalne i przemysłowe oczyszczalnie ścieków		
oczyszczalnie		
ogółem	ob.	3
z podwyższonym usuwaniem biogenów	ob.	1
przepustowość		
ogółem	dam3/dobę	24 830
z podwyższonym usuwaniem biogenów	dam3/dobę	10 000
ludność obsługiwana przez oczyszczalnie ścieków miejskich i wiejskich		
ogółem	osoba	23 022
z podwyższonym usuwaniem biogenów	osoba	23 022
Wielkość oczyszczalni komunalnych w RLM		
ogółem	osoba	96 667
Ścieki wymagające oczyszczenia odprowadzone do wód lub do ziemi		
ogółem	dam3	1 888,5
oczyszczane razem	dam3	1 877
oczyszczane mechanicznie	dam3	1
oczyszczane chemicznie	dam3	0
oczyszczane biologicznie	dam3	148
oczyszczane z podwyższonym usuwaniem biogenów	dam3	1 728
nieoczyszczane razem	dam3	11,5
nieoczyszczane odprowadzane z zakładów przemysłowych	dam3	12
nieoczyszczane odprowadzone siecią kanalizacyjną	dam3	0,0

8.3 Zaopatrzenie w gaz

Skrajem miasta przebiega wybudowany w 1975 roku rurociąg gazu ziemnego wysokiego ciśnienia Adamów - Włocławek (Skaszyn) o średnicy $D_n = 500$ i ciśnieniu maksymalnym $= 6,4$ MPa. Na odgałęzieniu gazociągu wysokiego ciśnienia znajduje się w Borkach stacja redukcyjna wysokiego ciśnienia gazu na gaz średnioprężny o ciśnieniu $0,35$ Mpa o przepustowości $Q = 8000 \text{ nm}^3/\text{h}$, całkowicie zmodernizowana w 1998r (stacja gazowa o nazwie - Koło). Znaczna część miasta ma sieć gazową. Istnieje możliwość zaopatrzenia w gaz nowych odbiorców, istnieje rezerwa zdolności przesyłowej, to

znaczy zarówno sieć gazowa jak i układ pomiarowy stacji redukcyjnej w Borkach mają dostępną przepustowość.

Sieć gazowa w mieście została zrealizowana w korzystnej formie pierścienia zasilanego z jednego punktu.

Największymi odbiorcami gazu w mieście są zakłady przemysłowe: Sanitec, Sokołów i Spółdzielnia Mleczarska. Zużywają one 93% rocznego zużycia gazu w mieście. Odbiorcy indywidualni na cele komunalno -bytowe i do celów grzewczych zużywają 6%. Drobnii przedsiębiorcy, handel i usługi zużywają 1%.

8.4 Zaopatrzenie w ciepło

Miasto Koło zaopatrywane jest w ciepło zarówno z centralnego systemu ciepłowniczego oraz źródeł indywidualnych. Indywidualne źródła ciepła posiada część budynków mieszkalnych i zamieszkania zbiorowego, część obiektów użyteczności publicznej, przemysł. Największe kotłownie przemysłowe to kotłownia Zakładów Mięsnych Sokołów S.A o mocy 30,9MW, oraz kotłownia Okręgowej Spółdzielni Mleczarskiej o mocy 15,6MW (obie zasilane gazem ziemnym). Kotłownie indywidualne są zasilane węglem kamiennym, węglem brunatnym, gazem ziemnym, olejem opałowym, gazem ciekłym propan – butan oraz sporadycznie energią elektryczną. Centralny system ciepłowniczy miasta Koło zasilany jest z jednego źródła – kotłowni Miejskiego Zakładu Energetyki Ciepłej Sp. z o.o. będącej własnością Gminy Miejskiej Koło. Paliwem stosowanym w tej kotłowni jest węgiel kamienny. Moc ciepłowni wynosi 37MW. Szczegółowe dane dotyczące zaopatrzenia miasta w ciepło zawiera „Projekt założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe miasta Koło” sporządzony w 2000 roku przez BSiPE „Energoprojekt” Gliwice, oraz wykonany w lutym 2003r przez EPK „Energoprojekt – Katowice” „Projekt planu zaopatrzenia w ciepło miasta Koło”.

Wg tych dokumentów łączne zapotrzebowanie ciepła miasta Koła wynosi 182MW. Projekt planu zakłada wzrost liczby mieszkańców Koła i w związku z tym zapotrzebowanie na 1200 nowych mieszkań. Mimo to nie przewiduje wzrostu zapotrzebowania miasta na ciepło. Wzrost zapotrzebowania na ciepło dla nowego budownictwa rekompensowany będzie przez zmniejszenie się zapotrzebowania na ciepło istniejącego budownictwa z tytułu przeprowadzanych prac racjonalizujących użytkowanie ciepła, w tym termorenowacji.

Projekt wskazuje konieczność modernizacji kotłowni MZEC w celu ograniczenia istniejącej emisji gazów odlotowych i rozważa opłacalność stosowania w tym celu różnych paliw. Przez najbliższych kilkanaście lat kotły węglowe mają być nadal eksploatowane i mają stanowić znaczną część mocy kotłowni. Rozważania dotyczą wariantu zastąpienia kotła nr 4 kotłem gazowym lub w jego miejsce wykorzystanie źródła geotermalnego.

8.5 Elektroenergetyka

Główną siecią rozdzielczą w mieście jest sieć średniego napięcia 15kV. W centrum miasta i rejonach przyległych jest to sieć z liniami kablowymi, w pozostałej części z liniami napowietrznymi. Sieć 15kV zasilana jest z prowadzonych na obrzeżach miasta napowietrznych linii 110kV poprzez dwie główne stacje transformatorowe tzw. GPZ - ty, tj. stację 110/15kV Koło-Ruchenna oraz stację 110/15kV Koło – Wschód. Stację GPZ Koło-Ruchenna stanowią: siedmiopolowa napowietrzna rozdzielnia 110kV powiązana z siecią 110kV trzema liniami napowietrznymi z rozdzielnią 110kV Koło – Wschód, z rozdzielnią w elektrowni „Adamów” oraz z rozdzielnią w stacji „Ślesin”, dwa napowietrzne stanowiska głównych transformatorów z jednostkami trójzwojowymi (zasilają rozdzielnię oraz sieć 30kV dla potrzeb trakcji PKP), oraz 24 polowa wewnątrzowa rozdzielnia 15kV. Stację GPZ Koło-Wschód stanowią: trójpolowa napowietrzna rozdzielnia 110kV (powiązana z siecią 110kV dwoma liniami – jedna do rozdzielni Koło-Ruchenna, druga do rozdzielni w Kopalni „Kłodawa”) , jedno napowietrzne stanowisko transformatorowe z jednostką dwuzwojową, 32 –polowa wewnątrzowa rozdzielnia 15kV.

Z sieci 15kV zasilane są rozdzielnice 15kV większych odbiorców oraz stacje transformatorowe 15/0,4kV rozmieszczone na terenie miasta. Stacje te są głównymi punktami zasilającymi dla sieci rozdzielczej 0,4kV i oświetleniowej w mieście. Największy odbiorca energii - Saint-Gobain Abrasives Sp. z o.o. zasilany jest dwiema liniami napowietrznymi 110kV z GPZ Koło Ruchenna, jest to jedyny odbiorca zasilany na tym napięciu.

Pomiar obciążeń transformatorów głównych w obu GPZ wskazuje na istniejące duże rezerwy dla zwiększenia obciążeń na wszystkich trzech transformatorach. Są to rezerwy rzędu 40% mocy znamionowej.

8.6 Telekomunikacja

Mieszkańcy Koła mają dostęp do sieci Telekomunikacji Polskiej oraz do wszystkich sieci telefonii komórkowych. Operatorzy sieci nie zgłaszają nowych potrzeb rozwoju sieci, ani budowy baz telefonii komórkowych na terenie miasta.

III. UWARUNKOWANIA - CZĘŚĆ SZCZEGÓŁOWA - UWARUNKOWANIA DLA STREF

1. PODZIAŁ MIASTA NA STREFY

Dla potrzeb studium dzieli się miasto Koło na strefy oznaczone literami: A, B, C, D, E, F. Podział w ogólnych zarysach kontynuuje dotychczasowe oznaczanie stref miasta zarówno w planie ogólnym jak i w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania miasta. Zmiana polega na objęciu strefami całego obszaru miasta, podczas gdy dotąd strefy oznaczały wyłącznie tereny zainwestowane i przeznaczone do zainwestowania, oraz na korekcie granic strefy C i D.

2. STREFA - KALISKIE PRZEDMIEŚCIE I ULICA BOGUMIŁA

2.1 Lokalizacja

Teren położony na lewym brzegu Warty: od północnego wschodu ograniczony wałem przeciwpowodziowym, od zachodu i południa granicą miasta Koła z gminą Kościelec, w tym także przy granicy północnej murami zamku, który znajduje się na terenie tej gminy.

2.2 Charakterystyka strefy

2.2.1 Środowisko przyrodnicze

Kaliskie Przedmieście oraz położone za obwodnicą miasta tereny przy ulicy Bogumiła znajdują się na obszarze terasy niskiej oraz terasy zalewowej Warty. Oprócz niewielkich wzgórz wydmowych po zachodniej stronie szpitala oraz na zachód od ul. Bogumiła cały obszar znajduje się w granicach zagrożenia powodziowego. Wg nomenklatury prawa wodnego są to obszary potencjalnego zagrożenia powodzią mogącą wystąpić w przypadku awarii wałów powodziowych (do rzędnej terenu, w metrach nad poziomem morza, wskazanej w studium terenów bezpośredniego zagrożenia powodzią, sporządzonym przez dyrektora regionalnego RZGW na mapach bezpośredniego zagrożenia powodzią, oznaczonej symbolem 1%). Ostatnia taka powódź całkowicie zalała te tereny w marcu 1947r. Granica obszaru wód katastrofalnych znajduje się na wysokości od 92,49 w dole rzeki do 93,31 na terenach przy południowej granicy miasta, przy ulicy Bogumiła.

Znajduje się tutaj wiele atrakcyjnych terenów zieleni:

- park leśny na wydmach przy domu pomocy społecznej,
- tereny sportu i rekreacji o nawierzchni trawiastej przy ulicy J. Dąbrowskiego i Harcerskiej z dwoma dębami - pomnikami przyrody,
- cmentarz katolicki,
- cmentarz ewangelicko-augsburski,
- aleja i pojedyncze okazy drzew przy ulicy Miłosnej,
- otwarte tereny zielone, częściowo zagospodarowane jako tereny rekreacyjne, z oczkami wodnymi i strumieniami, położone między zabudową jednorodziną a obwodnicą na południe od ul. J. Dąbrowskiego i J. Oliskiewicza,
- lasy wokół Zalewu Ruskowskiego i na wydmach przy ul. Bogumiła,
- Zalew Ruskowski na rzece Teleszynie i Teleszyna.

Barierą ekologiczną i przeszkodą utrudniającą zasilanie i wymianę wartości przyrodniczych oraz cyrkulację powietrza jest nasyp obwodnicy oddzielający parki i tereny zielone za zabudową od terenów zielonych wokół Zalewu Ruskowskiego.

Teren po północnej stronie ulicy Poniatowskiego oraz niewielki teren przy skrzyżowaniu ul. Bogumiła z obwodnicą znajduje się w obszarze Natura 2000.

Północna część terenu strefy znajduje się w granicach strefy ochrony pośredniej ustanowionej dla komunalnego ujęcia wody, dla której obowiązują nakazy wynikające z rozporządzenia ustanawiającego strefę.

Część terenu strefy znajduje się:

- w granicach obszaru zasobowego,
- w granicy zasilania obszaru zasobowego miasta Koła,
- w granicy obszaru zasilania ujęcia komunalnego.

W części południowej terenu, w obrębie Zalewu Ruskowskiego występują niewielkie fragmenty gleb chronionych, torfowych i murszowatych. Po północnej stronie ul Poniatowskiego znajdują się niewielkie pojedyncze pola i łąki o glebach klasy IV.

2.2.2 Ochrona dziedzictwa narodowego

Najważniejsze obszary i obiekty cenne kulturowo położone na tym terenie to:

- zespół cmentarza rzymsko-katolickiego z kaplicą p.w. Przemienienia Pańskiego z ogrodzeniem i bramą,
- zespół cmentarza ewangelicko -augsburskiego z domem grabarza, ogrodzeniem i bramą,
- szpital, budowany w latach 1915-1917, rozbudowywany i remontowany 1955-1958,
- karczma z zajazdem (obecnie bud. mieszkalny – ul. Poniatowskiego 5),
- domy przy ul Poniatowskiego 6, 7, 13, 14, 18, 20 (przełom XIX i XXw i i poł XX w),
- domy przy ul Bogumiła 13, 15, 19, 30, 32 (ok.1930r),
- kapliczki – przy ul Bogumiła (ok.1930r) oraz przy ul. Poniatowskiego (pocz. XXw).

2.2.3 Funkcja terenu i charakter zabudowy

Kaliskie Przedmieście stanowi ważną „bramę miasta” od strony zachodniej i z południa. Od zachodu wiedzie do Koła droga krajowa nr 92, droga alternatywna do autostrady.

Zbliżając się do miasta mijamy Kościelec, wieś historycznie związana z Kołem, siedzibę zarządu dóbr monarszych, jedną z najstarszych znanych miejscowości na Ziemi Kolskiej. Tu w roku 1659 starosta kolski Wojciech Szoldrski zbudował starościańską rezydencję – dwór. W miejscu tym w XIXw. hrabia Aleksander Cyprian von Kreutz (będący członkiem komitetu założycielskiego i ważnym sponsorem szkoły realnej w Kole, oraz założycielem biblioteki i czytelnicy w Kole) wybudował okazały eklektyczny pałac. Wieś jest niezwykle malowniczo położona na krawędzi pradoliny. Przejeżdżając przez Kościelec podziwiamy położony przy rozwidleniu dróg klasycystyczny zajazd pocztowy z przełomu XVIII i XIX w którym aktualnie znajduje się Muzeum Poczty oraz restauracja. Dalej mijamy niezwyklej urody pałac. Za pałacem, wzdłuż parku zjeżdża się po krawędzi pradoliny 14m w dół. Stąd rozpościera się rozległy widok na pradolinę Warty. Przejazd przez Kościelec stanowi uverture, ważną zapowiedź miasta Koła. Dalej droga przebiega przez tereny doliny Kiełbaski i Teleszyny oraz widocznych z trasy zabudowy wsi Mariampol, Straszków, Gozdówek, Gozdów.

Wjazd do miasta terytorialnie znajduje się na terenie wsi Gozdów (gm. Kościelec). Jest wyraźnie przestrzennie zaakcentowany poprzez budowę obwodnicy Koła, która przed miastem mocno skręca w prawo i wjeżdża na nasyp. Stary trakt kończy się ślepo, w sposób typowy dla budowy obwodnic, wyglądający na przypadkowy i niezorganizowany. Na wjeździe do miasta (na terenie gminy)nie ma miejskich informacji - jest grupa reklam. Są to reklamy firm mieszczących się w Kole, ale i inne nie związane z Kołem. Wjazd do miasta nie jest wyraźnie zaakcentowany. Przy wjeździe do miasta, zarówno po lewej stronie drogi krajowej jak i po jej prawej stronie (na terenie wsi Gozdów i Straszków - gmina Kościelec) przy drodze równoległej do obwodnicy, miasto „obrasta” terenami aktywności gospodarczej o zróżnicowanej i chaotycznej formie, aż do granicy terytorialnej z miastem - do terenów podmokłych łąk wokół zalewu Ruskowskiego. Zabudowa miejska położona przy starym trakcie drogowym rozpoczyna się pojedynczym rzędem, zróżnicowanej gabarytami i formą architektoniczną, zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej wsi Gozdów, za którą w bezpośrednim sąsiedztwie znajdują się pola uprawne. Dalej, pod lasem wieś Gozdów zaczyna się rozbudowywać. Gmina Kościelec tereny położone przy granicy z miastem przeznaczyła w studium oraz w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego pod zabudowę. Teren położony za ulicą Poniatowskiego na północ, o szerokości 500m, przeznaczony jest pod zabudowę jednorodziną. Plan nie daje innych wytycznych dla kształtowania zabudowy, oprócz wysokości wynoszącej do dwóch kondygnacji i dachów stromych. Na podstawie tego planu nie można uporządkować istniejącej już pierzei zabudowy ulicy Poniatowskiego. Ponadto plan ten nie zapewnia właściwej obsługi komunikacyjnej. Dla każdej działki położonej przy ulicy Poniatowskiego projektowanej jako droga zbiorcza, pozostawiono indywidualny zjazd, równocześnie umożliwiając we wszystkich domach jednorodzinnych przy tej drodze lokalizację usług. Na 540m ulicy znajduje się ok. 25 zjazdów (czyli co ok. 20m). Realizacja tego planu spowoduje całkowite zatarcie granic miasta.

Wjazd do miasta prowadzi ulicą Poniatowskiego. Przy tej ulicy znajdują się szpital, dom pomocy społecznej, dwa czynne cmentarze, szkoła podstawowa i gimnazjum. Zabudowa zlokalizowana jest wśród zieleni. Mimo iż budynki są w różnym stanie technicznym, to położenie powoduje pozytywny odbiór wnętrza urbanistycznego tej ulicy. Dla zachowania tego niepowtarzalnego klimatu ważna jest troska o zielen. Niestety na terenie położonym przy granicy z miastem, należącym do gminy Kościelec nastąpiło zniszczenie fragmentu naturalnych zadrzewień na wydmach, zniszczenie znacznego fragmentu zieleni poprzez wycinkę i zasypanie terenu materiałami odpadowymi (przy stacji autogazu). Mieszkańcy miasta niszczą także zielen sąsiadującą z ulicą Oliskiewicza i Świerkową. Ścinają całe korony drzew, krzewy, długotrwanie składują na terenach zieleni materiały budowlane.

Z ulicy Poniatowskiego ulicą Kazimierza Wielkiego lub Zamkową można dojechać do ruin kazimierzowskiego zamku. Niestety, nie ma wystarczającego oznakowania dojazdu do tej niewątpliwie dużej atrakcji turystycznej.

W strefie A znajduje się także osiedle zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej rozciągające się przy ulicy Bogumiła do terenów na południe od szpitala na zachodzie i do ulicy Miłosnej na wschodzie. Przy ulicy Bogumiła w ciągu zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej znajdują się też usługi wbudowane, towarzyszące funkcji mieszkaniowej oraz usługi ponadlokalne. Po południowej stronie obwodnicy wzdłuż ulicy Bogumiła zlokalizowany jest także ciąg zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej. Niewielka grupa zabudowy położona jest także na północ od ulicy Poniatowskiego, przy ulicy Leśnej i Zamkowej. Zabudowa przy ul. Zamkowej znajduje się w strefie wału przeciwpowodziowego.

Wjazd do miasta od południa ulicą Bogumiła, od zjazdu z autostrady, oraz od wsi Ruszków jest najładniejszym wjazdem do Koła. Droga prowadzi przez atrakcyjnie krajobrazowo tereny. Na terenie miasta, po zachodniej stronie drogi, za pojedynczym rzędem niskiej zabudowy znajdują się porośnięte lasem sosnowym skarpy wysokich wydmowych wzgórz. Po stronie wschodniej drogi – na terenie gminy Kościelec, pojedyncze zabudowania pozwalają na wgląd w otwartą dolinę Teleszyny. W studium uwarunkowań gminy Kościelec teren po wschodniej stronie drogi przewidziany jest pod powiększenie obszaru zabudowy, co ten wgląd może uniemożliwić. Zabudowa jest zróżnicowana, obok domów starszych, nieco zaniedbanych, powstają tu nowe domy jednorodzinne o ciekawej formie architektonicznej, z dachami stromymi i dużymi podcieniami. Duże działki, zadbane ogrody, niska zabudowa stwarzają pozytywne wrażenie. Zbliżając się od południa do obwodnicy Koła mijamy po stronie zachodniej otoczony łąkami i lasami Zalew Ruskowski. Niestety wgląd w dolinę zastaniają porośnięte przypadkową roślinnością, pochodzące z wykopu duże ilości ziemi. Za tym nasypem znajdują się stare fundamenty przerwanej budowy. Budynek, który miałby powstać, jest zlokalizowany w sposób mogący kolidować z widokiem na zalew. Po przeciwnej stronie drogi, na terenie gminy Kościelec znajdują się ogrody działkowe z parkingiem oraz tuż przed skrzyżowaniem - nieestetyczny, niweczący pozytywne wrażenia z wjazdu do miasta, substandardowy bar „Wodnik” z rozpoczętą obok budową. Za skrzyżowaniem, pozytywny akcent wjazdu do miasta stanowi architektura zespołu zabudowy przychodni weterynaryjnej.

Strefa może mieć duże znaczenie dla turystyki. Z wału przeciwpowodziowego i drogi biegnącej po wale rozciągają się rozległe widoki na panoramę kolskiej Starówki. Atrakcyjne są także widoki z ulicy Kazimierza Wielkiego i Zamkowej, biegnących w kierunku zamku. Z ulicy Miłosnej rozciąga się widok na tereny starorzecza. Dbłość o miejsca widokowe i trasy piesze, rowerowe i drogi może uatrakcyjnić zwiedzanie miasta.

Kaliskie Przedmieście (teren przed obwodnicą) wyposażone jest w sieć gazową średniego ciśnienia. Z sieci gazowej do zasilania kotłowni korzystają miejskie szkoły oraz część domów jednorodzinnych. Szpital i Dom Pomocy Społecznej mają kotłownie opalane olejem opałowym. W strefie zużywa się w ciągu roku około 5.000 ton węgla, 600.000m³ gazu i 18,6 t oleju.

2.2.4 Potencjał strefy

W strefie istnieją niewielkie możliwości plombowego uzupełnienia istniejącej zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej - przy istniejących ulicach i istniejącym uzbrojeniu technicznym. Należy uznać strefę za strukturę kompletną, z przewagą terenów trwale zainwestowanych.

W dotychczasowym użytkowaniu powinny pozostać wszystkie tereny zielone, także cmentarze, parki i tereny rekreacyjne. Wymagają one ciągłej dbłości, a niektóre z nich wymagają działań rewitalizacyjnych.

Tereny aktualnie użytkowane rolniczo, znajdujące się w północnej części obszaru są jedynymi terenami ofertowymi. Ich przeznaczenie powinno uwzględniać możliwość wystąpienia powodzi w przypadku awarii wałów oraz położenie w strefie ochrony pośredniej ujęć wody dla miasta Koła,

położenie przy drodze prowadzącej do zamku, co może zostać wykorzystane dla turystyki i rekreacji. Należy także uwzględnić plany gminy Kościelec graniczącej z tym terenem.

Wyznaczając kierunki zagospodarowania terenu należy eliminować niekorzystne elementy funkcjonalno-przestrzenne. Należy ograniczyć wprowadzanie funkcji usługowych i produkcyjnych do zabudowy mieszkaniowej, ograniczyć możliwość lokalizowania obiektów tymczasowych i tymczasowego użytkowania terenu, w szczególności terenów zielonych. Należy dać wytyczne dla harmonijnego kształtowania zabudowy, w szczególności w miejscach ważnych dla widoku na miasto z zewnątrz, także dla prawidłowego kształtowania wnętrz urbanistycznych. Ustalone kierunki zagospodarowania miasta Koła powinny także zawierać postulaty do gminy Kościelec, z którą dla wspólnego dobra należy realizować politykę kształtowania strefy A.

3. STREFA B – DOLINA WARTY I STARE MIASTO

3.1 Lokalizacja

Strefą objęto teren doliny Warty wraz z wyspą i terenami zalewowymi. Teren w granicach wyznaczonych wałem przeciwpowodziowym od strony południowo-zachodniej, wzdłuż ulicy Zachodniej, za zakładem przemysłowym Saint-Gobain Abrasives, dalej wyznaczony granicą trwałego zainwestowania zabudową o funkcji mieszkaniowej, w przybliżeniu na granicy zasięgu możliwości wystąpienia powodzi katastrofalnych (wyznaczonej rzędną poziomu wód 1%).

3.2 Charakterystyka strefy

3.2.1 Środowisko przyrodnicze

Najważniejszym elementem przyrodniczym w Kole, dominującym elementem w krajobrazie miasta jest dolina rzeki Warty. Stanowi ona jednocześnie fragment większej jednostki fizyczno – geograficznej, jaką jest Pradolina Warszawsko – Berlińska. Jest naturalnym elementem łączącym poszczególne obszary wchodzące w skład systemów ochrony różnorodności biologicznej w Polsce i Europie, obszar o szczególnym znaczeniu dla funkcjonowania układu przyrodniczego powiązanego z krajową i europejską siecią obszarów uznanych za kluczowe w ochronie przyrody, objęty ochroną w ramach sieci NATURA 2000. Z tej racji przypisano jej funkcje korytarza ekologicznego o fundamentalnym znaczeniu dla zabezpieczenia obecnego bogactwa form przyrodniczych występujących na obszarze wschodniej Wielkopolski.

Strefa obejmuje rzekę, podmokłe i wypełnione wodą starorzecza Warty, dno pradoliny stanowiące terasę zalewową wyniesioną do około 92 m.n.p.m., oraz niską terasę Warty w obrębie zalewów katastrofalnych wyniesioną do około 93m.n.p.m. Jest to typowy dla dużych nizinnych rzek system terasów zalewowych (płaskiej równiny akumulacyjnej) z charakterystycznymi wyniesieniami w postaci wałów wydm śródlądowych oraz licznymi starorzeczami i smugami powstającymi i ciągnącymi się w partiach doliny zajętej przez rozległe, płytkie i najczęściej podmokłe obniżenia. Znaczne różnice w poziomie uwilgotnienia oraz zakresu i rozmiaru występowania okresowych zalewów i podtopień determinują duże bogactwo siedlisk odpowiednich dla występowania szerokiego spektrum gatunków, zbiorowisk i zespołów roślin i zwierząt. Dzięki temu można tu spotkać zarówno murawy kserotermiczne, pojawiające się na najsuchszych i najsilniej nasłonecznionych miejscach, jak i łągi wierzbowo topolowe i jesionowo olszowe, łąki wyczyńcowe, śmiałkowe i kaczeńcowe, zespoły lilii wodnych, efektowne zbiorowiska trzciny i szuwarów, grzybienia białego, grążela żółtego, jaskra wodnego, osoki aloesowatej występujące wyłącznie w dużych dobrze zachowanych starorzeczach.

Poza bogactwem gatunkowym dodatkowym elementem podnoszącym rangę i znaczenie tego obszaru jest stosunkowo małe antropogeniczne przekształcenie. Ogranicza się ono jedynie do rolniczego zagospodarowania doliny jako łąki i pastwiska oraz wybudowania wałów przeciwpowodziowych, których negatywne oddziaływanie częściowo niwelowane jest poprzez przesiąkanie wody na zawale w okresach wiosennych wezbrań wód Warty. Taki sposób zagospodarowania umożliwia zachowanie dużej różnorodności gatunkowej oraz różnorodności form krajobrazowych i siedliskowych, co jest bezpośrednio związane z występowaniem ważnych nawet w skali międzynarodowej ostoju gatunków rodzimych i wędrownych, w tym zwłaszcza rzadkich i zagrożonych wyginieciem.

Dotychczasowe użytkowanie terenu międzywała i nieobwałowanych terenów bezpośredniego zagrożenia powodzią było w dużej mierze zgodne z warunkami przyrodniczymi tam panującymi. Powiązania ekologiczne zostały nadwątlone przez zbudowaną na nasypie obwodnicę. Natomiast w części położonej za wałami przeciwpowodziowymi od kilkudziesięciu lat obserwuje się postępujący proces odchodzenia od sposobów użytkowania zdeterminowanych przez warunki przyrodnicze na

rzecz zaspokajania aktualnych potrzeb społecznych i gospodarczych. Za wałem zlokalizowano ujęcia wody dla miasta. Ze względów przyrodniczych najlepszą funkcją dla terenów pomiędzy zabudową śródmiejską a doliną Warty są zlokalizowane tu parki, otwarte tereny sportu i rekreacji. Funkcją powodującą degenerację środowiska są tereny składów, magazynów, działalności gospodarczej i zespoły garaży. Negatywne zjawiska lokalizacji funkcji kolidujących ze środowiskiem doliny Warty powodują obniżanie dobrostanu lokalnych populacji objawiające się spadkiem liczebności i wycofywaniem się z dotychczas zajmowanych siedlisk. Dotychczasowy charakter tych obszarów ulega znacznemu przekształceniu. Poza bezpośrednim zajęciem i zniszczeniem powierzchni ekologicznie czynnej, powodującym przerwanie istniejących powiązań funkcjonalno-ekologicznych, powoduje wzrost oddziaływania czynników pośrednio i bezpośrednio obniżających warunki bytowania organizmów w tym rejonie (hałas, wzrost penetracji, rozchwianie stabilności ekosystemu itp.) oraz zwiększa presję inwazyjną gatunków segetalnych i synurbijnych. Z uwagi na występujące lokalnie rozdrobnienie zabudowy, posiadającej głównie charakter enklaw i półenklaw, efektem ubocznym tego procesu będzie dalsza defragmentacja i destabilizacja ekologicznie słabych agrocenoz. Obniży to przydatność terenów znajdujących się w sąsiedztwie tych obszarów dla bytujących tam zwierząt i roślin poprzez dalsze ograniczanie możliwości naturalnej propagacji i dyspersji.

Na terenie strefy B znajdują się ujęcia wód i otwory badawcze ze strefami ochrony bezpośredniej, część strefy znajduje się w granicy strefy ochrony pośredniej ustanowionych dla komunalnego ujęcia wody, dla których obowiązują nakazy wynikające z rozporządzenia ustanawiającego strefę.

Cała strefa B znajduje się

- w granicach obszaru zasobowego,
- w granicy zasilania obszaru zasobowego miasta Koła,
- w granicy obszaru zasilania ujęcia komunalnego.

Na terenie strefy B położone są parki:

- Park 600-lecia Miasta Koła – park krajobrazowy, z fragmentem starorzecza Warty i urozmaiconym drzewostanem nadrzecznych łągów;
- Park przy ul. J. Słowackiego – położony nad starorzeczem Warty, zadbany, o urozmaiconym drzewostanie.

Na terenie wyspy - Starego Miasta przy ul. M. Kajki rośnie pomnik przyrody:

- platan klonolistny, o obwodzie 320 cm i wysokości ok. 25m.

Dużym terenem o nawierzchni trawiastej jest stadion Olimpij.

Znaczne obszary łąk i pól uprawnych położone na północ od ulicy Wiejskiej mają gleby klasy IV, także torfowe i murszowato – torfowe. We wszystkich dotąd obowiązujących w mieście planach zagospodarowania przestrzennego pozostawiano ich rolnicze przeznaczenie.

3.2.2 Ochrona dziedzictwa narodowego

Położone między ramionami Warty Koło rozwijało się od wczesnego średniowiecza. Na wyspie znajdują się najstarsze zabytki miasta. Układ urbanistyczny starówki jest wpisany do rejestru zabytków. Najcenniejszymi budowlami są: zespół Kościoła Parafialnego p.w. Podwyższenia Świętego Krzyża – kościół gotycki z charakterystyczną fasadą zdobioną schodkowymi szczytami ze sterczynami, z polichromią, gotycką amboną, późnorennesansowym sakramentarium z piaskowca oraz gotycką płytą nagrobną Jana z Grabowa, oraz zespół klasztorny o.o Bernardynów z kościołem p.w. Nawiedzenia NMP i klasztorem. Został on wzniesiony w drugiej połowie XV wieku. (klasztor ufundowano w 1456 r.). Zniszczony wylewami Warty, odbudowany został w II połowie XVIII wieku. Późnobarokowy kościół powstał w latach 1773-1782. Bogate rokokowe wyposażenie wnętrza, m.in.: siedem ołtarzy architektonicznych, cztery konfesjonały, ambona, stalle zakonne. Późnorennesansowy nagrobek Stanisława Ruszkowskiego (zm. 1597), ostatniego rządcy zamku kolskiego, z leżącą postacią rycerza w zbroi. Epitafium Bartłomieja Wilczyńskiego (zm. 1591) z popiersiem zmarłego. Klasztor – w zrębie gotycki – przebudowany w latach 1755-1764. Od XV wieku kościołem i klasztorem opiekują się ojcowie bernardyni.

Wpisane do rejestru są także ratusz, budynek Urzędu Miasta, budynek internatu Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego, dom przy Starym Rynku – Grodzka 2, zespół domu przy u. Jasnej, drewniany spichlerz. Spichlerz jest ostatnim pozostałym spośród 20 spichlerzy drewnianych świadczącym o znaczeniu miasta jako ośrodka handlu w drugiej połowie XIX wieku. Ze spichlerzy wysyłano do 25 tys. korcy zboża, które eksportowano berlinkami do Prus.

Liczne budynki objęte są ochroną konserwatorską. Całą wyspę należy objąć ochroną konserwatorską, ze względu na obecność licznych zabytkowych obiektów budowlanych oraz prawdopodobnie istniejących zabytków archeologicznych.

3.2.3 Funkcja terenu i charakter zabudowy

Starówka

Po drugiej wojnie światowej nastąpił znaczny rozwój przestrzenny Koła, ale nie miasta ulokowanego na wyspie ale dotychczasowych przedmieść. Udogodnienia w nowych mieszkaniach – woda, ciepło, a także moda na zamieszkiwanie w bloku spowodowała masowy odpływ ludności ze starówki. Na starówce pozostali mieszkańcy starsi, mniej zaradni i mniej mobilni. W planach zagospodarowania przestrzennego była dzielnicą z zabudową jednorodziną z niewielkim udziałem zabudowy czynszowej i handlu, oraz z jedynym zakładem przemysłowym, powstałą na terenie dawnej fabryki narzędzi rolniczych Ostrowskiego, Fabryką Materiałów Budowlanych do Robót Wykończeniowych "ZREMB".

Po latach prób gloryfikowania „nowoczesnych” zasad kształtowania zabudowy, latach łączenia krytyki kapitalizmu z zasadami budowy miast i odwracania się od obowiązujących od wieków reguł, nastąpił powrót do tradycji. Miasta sięgają do swojej historii. Powoli ożywa także kolska starówka. Niestety wiele jej kwartałów zamieniło się w slumsy.

Starówka obok roli ośrodka sakralnego pełni aktualnie rolę siedziby władz miasta. W ratuszu znajduje się siedziba Rady Miasta, w wyremontowanym zabytkowym budynku przy ul Mickiewicza mieści się Magistrat. W zabytkowych budynkach znajduje się Szkoła Specjalnego Ośrodka Szkolno - Wychowawczego i internat. W wyremontowanej kamienicy przy ul. Kajki mieści się Kolskie Muzeum Technik Ceramicznych, a przy rynku Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej. Na starówce ma siedzibę i buduje nowe kamienice Kolskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego. Dwa nowe budynki wielorodzinne TBS powstały przy ulicy Grodzkiej i Wyszyńskiego. W budynku dawnej elektrowni miejskiej, budynku z 1915 roku, objętego ochroną konserwatorską ma siedzibę Liga Obrony Kraju.

Wiele budynków znajduje się w złym stanie technicznym, nawet w stanie ruiny. Także niewykorzystane są obiekty po fabryce ZREMB.

Sylwetę starówki, oraz główną ulicę jako najważniejsze elementy fizjonomii miasta, pozwalające na jego identyfikację, opisano w części ogólnej uwarunkowań.

Stare Miasto jest strukturą okaleczoną, historyczna zabudowa uległa znacznemu zniszczeniu. Pojawiły się uzupełnienia zabudowy o formach i gabarytach kolidujących z otoczeniem, np. domy jednorodzinne wg projektów typowych, stosowanych w latach siedemdziesiątych, typowe hale przemysłowe (Zremb), czy wielkopowierzchniowy budynek handlowy –sklep meblowy (pow. sprzedaży 1841,00m²) położony przy moście Warszawskim. Przy wale przeciwpowodziowym, który stanowi atrakcyjny ciąg spacerowy znajdują się liczne budynki tymczasowe, blaszane garaże, budki, komórki, nielegalne wysypiska śmieci. Na budynkach znajdują się agresywne wielkogabarytowe reklamy.

Wyspa otoczona jest wałami przeciwpowodziowymi. Tereny zabudowy zajmują około 3/4 wyspy. Na cyplach wyspy, w granicach obwałowań znajdują się tereny podmokłych łąk i zadrzewień.

Stare Miasto wyposażone jest w sieć gazową. Na starówce w ciągu roku dla celów grzewczych zużywa się około: 6000 t węgla, 160.000m³ gazu, 10t oleju.

Zabudowa mieszkaniowa

Prawobrzeżne tereny doliny Warty

W granicach strefy znajdują się tereny zielone, łąki, parki i ogrody w prawobrzeżnej części miasta, także tereny sportu – stadion Olimpii oraz budowany port dla małych jednostek pływających. Za wałem, w pobliżu stadionu znajdują się studnie ujęć wody dla miasta i studnie obserwacyjne. Tereny ochrony bezpośredniej ujęć wód są ogrodzone. W granicach tej zielonej - ekologicznej strefy doliny Warty, znajduje się też niekorzystnie zlokalizowany zespół garaży oraz niewielki teren magazynowo-składowy. Tereny te znajdują się w obrębie jednocentowego zagrożenia powodziowego (obszary potencjalnego zagrożenia powodzią mogącą wystąpić w przypadku awarii wałów powodziowych).

3.2.4 Potencjał strefy

Tereny zieleni w obrębie strefy bezpośredniego zagrożenia powodzią, w obwałowanej dolinie Warty oraz na terenach nieobwałowanych powinny pozostać w stanie pierwotnym. Ze względu na rolę jaką pełnią w systemie ochrony przyrody są dla miasta niemal wyłącznie elementem w systemie przewietrzania. Są ciekawe dla obserwacji przyrody a przez to i edukacji. Wybrane obszary otwartych

łąk prawobrzeżnej części doliny mogą być miejscem spacerów dla mieszkańców i zapleczem portu turystycznego dla niewielkich jednostek pływających.

Tereny prawobrzeżnej części doliny położone za wałami przeciwpowodziowymi w obszarze wód katastrofalnych, w zbliżeniu do zabudowy miasta powinny służyć rekreacji, uprawianiu sportu, powinny być terenami zielni urządzonej ogólnodostępnej. W oddaleniu od zabudowy śródmieścia powinny pozostać w użytkowaniu rolniczym, jako łąki i pastwiska.

Stare Miasto stanowi strukturę okaleczoną i wymaga rewaloryzacji i przekształceń. Działania te powinny być podporządkowane obowiązkowi zachowania zabytkowego układu urbanistycznego, stosowania historycznych zasad kształtowania wnętrza urbanistycznych oraz zachowania istniejących historycznych dominant wysokościowych. Ważne będą decyzje dotyczące wykorzystania terenu po fabryce ZREMB, oraz terenów częściowo zabudowanych i zielonych na krańcu zachodnim wyspy. Budynki fabryki w aktualnej ich formie architektonicznej nie nadają się do zachowania. Teren można wykorzystać pod bardzo niską zabudowę wielorodzinną lub usługową. Jej forma architektoniczna będzie budowała widok na starówkę z przeciwległego brzegu rzeki, stąd w planie miejscowym starannie należy rozważyć jej kształt. Dla rewitalizacji starówki konieczne jest kontynuowanie działań zmieniających strukturę ludności. Wartym ponownego rozważenia jest pomysł lokalizacji tutaj szkoły artystycznej, czy zespołu takich szkół. Starówka jest też dobrym miejscem dla lokalizacji letnich obozów czy imprez harcerskich i młodzieżowych. Poprzez remonty istniejących obiektów, odtworzenia obiektów będących w złym stanie technicznym i uzupełnienia zabudowy można na starówce uzyskać jeszcze kilkadziesiąt nowych mieszkań.

4. STREFA C – CENTRUM MIASTA

4.1 Lokalizacja

Strefą objęto Warszawskie Przedmieście, także osiedle między ulicą Blizna, Kolejową i ks. Serafina Opałki oraz teren w okolicy miejskiej ciepłowni do ulicy Włocławskiej. Granicą między strefą C i E jest fragment ulicy Włocławskiej i ulica Jana Pawła II. Dalej granica biegnie ulicą Sienkiewicza - od skrzyżowania (ronda) z ulicą Jana Pawła II do Mostu Warszawskiego, dalej granica przebiega za Zespołem Szkół Ekonomiczno – Administracyjnych, za zabudową ulicy Zielonej, Garncarskiej, Zawadzkiego. Dalej biegnie ulicą Wiejską oraz jej projektowanym przedłużeniem do ulicy Składowej i dalej do granic miasta, za terenami kolejowymi do ulicy Włocławskiej.

4.2 Charakterystyka strefy

4.2.1 Środowisko przyrodnicze

W granicach strefy, której powierzchnia wynosi około 100ha znajduje się ściśle centrum miasta o całkowicie przekształconych warunkach przyrodniczych. Niewielkie tereny zielone z zadrzewieniami, murawami i roślinnością synantropijną to wnętrza zabudowy blokowej, tereny przy szkołach, przedszkolach, niewielkie obszary przy ul. 20 Stycznia, ul. PCK, ogrody przy zabudowie jednorodzinnej w tym obszar przy ul. Włocławskiej, oraz teren dotychczas rezerwowany pod budowę przedłużenia drogi zbiorczej (nowego przebiegu ulicy Blizna). Aleje drzew ozdobnych biegną przy ulicy Słowackiego, na krótkich odcinkach ulic Wojciechowskiego, 20 Stycznia, Powstańców Wielkopolskich, Zielonej, Garncarskiej, Sportowej. Przy willi Freudenreicha rośnie drzewo uznane za pomnik przyrody - wiąz syberyjski, o obwodzie 320 cm i wysokości około 40 m, przy ulicy Toruńskiej (przy zabytkowej szkole) - klon polny, o obwodzie 137 cm i wysokości około 20 m. Zieleń jest uzupełnieniem zabudowy, nie jest powiązana w system. Zieleń osiedli wielorodzinnych oprócz małych fragmentów, o które dbają mieszkańcy pod swoimi oknami, jest nieatrakcyjna, nie zadbana.

Na terenie strefy C znajduje się część miejskiego ujęcia wody (położona powyżej rzędnej wód katastrofalnych, którą przyjęto za umowną granicę między strefami B i C) ze strefą ochrony bezpośredniej ustanowioną dla komunalnego ujęcia wody. Część strefy znajduje się w granicy strefy ochrony pośredniej zewnętrznej dla których obowiązują nakazy wynikające z decyzji ustanawiającej strefę.

Cała strefa C znajduje się

- w granicach obszaru zasobowego,
- w granicy zasilania obszaru zasobowego miasta Koła,
- w granicy obszaru zasilania ujęcia komunalnego.

4.2.2 Ochrona dziedzictwa narodowego

W granicach najstarszego osadnictwa Warszawskiego Przedmieścia znajduje się strefa ochrony reliktów archeologicznych oraz strefa obserwacji archeologicznej.

Prawobrzeżna część miasta powstała w miejscu istniejącej tu osady Zduny. Już w 1559r. Zduny otrzymały od Zygmunta Augusta prawo wyboru własnego samorządu. Osada miała charakter ulicówki. Na bazie tej osady rozwinęło się przedmieście Koła. Najstarsze zabytki Warszawskiego Przedmieścia to drewniane domy mieszkalne z pierwszej połowy XIX wieku zlokalizowane przy ulicy Toruńskiej. Z pierwszej połowy XIX wieku pochodzi też fabryka Freudenreicha. W latach 1882-1883 powstał kościół ewangelicko – augsburski. Zespół fabryki fajansu i porcelany Freudenreichów, zespół kościoła ewangelicko - augsburskiego z kościołem i pastorówką, zespół szkoły powszechnej (obecnie szkół ekonomiczno-administracyjnych), zespół dworca kolejowego z dworcem i wieżą cisnień, szkoła powszechna (obecnie podstawowa nr 3) przy ulicy Toruńskiej, ochronka (obecnie przedszkole przy ul. Wojciechowskiego), liczne domy przy ulicy Toruńskiej, dwa domy przy ul. Wojciechowskiego, trzy domy przy ul. Sienkiewicza, oraz bloki mieszkalne z okresu II wojny światowej przy ulicy Garncarskiej to najważniejsze zabytki centrum miasta. Tereny przy ulicach: Toruńskiej do skrzyżowania z ulicą Sportową i Broniewskiego, Garncarskiej i Sienkiewicza do Włocławskiej powinny być objęte strefami ochrony konserwatorskiej, ochroną zasadniczych elementów rozplanowania i zabytkowych elementów przestrzennych.

4.2.3 Funkcja terenu i charakter zabudowy

Teren pełni rolę centrum miasta i powiatu. Znajduje się tutaj gmach Starostwa Powiatowego i Urzędu Gminy Koło (gminy wiejskiej), dworzec kolejowy i autobusowy, targowisko, Sąd Rejonowy, Urząd Skarbowy, biblioteka, banki, większość szkół, przedszkoli, nowy kościół - p.w. M.B. Częstochowskiej. Tutaj znajdują się bloki Spółdzielni Mieszkaniowej w Kole. Zamieszkuje tutaj ponad 18 tysięcy mieszkańców, to jest 3/4 mieszkańców miasta. Głównymi ulicami są ul. Toruńska i Sienkiewicza. Jako najważniejsze ulice w mieście zostały opisane w uwarunkowaniach ogólnych dotyczących fizjonomii miasta. W odróżnieniu od Starego Miasta, gdzie ingerencja form zabudowy charakterystycznych dla drugiej połowy XX wieku ograniczyła się do nielicznych typowych budynków jednorodzinnych i pawilonów, fizjonomia Warszawskiego Przedmieścia uległa znacznym zmianom. Do wykrystalizowanych form, reprezentacyjnej szerokie alei - ulicy Sienkiewicza i ulicy Toruńskiej - ulicy handlowej z kamienicami, oficynami i podwórkami zaczęto dobudowywać zabudowę blokową. Pierwsze budynki wielorodzinne, to zbudowane w okresie drugiej wojny światowej przy ulicy Garncarskiej domy dla żołnierzy niemieckich. (Pod koniec wojny miasto liczyło 13 000 mieszkańców, z czego 8000 to Polacy, a 5000 to Niemcy). Ulica Garncarska usytuowana równolegle do ulicy Toruńskiej, z budynkami o niewielkich gabarytach i stromych dachach, mimo niekorzystnych reminiscencji historycznych, jest pozytywnym przykładem rozwoju urbanistycznego małego miasta. Nie ingeruje w tkankę staromiejską, powstała za linią oficyn i podwórek, w estetyczny, płynny sposób zamyka tyły zabudowy dobrze wpisując się w krajobraz doliny Warty. Powojenna zabudowa blokowa w części ulicy Zawadzkiego nawiązująca do takich rozwiązań (z wyjątkiem budynków pięciokondygnacyjnych) może być także oceniana pozytywnie. Od roku 1962 zaczęto uzupełnianie zabudowy między ulicami Toruńską, Sienkiewicza i ulicą Blizna (wieś Blizna włączona do miasta w 1924r). Siatkę ulic o zabudowie wiejskiej i podmiejskiej uzupełniono ciągiem ulicy noszącej dziś nazwy: Broniewskiego, Niezłomnych, Powstańców Wielkopolskich, oraz ulicą Tuwima i PCK. W tkankę przedwojennego miasta wpisywano pojedyncze bloki, także bloki sytuowane w grupach po dwa lub trzy - równolegle do siebie a prostopadle do ulic, także ciągi tworzące pierzeje ulic, oraz tworzące zamknięte z czterech stron podwórka. Usługi niezbędne dla funkcjonowania zabudowy wielorodzinnej lokalizowano w oddalonych od siebie pawilonach handlowo – usługowych. Zabudowę uzupełniano wolnostojącymi szkołami, przedszkolami, przychodniami zdrowia. Powstała w ten sposób zabudowa bardzo mocno zróżnicowana i przemieszana. Obok niskiej historycznej zabudowy śródmiejskiej, dosłownie na podwórkach ulicy Toruńskiej stoją pięciokondygnacyjne bloki. Bloki znajdują się także zmieszane z niewielkimi skupiskami zabudowy jednorodzinnej, np. przy ulicy Wojciechowskiego czy 20 Stycznia. Przy ulicy Wojciechowskiego w głębi wnętrza pomiędzy blokami usytuowanymi szczytowo do ulicy, znajduje się pojedyncza niska zabytkowa willa. Wschodnią pierzeję ulicy Włocławskiej od Sienkiewicza do ronda tworzą wolnostojące budynki współczesne o ujednoliconych gabarytach, zachodnią zarówno pojedynczy parterowy dom o charakterze domu

tkaczy z końca XIX wieku jak i parterowe pawilony handlowe, piętrowe budynki usługowe z dachami płaskimi i stromymi, także jeden trzykondygnacyjny blok mieszkalny. Brak kompozycji wewnątrz urbanistycznych i niekorzystne ze względów przestrzennych ale i higieniczno-sanitarnych przemieszanie funkcji szczególnie razi w okolicy wlotu ulicy 20 Stycznia do ulicy Wojciechowskiego oraz ronda na skrzyżowaniu ulicy Blizna z ulicą Wojciechowskiego. Zabudowa o charakterze zabudowy wiejskiej z niskimi domami mieszkalnymi, które nadal pełnią funkcję mieszkaniową, lub zmieniły funkcję na usługową, ze stodołami i budynkami inwentarskimi przymieszana jest z wolno stojącymi blokami, budynkami pawilonów handlowych, budynkiem liceum. Nie obowiązują tu ani reguły urbanistyczne stosowane przy budowie współczesnej zabudowy blokowej, ani reguły stosowane w zabudowie miast historycznych. Zabudowa zagrodowa nadal pełni funkcję gospodarstw rolnych, np. na podwórku zagrody przy ul. Blizna 25 składowany jest obornik, co czuje się w promieniu stu metrów wokół. Wiele kwartałów zabudowy uzupełnianych jest skupiskami blaszanych garaży. O kolizji poszczególnych funkcji świadczą występujące w mieście wysokie pełne ogrodzenia. Mieszkańcy poszczególnych enklaw zabudowy oddzielają się od uciążliwości sąsiedztwa nieestetycznymi prefabrykowanymi ogrodzeniami z płyt betonowych. Tak dzieje się między innymi na styku podwojek i oficyn ulicy Toruńskiej z zabudową blokową, także za skupiskami kiosków i straganów ulicy Niezłomnych.

Przy ulicy Sienkiewicza powstał nowy gmach Urzędu Powiatowego. Wokół Urzędu zaczęło kształtować się nowe centrum administracyjno - usługowe. Aktualnie krótka ulica Prusa, do której przylega budynek Starostwa Powiatowego, zakończona placem który pełni rolę parkingu, jest reprezentacyjnym miejscem lokalizacji banków, instytucji i urzędów. Mimo różnorodności stylowej zabudowy, wewnątrz urbanistyczne ma dobre proporcje. Jego południową pierzeję stanowi ściana parku. Tylko jego północna pierzeja wymaga ukształtowania. Aktualnie jest tu zlokalizowany pojedynczy budynek o typowej prostopadłościennym formie budynku jednorodzinnej, który pełni funkcję handlowo – usługową oraz nieestetyczne skupisko tymczasowych kiosków. Usunięcia wymaga także kiosk (biuro ubezpieczeń) przy południowym wlocie ulicy. Pozytywnymi przykładami rozwiązań centrum miasta są nowa zabudowa ulicy Bąkowskiego, oraz ulica Zegarowa. Ulica Zegarowa, odchodząca od ulicy Toruńskiej, z nową pierzeją zabudowy, prowadzi na plac, na którym mieszczą się parkingi i pawilony usługowe (sklepy i restauracja) wybudowane jako uzupełnienie zabudowy wielorodzinnej wzdłuż ulicy Broniewskiego. Gdyby nie zły stan techniczny budynków pawilonów, zaniedbanie terenów zielonych spółdzielni mieszkaniowej i blaszane garaże, plac ten mógłby być stać się atrakcyjnym miejscem, pozytywnym przykładem łączenia zabudowy historycznej z zabudową blokową, dodatkowo zapewniającym ulicy Toruńskiej miejsca parkingowe.

Negatywnym przykładem braku działań w celu kształtowania zabudowy centrum jest bezpośrednio sąsiedztwo gmachu starostwa – wlot ulicy Wojciechowskiego. Budynek starostwa cofnięty w stosunku do linii zabudowy ulicy Sienkiewicza tworzy plac, którego jedną ze ścian stanowi chaotyczne skupisko niskich pawilonów zza których wyłania się następny przestrzenny i wysokościowy bałagan. Dalej za przerwą w zabudowie, obudowę ulicy stanowią szczytowo usytuowane dwa współczesne budynki o budzącej grozę, wyjątkowo złej architekturze. Nie wiadomo dlaczego szczytowe, podczas gdy wszystkie obiekty historyczne położone w pobliżu mają dachy kalenicowe (doskonałe w swej formie i wyremontowane przedszkole, także budynek z cegły po przeciwnej stronie ulicy), nie wiadomo dlaczego między nimi jest kilkudziesięciocentymetrowa przerwa...

Próby wpisania społeczeństwa w ramy tworzone przez zabudowę blokową nie powiodły się. Nadal mieszkańcy miast chcieli robić zakupy nie tylko w jednym pawilonie osiedlowym ale lubili przemieszczać się aktywnymi ulicami, typowymi dla tradycyjnego miasta. Ulice wśród zabudowy blokowej uzupełniano mniejszymi pawilonami handlowymi i usługowymi, licznymi kioskami. Na tyłach starostwa w budynkach magazynowych powstał uzupełniony straganami ciąg handlowy. Niemal każde puste miejsce położone w centrum miasta, puste w znaczeniu niezabudowane, oraz puste społecznie – miejsce w którym nic się nie dzieje, zostało uzupełnione budynkami, kioskami, straganami. W czasie przemian ustrojowych kioski i pawilony były inkubatorami przedsiębiorczości. Współcześnie są one już często zniszczone i mogłyby zostać zastąpione estetyczną i trwałą zabudową lokalizowaną w sposób uporządkowany, wskazany w planie miejscowym, w sposób dodający miastu walorów.

Oprócz ścisłego centrum strefa C obejmuje także osiedle Blizna. Stanowi ono jednorodne funkcjonalnie osiedle zabudowy blokowej. Obowiązujący plan miejscowy stwarza też możliwość jego rozbudowy w części południowej przy nowej drodze zbiorczej. Aktualnie mieszczą się tam skupiska garaży i zieleń. Należy rozważyć, czy aktualnie, przy dużym zapotrzebowaniu na garaże i w bezpośrednim sąsiedztwie ruchliwej drogi należy lokalizować dodatkową zabudowę, oraz rozważyć proponowaną przez ten plan funkcję i formę zabudowy.

Ważne dla wizerunku miasta są także ulica Kolejowa, okolice dworca kolejowego i ulica ks. Opałki. Ze względu na trwałą zabudowę możliwa jest poprawa wizerunku na odcinkach gdzie do ulicy przylegają zespoły blaszanych garaży i budynki tymczasowe.

Działalność porządkujących przestrzeń wymaga obszar między ulicami Opałki, Blizna, Włocławską, gdzie funkcje są w wyjątkowo niekorzystny sposób mieszane. Obok miejskiej ciepłowni istnieją domy jednorodzinne, magazyny, warsztaty, oraz sklep – „market Polo” – o powierzchni sprzedaży 700,00 m². Pozostałe obiekty handlowe na terenie strefy, posiadające (w czasie istnienia obowiązku zezwoleń na funkcjonowanie wielkopowierzchniowych obiektów handlowych) zezwolenie na działanie to: przy końcu ulicy Wojciechowskiego znajduje się pawilon handlowy PSS „Społem” o powierzchni sprzedaży 635 m², przy ulicy Powstańców Śląskich 7 - sklep „Biedronka” o powierzchni sprzedaży 725,00 m², obok, przy ul. Włocławskiej 12 - sklep FHUP „Szabelski” o powierzchni sprzedaży 473,5 m². Przy ulicy Sienkiewicza 35 na narożniku z ulicą Włocławską zlokalizowany jest Rolniczy Dom Towarowy Spółdzielni Pracy Handlowo -Usługowej HURT o powierzchni sprzedaży 699,0 m².

Między ulicą Zieloną a Sienkiewicza położone są trzy obiekty: „Inwest- Koło” sp. z o.o. – powierzchnia sprzedaży – 1527,68 m², oraz dwa obiekty firmy P.P.H i U „Stanpol” Sp z o.o. jeden o powierzchni sprzedaży 1246,30m², drugi – 3561,09m². Przy ulicy Kolejowej 3 znajduje się market sieci Kaufland Polska Markety Sp z o.o. o powierzchni 1915,90 m², przy ulicy Toruńskiej 117a market sieci Plus Discound Sp. z o.o. o powierzchni sprzedaży 1900,00 m², obok, przy ul. Toruńskiej 117 sklep PDH „DOL – MOT” o powierzchni sprzedaży 609,4m², przy ul. Niezłomnych 12 obiekt Polo – market o pow. 900 m².

4.2.4 Potencjał strefy

Strefę C jako całość należy uznać za strukturą nieuporządkowaną. W obrębie struktury istnieją pewne szczytkowe elementy różnych układów kompozycyjnych. Jednak ze względu na trwałość zainwestowania większości obszarów, nie stwarza ona większych możliwości inwestycyjnych. Nie można spodziewać się nagłego znacznego ożywienia gospodarczego, które umożliwiło by podjęcie radykalnych kroków regulowania zabudowy, wyburzeń i budowy nowych obiektów na znacznych przestrzeniach. Struktura wymaga rewaloryzacji i przekształceń. Wymaga wyznaczenia generalnych zasad, które przez obowiązywanie w długim czasie będą stopniowo przekształcały przestrzeń. Zasady te powinny jednoznacznie wyznaczać szerokość dróg, gabaryty wewnątrz urbanistycznych, charakter zabudowy, dominanty przestrzenne, system zieleni. Plany miejscowe powinny dawać jednoznaczne wytyczne dla kształtowania gabarytów zabudowy oraz jej funkcji.

Strefa składa się z kilku wyodrębnionych struktur przestrzennych. Nieliczne są struktury estetyczne, kompletne, o zamkniętym i skończonym układzie kompozycyjnym takie jak zabudowa ulicy Garncarskiej. Nie powinno się jej uzupełniać, można jedynie poprawić bezpośrednie otoczenie jak np. zabudowę narożnika ulicy Garncarskiej i Zielonej, gdzie powstał zlepek parterowych, o zróżnicowanej architekturze pawilonów, czy uporządkować podwórka od strony doliny Warty.

5. STREFA D – „PŁASZCZYZNA” I OKOLICE

5.1 Lokalizacja

Strefę wyznaczono między ulicami Sienkiewicza, Dąbską, do wschodniej granicy miasta z Powierciem. Granicą południowo-zachodnią jest granica terenów zabudowanych z doliną Warty wzdłuż ulicy Żeromskiego, zbieżna z granicą bezpośredniego zagrożenia powodzią dla terenów nieobwałowanych (tutaj na rzędnej od 93,20m.n.p.m. do 93,02 m.n.p.m. w dół rzeki), oraz ulica Słowackiego.

5.2 Charakterystyka strefy

5.2.1 Środowisko przyrodnicze

Teren wyznaczony strefą D jest w przeważającej części zabudowany. Znajduje się tutaj Park im St. Moniuszki z okazałym i urozmaiconym drzewostanem, w tym z dwoma dębami szypułkowymi uznanymi za pomniki przyrody. Terenem zielonym jest także cmentarz żydowski. W samym centrum miasta, także w pobliżu tych enklaw zieleni, pomiędzy ulicą 3 Maja a Słowackiego znajdują się tereny

nieuporządkowane i ogrody z roślinnością synantropijną. Jest to teren o powierzchni 3 ha. Za ulicą Konopnickiej znajduje się duże osiedle zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z zabudową wolnostojącą i szeregową z zielenią ogrodów.

Niewielki fragment strefy D, przy ulicy Słowackiego znajduje się w granicy strefy ochrony pośredniej zewnętrznej ustanowionych dla komunalnego ujęcia wody, dla których obowiązują nakazy wynikające z decyzji ustanawiającej strefę.

Przez strefę D przebiegają granice:

- obszaru zasobowego (część zachodnia terenu znajduje się w obszarze zasobowym),
- zasilania obszaru zasobowego miasta Koła,
- obszaru zasilania ujęcia komunalnego.

5.2.2 Ochrona dziedzictwa narodowego

Ochronie konserwatorskiej podlegają między innymi: park im. Moniuszki, pozostałości cmentarza żydowskiego, okazały gmach szkoły podstawowej i gimnazjum, przedszkole przy ulicy Szkolnej oraz obiekty dawnej Fabryki Fajansu J. Teichwelda, później magazyn zbożowy spółki „Syndykat Warszawski” położone przy ulicy Sienkiewicza 28. Strefą ochrony konserwatorskiej w planach miejscowych należy objąć wschodnią pierzeję ulicy Sienkiewicza do numeru 30 włącznie.

5.2.3 Funkcja terenu i charakter zabudowy

Wschodnia pierzeja ulicy Sienkiewicza funkcjonalnie należy do centrum miasta. Pełni funkcje handlowe i usługowe. Znajdują się tu budynki poczty i policji. Fragmenty pierzei są uporządkowane i atrakcyjne. Fragmentami znajdują się budynki w ruinie oraz zabudowa pawilonowa o niedostosowanych do centrum miasta formach architektonicznych. Mimo niewielkiej powierzchni obszaru pełniącego funkcję centrum miasta, obszaru położonego przy ulicy Sienkiewicza, Marii Konopnickiej i Słowackiego, brak tu jednoznacznej koncepcji kompozycji przestrzennej. Lokalizacja poszczególnych obiektów stwarza wrażenie przypadkowości. Ulicą 3 Maja przechodząc obok budynku policji i hotelu dochodzi się do placu Narutowicza, który pełni rolę placu targowego. Na terenie strefy za rozległym terenem nie użytkowanym znajduje się także Dom Kultury. Przy ulicy Konopnickiej budowany jest nowy kościół. Na terenie między ulicą Szkolną, a Sienkiewicza, w tym na terenie dawnej Fabryki Fajansu J. Teichwelda oraz w jej bezpośrednim sąsiedztwie znajdują się obiekty handlowe takie jak: sklep meblowy przy ul. Szkolnej 1 o powierzchni sprzedaży 600 m², obiekt Spółdzielni Pracy Handlowo - Usługowej „Hurt” o powierzchni sprzedaży 2262,8 m², dwa obiekty Zakładu Wielobranżowego „Hurtmex” przy ulicy Sienkiewicza 30 jeden o powierzchni sprzedaży 586 m², drugi o powierzchni sprzedaży 540m², oraz przy ul. Sienkiewicza 30c market sieci Carrefour Polska Sp. z o.o. o powierzchni sprzedaży 1102m². Przy ulicy Konopnickiej 2 znajduje się aktualnie nieczynny obiekt posiadający zezwolenie na działanie (już nie wymagane) o powierzchni sprzedaży 900m². Na osiedlu domów jednorodzinnych przy ul. Żeromskiego 39 znajduje się Dom Handlowy Paszkiewicz i Syn o powierzchni sprzedaży 1322m².

Za terenami funkcjonalnie należącymi do centrum miasta znajduje się osiedle zabudowy jednorodzinnej. Zabudowa osiedla jest zróżnicowana.

Za obwodnicą miasta znajdują się tereny pól uprawnych, oraz rozpoczęta budowa nowego osiedla zabudowy jednorodzinnej na terenie miasta oraz na terenie wsi Powiercie (gmina wiejska Koło).

Na terenie strefy znajdują się też niewielkie obszary przeznaczone pod produkcję i magazynowanie – przy ulicy Żeromskiego zakład produkcji nasion Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowe AGRONAS Sp. z o. o, oraz teren Zakład Usług Wodnych Sp. z o.o.. przy ulicy ul. Dąbskiej - przy budynku Straży Miejskiej.

Ulica Dąbska stanowi wjazd do miasta od strony wschodniej z Dąbia, Uniejowa i Łodzi. Wąską ulicą o charakterze współczesnej wsi dojeżdża się do miasta przez Powiercie. Ostatnie siedem posesji przed skrzyżowaniem z obwodnicą, znajduje się już na terenie miasta Koła. Skrzyżowanie wyposażone jest w sygnalizację świetlną. Zabudowa osiedla mieszkaniowego Płaszczyzna za skrzyżowaniem jest znacznie zróżnicowana, przez co nie stwarza wrażenia ładu i porządku. Negatywne odczucia powodują także ogrodzenia z typowych płyt betonowych oraz wykorzystywanie terenu przy skrzyżowaniu jako ekspozycji sprzętu przeznaczonego do sprzedaży. Po przeciwnej stronie ulicy Dąbskiej, na terenie strefy E znajduje się hurtownia budowlana. Na jej terenie panuje bałagan, teren, budynki i betonowe ogrodzenia w sposób chaotyczny i nieestetyczny oblepione są reklamami.

5.2.4 Potencjał strefy

Znaczną część strefy D ze względu na trwałość zainwestowania obszarów osiedla domów jednorodzinnych Płaszczyzna należy uznać za strukturą kompletną, należy tylko stworzyć wytyczne ustalające zasady ładu przestrzennego dla przebudowy, rozbudowy lub nadbudowy budynków. Uzupełnienie zabudowy jednorodzinnej jest możliwe na terenie za obwodnicą, co przewiduje uchwalony już miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego. Na osiedlu mieszkaniowym za obwodnicą istnieje możliwość zlokalizowania około 200 domów jednorodzinnych.

Uporządkowania i uzupełnienia zabudowy wymaga pierzeja ulicy Sienkiewicza. Ważnym dla miasta, wolnym od zabudowy i zagospodarowania, jest położony w centrum miasta teren za ulicą Sienkiewicza. Ma on powierzchnię około 3 hektarów. W aktualnym miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego przeznaczony jest pod zabudowę mieszkaniową wolnostojącą i szeregową z usługami. Taki ekstensywny sposób zagospodarowania tego centralnego miejsca w mieście nie jest korzystny ani dla mieszkańców miasta, ani dla właścicieli nieruchomości. Potwierdzeniem tego jest fakt, że plan został uchwalony w grudniu 2001r i przez prawie 7 lat nic się tu nie dzieje, teren zarósł dziką roślinnością i stanowi zagrożenie dla bezpieczeństwa mieszkańców. W planowaniu zagospodarowania tego terenu należy wziąć pod uwagę, że stanowi on w chwili obecnej połączenie przyrodnicze między parkiem im. St. Moniuszki, parkiem przy ulicy Słowackiego i terenami zielonymi doliny Warty, oraz znajduje się tutaj Dom Kultury. Teren można wykorzystać dla rozwoju bazy szkolnictwa pomaturalnego, szkolnictwa ustawicznego lub szkolnictwa wyższego, zabudowę mieszkaniową wielorodzinną lub publiczne tereny sportu i rekreacji z terenem otwartej murawy dla imprez masowych z miejską pływalnią lub parkiem wodnym lub pod obiekty handlowe.

6. STREFA E – „NAGÓRNA” I OKOLICE

6.1 Lokalizacja

Strefę wyznaczono między na granicy miasta za torami kolejowymi, ulicą Włocławską, ulicą Jana Pawła II, Dąbską, do granicy miasta za obwodnicą.

6.2 Charakterystyka strefy

6.2.1 Środowisko przyrodnicze

Strefa E położona jest na zboczach wysoczyzny morenowej o znacznych spadkach terenu. Tu znajduje się najwyższy punkt w mieście – 121,5 mn.p.m. Najniżej położone tereny znajdują się na wysokości 98 mn.p.m. Nachylenia skarp sięgają 10% (Na 100m teren wznosi się do 10m). Wzdłuż ulicy Nagórnej, w obniżeniu terenu płynie ciek, częściowo odkryty, w części skanalizowany. Między ulicą Jana Pawła II a ulicą Poległych znajduje się nieczynny cmentarz, obok niego ogrody działkowe. Między ulicą Sienkiewicza a obwodnicą i za obwodnicą znajdują się pola uprawne. Na terenie niemal całej strefy występują gleby IV i III klasy. Tylko nieliczne fragmenty są klasy V. Teren między ulicą Włocławską Jana Pawła II i Sienkiewicza jest w 60% zabudowany. Z powierzchni około 110 hektarów między ulicami Sienkiewicza, Dąbską i granicami miasta tylko około 10% terenów jest zabudowanych. Strefa E znajduje się poza obszarami ochronnymi ujęć wody dla miasta.

Cała strefa znajduje się w granicach zasilania obszaru zasobowego miasta Koła oraz obszaru zasilania ujęcia komunalnego. Przez strefę przebiega granica obszaru zasobowego.

6.2.2 Ochrona dziedzictwa narodowego

Ochrony konserwatorskiej na terenie strefy wymaga tylko zespół cmentarza – początkowo rzymsko-katolickiego, później prawosławnego, obecnie wojennego, dom przy ul. Nagórnej 1 oraz dwa budynki przy ul. Dąbskiej. Tutaj na dominującym nad miastem wzgórzu (aż do Powiercia) stacjonował z wojskami szwedzkimi król Karol Gustaw.

6.2.3 Funkcja terenu i charakter zabudowy

Teren dawnej wsi Nagórna z typową zabudową w formie ulicówki i pasami pól za linią stodół, został w okresie międzywojennym ograniczony od północy linią kolejową. W latach sześćdziesiątych i

siedemdziesiątych, gdy w terenie tym nadal dominowała zabudowa zagrodowa z willową zabudową podmiejską, od południa zbliżyło się osiedle zabudowy wielorodzinnej wybudowane za ulicą Włocławską. W planie ogólnym miasta na niewielkim fragmencie dawnej wsi pojawił się też teren przeznaczony pod zabudowę wielorodzinną. Bezpośrednio za niewielkimi domami mieszkalnymi wybudowano kilka bloków. Są zbyt wysokie aby harmonijnie wpisać się w pejzaż dzielnicy. Mają formy typowe dla początku lat dziewięćdziesiątych – są czterokondygnacyjne, tworzą zamknięte przestrzenie trzech podwórek z wyższymi akcentami w formie wież. Między blokami a torami kolejowymi powstały zespoły murowanych i blaszanych garaży. Mury garaży stanowiące tło dla ogrodzonego placu zabaw ozdobione są specjalnie dla dzieci stworzonym bajkowym graffiti. Niestety inne garaże są miejscem dla prezentacji graffiti w najgorszym stylu i wykonaniu. Plan ogólny miasta przeznaczył tereny położone przy torach pod magazyny, składy, działalność gospodarczą. Obok Głównego Punktu Zasilania rozbudował się zakład Wood-Mizer Industries Sp. z o.o. Przy zakończeniu ulicy Sienkiewicza przed wiaduktem kolejowym znajdują się także warsztaty usługowe oraz stacja benzynowa. W trójkącie Sienkiewicza, Dąbska, Michała Rawity Witanowskiego istnieje baza firmy budowlanej „Szurgot”. Na wzgórzu znajdują się ruiny cegielni, obok niej mieści się stacja hydrologiczno-meteorologiczna Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej Oddziału w Poznaniu. Po wschodniej stronie obwodnicy znajduje się kilka zagród, także ogrodnictw ze szklarniami oraz kilka domów jednorodzinnych.

Przez wiadukt nad torami kolejowymi wjeżdża się do miasta z kierunku Warszawy. Tereny położone przy zjeździe drogi krajowej nr 2 z wiaduktu, stanowią północno- wschodnią „bramę do miasta”.

Sam wiadukt był wąski i miał zniszczone odbojnice i nawierzchnię. Aktualnie (w r. 2010r) trwa jego przebudowa. Z wiaduktu rozpościera się widok na przemysłową panoramę miasta, w panoramie na pierwszym planie znajdują się zakłady położone najbliżej – „Szurgot”, „Polfrost”, Wood-Mizer Industries, w oddali widoczna jest kolejowa wieża ciśnień, elewator zbożowy oraz nowa hala mleczarni. Zjazd z wiaduktu zachwyca krajobrazem. W skrócie perspektywicznym widoczne jest wzgórze „cegielni” na tle lasów i zieleni przeciwnego zbocza pradoliny Warty. Piękno przyrody i panoramy niszczy zła architektura. Na szczycie wzgórza tuż przy drodze krajowej znajdują się dwa, przypadkowo zlokalizowane, pojedyncze czterokondygnacyjne bloki. Stacja benzynowa i stacje obsługi pojazdów przy zjeździe do miasta otoczone są betonowymi ogrodzeniami, panuje na nich nieład. Wszędzie znajdują się rozrzucone, o różnych gabarytach reklamy. Nośnikiem reklam są też bloki. Wielkogabarytowa reklama zajmuje także miejsce najważniejsze w przestrzeni - sam szczyt wzgórza. Estetyczna reklama miasta i zakładów mięsnych, która ma sygnalizować wjazd do miasta schowana jest za zjazdem z drogi krajowej w ulicę Sienkiewicza, jest zupełnie niewidoczna.

6.2.4 Potencjał strefy

Cały teren położony przed obwodnicą objęty jest obowiązującymi planami miejscowymi. Nie pozwalają one jednak na uporządkowanie przestrzeni, na wydobycie jego atrakcyjności. Miejsce ważne z historycznego punktu widzenia, miejsce z którego roztacza się panorama na położone w dolinie miasto, miejsce stacjonowania wojsk szwedzkich, poprzez odpowiednie zagospodarowanie mogło by być dla przejeżdżających obok miasta jego wizytówką, identyfikatorem. Ważny jest tu pomysł zarówno na funkcję jaki i formę architektoniczną obiektów. Czy byłby to hotel, czy motel, stacja młodzieżowa w formie zamku, obozowiska wojskowego, czy tylko jakiś symbol miasta. Wzgórze można też ukształtować bez funkcji usługowych przez jednorodne w formie i kolorystyce dachy wpisanej w krajobraz, ekstensywnej, wtopionej w zieleni zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej. To powinno być świadomie rozstrzygnięte przez plan miejscowy. Brak jednoznacznych funkcji terenu, dopuszczenie prowadzenia działalności gospodarczej na terenach zabudowy jednorodzinnej, dopuszczanie różnych form i gabarytów budynków spowoduje powstanie kolejnego osiedla, gdzie każdy dom będzie inny, dostosowany wyłącznie do gustu właściciela, na którym nie powinno się polegać w kształtowaniu jednego z ważniejszych miejsc w mieście. Ważnego, bo widocznego. Trudności w pogłębianiu świadomości estetycznej społeczeństwa nie powinny zniechęcać do świadomie podejmowanych decyzji dotyczących kształtowania panoramy miasta. Na indywidualizm w kształtowaniu architektury i zróżnicowanie budynków pod względem formy i gabarytów można dopuścić tylko w miejscach wybranych, w sposób nie powodujący negatywnego odbioru miasta z pewnością nie na terenie widocznego w panoramie miasta wzgórza. Wzgórze kształtującego panoramę miasta „od wewnątrz” jak i ważnego dla odbioru miasta „z zewnątrz”.

Chłonność terenu na obszarach posiadających zgodę na wyłączenie z produkcji rolnej uzyskanej w procedurach sporządzania obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego wynosi około 500 domów jednorodzinnych.

7. STREFA F – STREFA PRZEMYSŁOWA

7.1 Lokalizacja

Strefą obejmuje się wszystkie tereny położone na zachód od ulicy będącej planowanym przedłużeniem ulicy Wiejskiej do granic miasta na północy i zachodzie, oraz do granicy ze strefą B poniżej zakładu Saint-Gobain Abrasives na południu.

7.2 Charakterystyka strefy

7.2.1 Środowisko przyrodnicze

Strefa wyznaczona jest na głównie na obszarach terasy środkowej i terasy wysokiej Warty. Niewielkie fragmenty znajdują się na terenie terasy zalewowej.

W strefie znajdują się niewielkie lasy położone za fabryką materacy M&K Foam Koło, wokół zakładów mięsnych Kwiatek, oraz między elewateorem firmy „Wipasz” aż do terenu bazy Powiatowego Zarządu Dróg. Większym skupiskiem zieleni jest także pas w sąsiedztwie linii energetycznych. Niewielkie obszary zadrzewione położone są przy ulicy Towarowej oraz na terenach zakładów przemysłowych. Niewielkie znaczenie dla systemu mają ogródki przydomowe.

Strefa F znajduje się

- w granicach obszaru zasobowego,
- w granicy zasilania obszaru zasobowego miasta Koła.

Przez strefę przebiega granica obszaru zasilania ujęcia komunalnego.

7.2.2 Ochrona dziedzictwa narodowego

Na obszarze zabudowy przemysłowej nie ma znaczących obiektów podlegających ochronie konserwatorskiej.

7.2.3 Funkcja terenu i charakter zabudowy

Na terenie strefy znajduje się oczyszczalnia ścieków oraz GPZ.

W strefie zlokalizowane są liczne zakłady przemysłowe, w tym zakwalifikowane do znacząco wpływających na środowisko. Znajdują się tutaj dwa zakłady mięsne, fabryka materiałów ściernych, zakłady narzędzi ściernych, fabryka urządzeń sanitarnych, mleczarnia, fabryka materacy oraz liczne bazy i składy, stacje paliw. W sąsiedztwie zakładów przemysłowych znajduje się także zabudowa mieszkaniowa. Są to przede wszystkim skupiska budynków pochodzących sprzed okresu budowy zakładów przemysłowych, które współcześnie są także uzupełniane, budynki mieszkalne położone wzdłuż ulicy Toruńskiej, przy ulicy Dojazdowej, Brzozowej, Ślusarskiej. Przy końcu miasta zaczyna się zabudowa siedliskowa. W rozwidleniu ulic Toruńskiej i Klonowej jest niewielka szkoła podstawowa. Boisko ma położone po przeciwnej stronie ulicy Klonowej.

7.2.4 Potencjał strefy

W granicach strefy znajdują się jeszcze tereny umożliwiające rozwój istniejących zakładów przemysłowych lub lokalizację niewielkich nowych. Nie ma terenów dla lokalizacji nowych dużych zakładów przemysłowych, nie można nowych terenów przemysłowych wyznaczać w dolinie Warty, nie można z nimi wkraczać na obszary Natura 2000. Właściwym miejscem dla rozwoju przemysłu są tereny położone we wsi Ruchenna w Gminie Koło, w sąsiedztwie istniejących zakładów, po przeciwnej stronie torów kolejowych. Jest to teren położony przy torach kolejowych, przy linii energetycznej

110kV, blisko gazociągu. W studium Gminy Koło w bezpośrednim sąsiedztwie miasta planuje się tu duże osiedle mieszkaniowe. Wobec malejącej liczby ludności i przy ciągle wysokim bezrobociu w powiecie należy rozważyć możliwość zmiany polityki przestrzennej Gminy Koło. W studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Koło tereny pod nowe osiedla mieszkaniowe znajdują się przy wszystkich wylotach z miasta, w obecnej sytuacji demograficznej i konieczności dużych nakładów gminy dla uruchomienia tak wielu nowych osiedli można je ograniczyć, na rzecz tworzenia terenów umożliwiających wzrost zatrudnienia.

IV. BIBLIOGRAFIA

1. Michał Rawita Witanowski *Wielkopolskie miasto Koło*. Piotrków 1912
2. Józef Burszta *600 lat miasta Koła*. Poznań 1963
3. Paweł Łączkowski Mieczysław Pochwicki. *Koło. Rozwój miasta 1948-1978*. Poznań-Koło 1978
4. Józef Stanisław Mujta *Miasto Koło w 625-lecie nadania praw miejskich*. Koło 1987
5. Józef Stanisław Mujta *635 lat miasta Koła*. Koło 1997
6. Józef Stanisław Mujta *Parafia rzymsko-katolicka pw. Podwyższenia Świętego Krzyża w Kole*. Warszawa 2003
7. Wikipedia.pl
8. GUS – Bank Danych Regionalnych
9. *Projekt założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe miasta Koła*, Gliwice, luty 2000, Biuro Studiów i Projektów Energetycznych „Energoprojekt – Gliwice” S.A.
10. *Projekt planu zaopatrzenia w ciepło miasta Koła, Katowice, luty 2003r*, Biuro Studiów, Projektów i realizacji „Energoprojekt – Katowice” S.A.
11. *Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego* przyjęta przez Sejmik Województwa Wielkopolskiego dnia 19.12.2005r
12. *Plan zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego*, uchwalony przez Sejmik Województwa Wielkopolskiego uchwałą Nr XLII/628/2001 z 26 listopada 2001 r., (Dziennik Urzędowy Województwa Wielkopolskiego Nr 35, poz. 1052 z 2002 r.) zmieniony uchwałą Sejmiku Województwa Wielkopolskiego nr XLVI/690/10 z dnia 26 kwietnia 2010r.
13. *Opracowanie ekofizjograficzne dla potrzeb miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego m. Koło woj. Wielkopolskie*, Pracownia Geologiczno – Kartograficzna Poznań, ul. Franciszka Ratajczaka 10/12, Poznań, sierpień 2003
14. *Plan Rozwoju Lokalnego Miasta Koła obejmujący lata 2005-2006 oraz 2007-2013*, załącznik do Uchwały nr XXXVIII/269/2005 Rady Miejskiej w Kole z dnia 28 czerwca 2005 roku
15. *Strategia Rozwoju Gminy Miejskiej Koło do 2010 roku*, Uchwała Nr XVII/108/99 z dnia 28 grudnia 1999 r.
16. *Program ochrony środowiska dla miasta Koła na lata 2004-2007 z perspektywą na lata 2008-2011*
17. *Program ochrony środowiska dla powiatu kolskiego*, grudzień 2003 EKO-EFEKT Warszawa
18. *Program ochrony środowiska dla powiatu kolskiego – aktualizacja*, wrzesień 2008 EKO-EFEKT Warszawa
19. *Plan gospodarki odpadami dla gmin będących członkami Związku Międzygminnego „Kolski Region Komunalny” na okres 2004 – 2007 z perspektywą do 2012r.*
20. *Raport o stanie środowiska w Wielkopolsce w roku 2007*, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Poznaniu, Poznań 2008r.
21. *Agrochemiczne badania gleb Wielkopolski w latach 2000 – 2004*, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Poznaniu, Poznań 2005r.
22. *Roczna ocena jakości powietrza w Wielkopolsce za rok 2007*, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Poznaniu, Poznań 2008r.

23. *Roczna ocena jakości powietrza w Wielkopolsce za rok 2008*, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Poznaniu, Poznań 2009r.
24. *Monitoring pól elektromagnetycznych w województwie wielkopolskim w roku 2008*, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Poznaniu, Poznań 2009r.

Przewodnicząca Rady Miejskiej w Kole

Urszula Pękacz